

Előterjesztés

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testület ülésére

Tárgy: Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata

Tisztelt Képviselő-testület!

*„Senki se születik úgy, hogy gyűlöl egy másik személyt
a bőrszíne, a származása vagy vallása miatt.*

Az embernek meg kell tanulnia gyűlölni,

– ha képes a gyűlöletet elsajátítani, akkor meg lehet tanítani a szeretetre,

mert a szeretetet az emberi szív sokkal természetesebbnek érzi, mint az ellentétét.”

Nelson Mandela

Az esélyegyenlőség iránti igény, valamint annak elősegítése, annak a ténynek a felismerésén alapul, miszerint a különböző társadalmi csoportok, és azok tagjai vagyoni, családi, gazdasági helyzetük szerint jelentősen különböznek egymástól, és ez a különbözőség mindennapjaikra is kihat: aki hátrányosabb helyzetben van, annak kisebb az esélye a továbbtanulásra, a munkához jutásra, a szakképzettség elnyerésére, a magasabb fizetésre, magasabb társadalmi státusz és presztízs elérése. Mindez anélkül, hogy általánosan kijelenthetnénk, hogy e „sújtott” csoportnak egyébként nincsenek meg az említettek eléréséhez szükséges képességeik, adottságaik – azt viszont leszögezhetjük, hogy lehetőségük, esélyük alig, vagy számottevően kevesebb van.

Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében alkalmazott előnyben részesítés nem többletjogok adományozását jelenti, és természetesen nem is kell, hogy azt jelentse. Az előnyben részesítés lényege: annak biztosítása, hogy a hátrányban lévők azonos helyzetbe kerüljenek „versenytársaikkal”, azaz ugyanolyan, vagy számottevő különbségektől mentes esélyekkel mérjessenek meg. Leszögezhetjük, ennek elérése rendkívül összetett, komplex feladat.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban Ebktv.) 31. § (1) bekezdése értelmében a településeknek öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot (továbbiakban: Program) kell elfogadniuk, mely előírásnak Orosháza Város Önkormányzata a 178/2013. (VI.28.) Kt. számú döntésével eleget tett.

A Program célja a törvénnyel egyezően annak biztosítása, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, különös tekintettel a védett csoportokra (romák, mélyszegénységben élők, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők).

Az Ebktv. 31. § (4) bekezdése értelmében a Program időarányos megvalósulását, valamint szakmai tartalmát két évente felül kell vizsgálni. Orosháza Város Önkormányzata 2015. évben elvégezte a felülvizsgálatot.

2017. évben ismét aktuálissá vált a Program felülvizsgálata, annak időarányos megvalósulásának áttekintése, a Tisztelt Képviselő-testület által történő megtárgyalása.

A Tisztelt Képviselő-testület elé tárt előterjesztés tartalmazza a munkacsoportok vezetőinek beszámolóit az egyes területek esélyegyenlőségét elősegítő tevékenységekről.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében létrehozásra került a Program Fóruma (továbbiakban: Fórum).

A Fórum vezetője a polgármester.

Az esélyegyenlőség fókuszában lévő célcsoportok képviselőit a Fórumon belül munkacsoportok jöttek létre, így:

- Romák/mélyszegénységben élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Gyermekes esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Nők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport,
- Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport.

Az előírásoknak megfelelően a Fórum legalább évente egy alkalommal ülésezett, az ülésekről jegyzőkönyv készült, a megjelentek jelenléti íven rögzítették részvételüket.

Ülései a korábbi felülvizsgálat óta 2015. augusztus 07. napján, 2016. június 28. napján, 2017. február 09. napján, 2017. március 27. napján kerültek megtartásra.

A munkacsoportok vezetői, illetőleg tagjai az adott célcsoport problémáit jól ismerő, érzékelő szociális és egyéb intézmények munkatársaiból, civil szerveződések tagjai közül kerültek felkérésre 2013. évben, az akkor regnáló polgármester által. Tevékenységüket térítésmentesen végezték és végzik jelenleg is.

A munkacsoportok az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében intézkedéseiket partnerségi együttműködésben hajtották végre, azaz azon szervezet segítségével, mely az adott intézkedéssel összefüggésben szakismerettel, hatáskörrel bír.

Kiemelendő a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya, mivel a Program számos intézkedésénél a végrehajtás során partnerként került megjelölésre. Kijelenthető, hogy példás segítőkészsége eredményessé tette az egyes intézkedések végrehajtását.

Észlelhető a beszámoló áttekintése során, hogy egyes intézkedések megismétlődnek, ennek oka, hogy azok célkitűzései között jelentős átfedés mutatkozott.

*"A feltétel nélküli elfogadás a legnagyobb élmény, amelyet egy ember átélni képes."
Carl Rogers*

Összegzésként megállapítható, hogy Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának megvalósítása a tervezetteknek megfelelően zajlik, az egyes intézkedések kapcsán jelenleg egyéb beavatkozás nem szükséges.

Tisztelt Képviselő-testület!

Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja felülvizsgálatának előbbieken szereplő törzsanyagához tartoznak még az előterjesztés 1-5 mellékletei, melyek terjedelmükre tekintettel nem kerülnek kiküldésre, de azok megtekinthetők Orosháza város honlapján a képviselő-testületi előterjesztések között, valamint írásban az Orosházi Polgármesteri Hivatal (5900 Orosháza, Szabadság tér 4-6.) földszint B épület 2. számú irodában.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására és a következő határozati javaslat elfogadására:

Határozati javaslat:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának 2017. évi felülvizsgálatáról szóló beszámolót.

Végrehajtásért felelős: Dávid Zoltán polgármester a határozat közléséért
Határidő: értelem szerint

Orosháza, 2017. május 22.

Dávid Zoltán
polgármester

„Nemcsak a nyomor és szenvedés enyhítésére kell gondolnunk (...), hanem a szegénység, nyomor okainak megszüntetésére kell törekednünk.”

Slachta Margit

MÉLYSZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK, ROMÁK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT ELŐSEGÍTŐ MUNKACSOPORT BESZÁMOLÓJA

Orosháza Város Képviselő-testülete 2013. évben fogadta el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (továbbiakban: HEP), melyben meghatározásra került a mélyszegénységben élők, romák munkacsoportjának létrehozása. A munkacsoport megalakult 2013. évben.

A munkacsoport megalakulása óta tevékenységéről éves munkatervvel rendelkezik. Üléseiről jegyzőkönyv készült, a jelenlévők részvételüket jelenléti íven rögzítették.

Az érintett célcsoport esélyegyenlőségét előmozdító valamennyi intézkedéssel összefüggésben meghatározásra került a foglalkoztatás javítása, továbbá a képzések, átképzések megvalósítása, ezért **kiemelendő**, hogy a munkacsoport céljai eléréséhez szoros együttműködést, partnerséget folytatott a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával (továbbiakban: Foglalkoztatási Osztály). A Foglalkoztatási Osztály munkatársai ügyintézésük során nagy hangsúlyt helyeztek arra, hogy a célcsoport tagjainak esélyegyenlősége minden esetben biztosított legyen.

A Foglalkoztatási Osztályra vonatkozóan az éves munkatervben két célkitűzés fogalmazódott meg: az álláskeresők számának csökkentése és a foglalkoztatottság növelése. Mindkét cél a foglalkoztatási támogatások biztosításával, szolgáltatási és egyéb hatósági feladatok végrehajtásával, valamint a közfoglalkoztatás szervezésében és lebonyolításában történő aktív közreműködéssel valósult meg.

Fontos, hogy a célcsoport számára nehézség nélkül elérhetővé váltak állásajánlataik, képzéseik, mivel azok heti rendszerességgel megjelennek a helyi médiában, illetékességi területükhöz tartozó önkormányzatok hirdető felületein, valamint megküldésre kerülnek az e-mail címmel rendelkező ügyfelek számára. Munkaerőpiaci programjaikról, az aktualitásokról hírlevél formájában rendszeresen tájékoztatják a munkáltatókat is. Minden 25 év alatti, és minden alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező álláskereső részére csoportos tájékoztatókat szerveztek, ahol ismertették a munkaerő piaci programokat, elhelyezkedési esélyeket növelő ingyenes képzési lehetőségeket, elhelyezkedést elősegítő támogatásokat, és az eredményes együttműködés, a megfelelő szolgáltatás kiválasztása érdekében felmérték érdeklődésüket, jövőbeli terveiket.

A célcsoport számára megfogalmazott valamennyi intézkedéssel összefüggésben meg kell említeni a **közfoglalkoztatást**, mint jelentős foglalkoztatási lehetőséget, illetőleg annak oktatási modulját, hiszen annak keretében szakmát sajátíthatnak el, amely a nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedésüket nagyban segíti.

A közfoglalkoztatásról néhány számadat:

A 2016. év során a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya felé benyújtott pályázatok eredményeként Orosháza Város Önkormányzata összesen 760 főnek biztosított munkalehetőséget. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében 258 fő, a Startmunka programokban összesen 474 főt, Országos Hajléktalan Közfoglalkoztatási Programban 12 főt, továbbá a PILOT programban 16 főt tudtak foglalkoztatni.

A munkacsoport az érintett célcsoport esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében folyamatosan együttműködött partnerként az Orosházi Polgármesteri Hivatal Népjóléti és Szociális Csoportjával, továbbá Városfejlesztési és Városüzemeltetési Irodájával, Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központjával, az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatával.

Ezúton szeretném megköszönni valamennyi együttműködő partnereinknek önzetlen segítségét, magas szakmai színvonalú ügyintézését.

Szegénységről

A mindennapokban a **szegénység** fogalmát a legkülönbébb jelentéstartalommal használjuk. Legtöbbször a szegény jelzői értelemben használatos. A szegény anyagi és nem anyagi helyzet jelzője is lehet. Vonatkozhat egy emberre és emberek csoportjára is. Az, hogy kit és milyen esetben és miért tartunk szegénynek, minden esetben viszonylagos, mert nem egyértelműen beazonosítható, időről időre, helyről helyre változó.

Napjainkban egyre gyakrabban használt új fogalom a **mélyszegénység**. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy abból önerővel kilépjenek. A szegénység mélységét tehát a szegénységből való kikerüléshez szükséges erőfeszítés nagyságát mutató rés.

A **mélyszegénység** összetett jelenség, amelynek **okai** többek között a szocializációs különbségek, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és gyakran súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek.

A **mélyszegénység hatásai** az érintettek lakhatási, táplálkozási körülményeiben, egészségi állapotában is jelentkeznek.

A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység, valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több, mint fele községekben él).

Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. **Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma.** Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is

sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak kíméletlen érvényesülése miatt.

A fent rögzítettek okán külön választva néhány szóval jellemezném a *cigányságot*, majd a teljesség igénye nélkül rögzítem a *munkaerőpiaci sikertelenség okait*, melyek egyaránt jellemzőek a cigány és nem cigány népességre.

Cigányságról

Cigánynak lenni az évszázadok során meggyökeresedett különböző előítéletek miatt a társadalom egy része számára alacsony presztízszű dolognak számít. A cigányok többsége a többségi társadalomhoz tartozónak vallja magát, így pontos számuk nem ismerhető meg. Magyarországon 3 nagy nyelvi csoporthoz tartoznak, beás, oláh, romungrók.

A KSH adatgyűjtéséből kitűnik, hogy 2011. évben Békés megyében 9.290 fő vallotta magát cigány nemzetiségűnek. A Foglalkoztatási Osztály által nyilvántartott álláskeresők közül mindösszesen 29 fő vallja **cigány** nemzetiségűnek magát, ebből 20 fő az orosházi lakosok száma.

A munkaerőpiaci sikertelenség okai, azaz a mélyszegénység kialakulásának okai:

1.) Alacsony szakképzettség, alacsony iskolai végzettség. Megfigyelhető, mind a cigány, mind a nem cigány populációnál, hogy az iskolázottság növekedésével csökken a munkanélküliség.

2.) Fontos elem az életkor. A piacgazdasági körülmények között jelentősen felértékelődött a fiatal, mobilis, rugalmasabb munkaerő, és csökkent az idősebb munkavállalói réteg értéke.

3.) A képzettség, valamint az életkor mellett nem hagyható figyelmen kívül a területi lakóhelyi tényező sem. Mind a cigány és nem cigány csoportoknál megfigyelhető, hogy alacsonyabb munkanélküliségi rátákat találunk a főváros környékén és a Dunántúlon. Az országos mutatóknál súlyosabb gondokkal kell szembe nézni a Dunától keletre eső megyékben.

4.) Mindenképpen meg kell említeni a lakóhelyi hátrányokat, mint a településhierarchia különböző szintjein álló lakóhelyek eltéréseiben megfogalmazandó adottságokat is az ott élők álláskeresési esélyeire, munkaerőpiachoz való kapcsolódási lehetőségeire erősen ható tényezőt. A kisebb településeken élők esetében a hátrányos helyzetet elsősorban a helyben, vagy a közeli, hasonló adottságú településeken a munkáltatók, munkahelyek hiánya okozza. A távolabbi falvakban, városokban található munkahelyek elérését a rossz közlekedés-földrajzi adottságok, a tömegközlekedés fejletlensége, vagy a munkába járás költségei akadályozzák.

5.) A termelésben lassan, de folyamatosan csökken az élő munka iránti igény. A technológiai fejlődés a segéd- és betanított munkát nélkülözhetővé teszi.

A helyi, azaz Orosháza város, mint település vonatkozásában vizsgált esélyegyenlőségi tényezők adottságai tekintetében kedvezőnek mondható. Ez a kijelentés azzal indokolható, hogy a település rendelkezik:

- kiterjedt egészségügyi ellátórendszerrel,
- kiterjedt szociális ellátórendszerrel,
- kiterjedt oktatási intézmény rendszerrel,
- ipari és mezőgazdasági adottságokkal rendelkező település lévén elhelyezkedési lehetőségek adóttak.

Az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az egyes intézkedésekkel összefüggésben az alábbiakban taglalt programok kerültek megvalósításra.

Hangsúlyozni szükséges azonban, hogy jelen beszámoló az elvégzett munka teljességét nem tükrözi, mivel számos egyeztetést, szemléletformáló beszélgetést, illetve névtelen segítségnyújtást bemutatni nem lehet, azok számokban nem mérhetőek.

INTÉZKEDÉS CÍME: ÉLHETŐ OROSHÁZA

Feltárt probléma: Lakásfenntartási támogatásban részesülők magas aránya (1.228 fő – 2011. év)

A munkacsoport adatszolgáltatást kért és kapott az Orosházi Polgármesteri Hivatal Igazgatási Iroda Népjóléti és Szociális Csoportjától a **lakásfenntartási támogatásra**, illetőleg – jogszabályváltozás okán – a **lakhatási települési támogatásra** jogosultak számáról.

Lakhatási települési támogatás: a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

A lakhatási települési támogatást elsősorban természetbeni ellátás formájában és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti. Támogatható lakhatási kiadások: áramdíj, gázfogyasztás díja, víz- és csatorna-használat díja, szemétszállítás díja, lakbér, albérleti díj, közös költség, tüzelőanyag költsége. Azon jogosult esetében, akinél előfizetéses gáz- vagy áramfogyasztást mérő készülék működik, a lakhatási települési támogatást vagy annak meghatározott részét természetben, a készülék működtetését lehetővé tévő formában kell nyújtani.

Lakhatási települési támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. Az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem megegyezik a háztartás összjövedelmének és a fogyasztási egységek összegének hányadosával.

Orosháza városban a lakásfenntartási támogatás / lakhatási települési támogatás jogosultságának alakulása:

	Lakásfenntartási támogatásra jogosultak (fő) Lakhatási települési támogatásra jogosultak (fő)
2013. év	994
2014. év	807
2015. év 03.01. napjától lakhatási települési támogatás	842
2016. év	580

Az adatokat áttekintve megállapítható, hogy a lakásfenntartási támogatásra jogosultak száma csökkent. A 2015. évre irányuló adatoknál szükségszerű megjegyezni, hogy az nem egy időállapotra vonatkozik, hanem az egész évben előforduló ellátotti adatokat jelenti, mivel a jogszabályi változások okán más adatgyűjtési rendszer került bevezetésre.

Az alábbi intézkedések történtek a célcsoport esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében:

A TÁMOP-5.3.3-12/1-2013-0003 számú „FogLak – Utcán élő hajléktalanok társadalmi reintegrációja Orosházán” című pályázat lebonyolítása során **24** hajléktalan kapott esélyt a társadalmi normákba történő visszailleszkedésre, így
8 fő 1 éven túl él önállóan albérletben,
6 fő dolgozik teljes vagy részmunkaidőben,
6 fő részére lakhatási támogatás biztosítása,
9 fő vett részt OKJ-s képzésen (takarító), melyből 8 fő bizonyítványt kapott,
1 fő gimnáziumba iratkozott és tanulmányokat folytat,
1 fő több, mint egy éve önkéntesen tevékenykedik – portaszolgálatot teljesít.

A fenti eredmények elérése érdekében a programban résztvevők szorongást oldó tréningen, szociális kompetenciát erősítő tréningen, álláskereső és munkaerő piaci tréningen, tanulástechnikát segítő tréningen, közérdekű önkéntes munkában vehettek részt.

A fentieket kiegészítette szemléletformálásként egészségnapon, szűrővizsgálatokon, kiránduláson történő részvétel.

A program 2014-2015. évben valósult meg, melynek kiemelt célja volt, hogy a lehetőségekhez mérten minél több programban részt vevő váljon alkalmassá az önálló életvitel kialakításra és annak fenntartására.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében a TOP-5.2.1. prioritás intézkedéseivel összhangban, azt kiegészítve pályázati felhívás került meghirdetésre a leszakadó és leszakadással veszélyeztetett városi területeken élők közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációja érdekében közösségfejlesztést, iskolai felzárkóztatást, családsegítést, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító komplex programok megvalósítására.

A felhívás keretében lehetővé válik a hátrányos helyzetű emberek életlehetőségeinek javítása, a foglalkoztatáshoz, a társadalmi integrációhoz, a közösségfejlesztéshez, az iskolai felzárkóztatáshoz való hozzájárulás.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program felhívásaihoz benyújtani kívánt projektek előkészítéséről, – köztük a TOP 5.2.1 projektről – Orosháza Város Önkormányzata 17/2016 (I.29) K.t határozatával döntött.

Orosháza Város Önkormányzata 7/2016. (I.29.) K.t. határozatával elfogadott Orosháza Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Antiszegregációs Programjában Orosháza területén öt szegregált terület került lehatárolásra. A pályázat kapcsán kijelölt akcióterület a két legrosszabb helyzetű szegregátumot (Dankó I. u. - Szondi u. - Kutasi u. és Hun u. - Sámsoni u., Makói u.) foglalja magában.

A pályázat keretében az alábbi tevékenységek megvalósítására kerül sor:

- ▣ **Álláskeresési tanácsadás**
 - Közösségi kert kialakítása
 - Tanulószoza gyerekeknek
 - Helyes pénzkezelés tanácsadás
- ▣ **Életvezetési tanácsadás**
 - Egészséges életmód tanácsadás, egészségnap, szűrőnap, sportnap
 - Közösségfejlesztő programok, táncház, környezetvédelmi nap, családi nap, közlekedésbiztonsági oktatás
 - Támogató csoport működtetése,
- ▣ **Közösségi beavatkozási terv készítése**
 - Lakossági fórum
 - Szociális munkások szupervíziója

A projekt megkezdésének tervezett dátuma 2017. 07. 01.

A projekt megvalósításának tervezett időtartama 36 hónap

A fenti pályázat támogatást nyert, így előre láthatólag 2017. évben várható annak megvalósítása.

Kiemelendő még, hogy **szociális alapon igényelhető önkormányzati bérlakások** felújítása történt meg 2016. évben 20 esetben, a kikapcsolt közművek visszakapcsolása, az ingatlanok elhasználdott bútorainak és tartozékainak felújítása vagy cseréje, tisztasági festése-mázolása, burkolatok javítása történt, melyre az önkormányzat bruttó 20 millió forint értékben költött, ezzel javítva a célcsoport lakhatási minőségét.

A Foglalkoztatási Osztály által az alábbi intézkedések történtek a munkahelyteremtési lehetőségekkel, képzés, átképzéssel összefüggésben:

1. Az „Út a munkaerőpiacra”(Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.1.1-15) munkaerőpiaci program

A Program tartalma az „Ápolási díjban részesülők számának csökkentése a munkaerőpiacon történő elhelyezkedéssel” elnevezésű intézkedésnél kerül kifejtésre.

2. Az Ifjúsági Garancia Rendszer és a keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.2.1-14) munkaerőpiaci program

A Program tartalma az „Ápolási díjban részesülők számának csökkentése a munkaerőpiacon történő elhelyezkedéssel” elnevezésű intézkedésnél kerül kifejtésre.

3. Az Európai Unió támogatásával megvalósuló GINOP-6.1.1-15-2015-00001 kódszámú „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” c. kiemelt projekt keretében támogatásban részesülhetnek azok a tankötelezettségüket teljesített, de öregségi nyugdíjkorhatárt el nem ért felnőtt személyek, akik az alábbi célcsoportba tartoznak:

- közfoglalkoztatási jogviszonyban állnak,
- munkaviszonyban állnak.

A program keretében a támogatásban részesülő személy részére, – amennyiben megfelel a projekt feltételeinek – az alábbi képzéshez kapcsolódó támogatások nyújthatók:

- a képző intézmény által megállapított képzési költség és vizsgadíj átvállalása,
- egészségügyi alkalmasságának vizsgálata és egyéb a képzéssel összefüggésben előírt, a képzés elvégzéséhez szükséges speciális vizsgálat és kapcsolódó védőoltás költsége,
- a képzéséhez kapcsolódó (helyi/helyközi) utazási költségek az állandó, vagy bejelentett tartózkodási hely és a képzés helye közötti viszonylatban,
- a képzés alatt igénybe vett gyermekfelügyelet számlával igazolt teljesítéssel;
- hozzátartozó ápolásának/gondozásának költségei, számlával igazolt teljesítéssel.

2016 évben 163 fő a járáshoz tartozó munkavállaló vett részt képzésen a GINOP 6.1.1. program keretében, melyből Orosházán 44 fő OKJ-s bizonyítványt, míg 34 fő tanúsítványt szerzett.

A 163 főből 154 fő közfoglalkoztatott képzését támogatták, melyből 74 fő Orosháza Város Önkormányzatának alkalmazásában állt. 9 fő munkaviszonyban álló számára is nyújtottak képzési támogatást, amely a munkáltatójuk számára szükséges képesítés megszerzését célozta meg.

A képzés befejezését követően az elhelyezkedési nehézséggel küzdő álláskeresők igénybe vehették szolgáltatásaikat, mint pl. álláskereső tanácsadás, munka- és pályatanácsadás, segítséget nyújtottak önéletrajzírásban is.

4. A Foglalkoztatási Osztály keresletvezérelt képzési rendszert működtet, mely program tartalma a "Foglalkoztatottság javítása a 31-40 éves korcsoportban" elnevezésű intézkedésnél kerül kifejtésre.

5. A Munkahelyvédelmi Akcióterv működtetése, melynek jogszabályi alapja a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény, az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény. A jogszabályok kimondják, hogy egyes életkorban járók, továbbá bizonyos élethelyzetben élők után a munkáltatók adókedvezményt érvényesíthetnek.

A munkáltatóknak a foglalkoztatásra tekintettel nyújtott adókedvezmények:

A munkáltatót terhelő szociális hozzájárulási adóból és szakképzési hozzájárulásból igénybe vehető kedvezmények az alábbiak:

- 25 év alatti munkavállalók utáni kedvezmény
- 55 év feletti munkavállalók utáni kedvezmény
- A szakképzetlen munkavállalók utáni kedvezmény
- Tartósan álláskereső utáni kedvezmény
- Kisgyermekes munkavállalók utáni kedvezmény
- Legalább három gyermeket nevelő munkavállalók utáni kedvezmény

INTÉZKEDÉS CÍME: ÁPOLÁSI DÍJBAN RÉSZESÜLŐK SZÁMÁNAK CSÖKKENTÉSE A MUNKAERŐPIACON TÖRTÉNŐ ELHELYEZKEDÉSSEL

Feltárt probléma: Ápolási díjban részesülők számának növekvő aránya (193 fő – 2011. évben)

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény megfogalmazása szerint **ápolási díj** a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az ellátás megítélésével összefüggésben a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala rendelkezik hatáskörrel.

Fajtái:

a) alap összegű ápolási díj (állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozása ápolása esetén kérheti a hozzátartozó)

b) emelt összegű ápolási díj (fokozott ápolást igénylő, súlyosan fogyatékos személy gondozása, ápolása esetén kérhető, ha a kiemelt ápolási díjra való jogosultság feltételeinek nem felel meg)

c) kiemelt ápolási díj (azon személy gondozása, ápolása esetén kérhető, aki a komplex minősítése alapján meghatározott kategóriába tartozik, vagy aki olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegsége vagy fogyatékoságra tekintettel folyósítják).

Az ápolási díj mellett a hozzátartozó keresőtevékenységet napi 4 órában folytathat, továbbá az otthon történő munkavégzés esetében nincsen időkorlátozás meghatározva.

A „kérelem az ápolási díj megállapítására” elnevezésű formanyomtatványon a kérelmező kötelezően nyilatkozik arról, hogy keresőtevékenységet nem folytat, napi 4 órában folytat, vagy otthonában folytat. A járási hivatal szociális nyilvántartó rendszerében ezen adatok rögzítésre kerülnek, azonban azokból statisztikai adat nem nyerhető ki.

Ápolási díjban részesülők	2014. év	2015. év	2016. év
Orosháza Város	332	299	302
Orosházi Járás	578	545	539

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy az ápolási díjra jogosultak száma 2014. év és 2015. év vonatkozásában csekély mértékű csökkenést, 2015. év és 2016. év vonatkozásában pedig csekély mértékű növekedést mutat, azonban még mindig alatta marad a 2014. évi értéknek.

Az alábbi intézkedések történtek a célcsoport esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében:

A szociális szolgáltatások javítása céljából O.V.Ö. Egységes Szociális Központ folyamatosan figyelemmel kíséri a társadalmi szükségletek alakulását, így került életre hívásra, mint új szolgáltatás a Harmónia Klub (pszichiátriai betegek nappali ellátása), továbbá a Fordulat Klub (szenvedélybetegek nappali ellátása).

Az intézmény kapcsolatba került a Főtéren Szociális Szövetkezet képviselőjével, aki orosházi telephelyű intézményt keresett, cipzár-készítés részfolyamatainak gyártására.

Eredményes pályázat kimeneteleként az alábbi célcsoportok bevonására kerül sort: 2017. április 01. napján:

- Harmónia Klub (pszichiátriai betegek nappali ellátása) **20 fő**
- Fordulat Klub (szenvedélybetegek nappali ellátása) **9 fő**

A Foglalkoztatási Osztály által az alábbi intézkedések történtek a munkahelyteremtési lehetőségekkel, képzéssel, átképzéssel összefüggésben:

Több Európai Uniós finanszírozású program nyújt lehetőséget képzési támogatás odaítélésére, melynek keretében képzési költségtérítést, keresetpótló juttatást, utazási költségtérítést vehetnek igénybe a támogatottak és ingyenes képzési programmal növelhetik elhelyezkedési esélyeiket, szerezhetik meg első szakképesítésüket, kiegészítő képesítés, vagy új szakképesítés megszerzésére van lehetőségük, illetve a GINOP 5.1.1. és a GINOP 5.2.1. program lehetőséget biztosít elhelyezkedés esetén bérjellegű támogatás nyújtására.

1. Az „Út a munkaerőpiacra”(Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.1.1-15) munkaerőpiaci program szempontjából a bevonás során előnyben részesítendőek a

- 25-30 év közötti pályakezdő álláskeresők,
- az alacsony iskolázottságú nyilvántartott álláskeresők,
- a gyermekgondozást és hozzátartozó ápolását követő újrakezdés nehézségeivel küzdő nyilvántartott álláskeresők (azok a nyilvántartott álláskeresők, akik a projektbe való belépést megelőző 12 hónapon belül terhességi-gyermekágyi segélyben/csecsemőgondozási díjban részesültek; illetve gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermeknevelési támogatásban, **ápolási díjban részesültek, vagy jelenleg is részesülnek.**)
- a tartósan (legalább 6 hónapja) nyilvántartott álláskeresők,
- az 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők,
- a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők.

A program szolgáltatási és támogatási programelem-kínálatából olyan segítő tevékenységek választhatók ki a résztvevők számára, amelyek a képzést, a támogatott foglalkozást, valamint a vállalkozóvá válást, illetve e támogatások igénybevételel segítik, továbbá azok, amelyek hozzájárulnak a résztvevő munkaerőpiaci esélyeinek javításához, személyes fejlődéséhez.

Támogatási formák:

- Képzés (keresetpótló juttatás, képzési díj támogatása, utazási költség)
- Bértámogatás (8+4 hónap, 70%, 12 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményeznie)
- Bérköltség-támogatás (100%, 6 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményeznie)
 - 90 napos munkakipróbálás
 - legfeljebb 8 + 4 hónap bérköltség támogatás
- Lakhatási támogatás (12 havi)
- Vállalkozóvá válási támogatás (6 havi minimálbér)
- Munkába járáshoz kapcsolódó helyi, helyközi utazás költségeinek megtérítése

2. Az Ifjúsági Garancia Rendszer és a keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.2.1-14) munkaerőpiaci program bevezetésével hazánk is vállalta, hogy a 25 év alatti fiataloknak a munka illetve tanulás világába történő be- vagy visszajutáshoz konkrét lehetőség felajánlását garantálja, meghatározott időtartamon belül. Cél: a munka, illetve tanulás világába történő be- vagy visszajutás.

Támogatási formák:

- Képzés (keresetpótló juttatás, képzési díj támogatása, utazási költség)
- Bértámogatás (8+4 hónap, 70%, 12 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményezni)
- Bérköltség-támogatás (100%, 6 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményezni)
 - 90 napos munkakipróbálás (szakképzett és szakképzetlen álláskereső fiatalok)
 - 10+5 hónap bérköltség támogatás (alacsony iskolai végzettségű álláskereső fiatalok-ISCED 1-2)
 - 6+3 hónap bérköltség támogatás (szakképzett álláskereső fiatalok)
- Lakhatási támogatás (12 havi)
- Vállalkozóvá válási támogatás (6 havi minimálbér)
- Munkába járáshoz kapcsolódó helyi, helyközi utazás költségeinek megtérítése

Az elhelyezkedési esélyek növelése, valamint munkahely-megtartás esélyének növelése érdekében a fentebb említett Európai Unió programoknak köszönhetően 260 fő számára nyújtottak képzési támogatást, mely tanfolyamok egy része a gazdaság által igényelt hiány szakképesítések megszerzésére irányult.

INTÉZKEDÉS CÍME: FOGLALKOZTATOTTSÁG JAVÍTÁSA A 31-40 ÉVES KORCSOPORTBAN

Feltárt probléma: Munkanélküliek magas aránya a 31-40 éves korcsoportban (26,6 % - 2011. évben)

31-40 év közötti regisztrált álláskeresők zárónapi létszáma	2015. december			2016. december		
	Férfi	Nő	Nem	Férfi	Nő	Nem
OROSHÁZA város	70	98	168	63	75	138

Megállapítható, hogy a vizsgált időszakban 17,9%-kal csökkent a 31-40 év közötti regisztrált álláskeresők száma Orosháza várost érintően. Ez a csökkenés meghaladja a városi szinten bekövetkezett -14%-ot. Ezen korcsoportban nyilvántartott férfiak száma 10%-kal, a nyilvántartott nők száma nagyobb arányban, 23,5%-kal csökkent 2016 decemberére az előző év azonos időszakához képest.

Az orosházi álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételénél valamivel kedvezőbb a 30-41 év közötti korosztály iskolai végzettség szerinti összetétele. Legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel 28,3%-uk rendelkezik, 60,1%-uk középfokú, 11,6%-uk pedig felsőfokú iskolai végzettségű 2016 decemberében. Részletes statisztikai adatok az alábbiak szerint alakultak:

Az Orosházán nyilvántartott 31-40 év közötti álláskeresők életkor és iskolai végzettség szerinti megoszlása (Forrás: Foglalkoztatási Osztály)

Regisztrált álláskeresők száma zárónapon		kitöltetlen	ált iskolai végz nélkül	általános iskola	szakiskola	szakmunkásképző	gimnázium	szakközépiskola	technikum	főiskola	egyetem	Összes
2015/dec	Férfi		0	15	2	29	3	9	3	2	7	70
	Nő		6	12	16	22	14	18	2	2	6	98
	Nem		6	27	18	51	17	27	5	4	13	168
2016/dec	Férfi		0	24	1	19	5	6	5	2	1	63
	Nő		1	14	10	14	14	9	0	2	11	75
	Nem		1	38	11	33	19	15	5	4	12	138
változás /%/	Férfi		60,0%			-21,7%				-66,7%		-
	Nő		-16,7%			-34,7%				62,5%		-
	Nem		18,2%			-29,7%				-5,9%		-
												10,0%
												23,5%
												17,9%

A Foglalkoztatási Osztály által az alábbi intézkedések történtek a munkahelyteremtési lehetőségekkel, képzés, átképzéssel összefüggésben:

2016. évben új program segíti a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedését: „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” elnevezésű program.

A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatása, a közfoglalkoztatás céljával összhangban a közfoglalkoztatásban résztvevőt ösztönzi a versenyszférában történő elhelyezkedésre oly módon, hogy a közfoglalkoztatási jogviszony időtartamának lejártát megelőzően történő elhelyezkedése esetén elhelyezkedési juttatásban részesül.

Az elhelyezkedési juttatás összege megegyezik a foglalkoztatást helyettesítő támogatásnak, a közfoglalkoztatási jogviszony megszűnését követő naptól addig az időpontig tartó időtartamra számított összegével, ameddig a közfoglalkoztatási jogviszony – munkaviszony létesítése hiányában – fennállt volna.

Az elhelyezkedési juttatás iránti kérelmet a közfoglalkoztatási jogviszony megszűnésétől számított 30 napon belül kell benyújtani az illetékes járási hivatalhoz. Elhelyezkedési támogatást 36 esetben ítéltek oda 5.095.317,- Ft támogatással, melyből 15 kérelmet orosházi lakos terjesztett elő.

A munkaerőpiaci helyzet javítása érdekében tartott rendezvények:

- Békés Megyei Exportképes Termékek Kiállítása és Vására (4 munkáltató részvételével)
- Képzési- és Állásbörze
- Pályaválasztási vásár
- Egyedi kezdeményezés: **Munkáltatói HR Klub**

A kéthavonta megrendezésre kerülő program **célja**, hogy a járás munkáltatói tapasztalatokat cseréljenek a mindennapi munkaerő-gazdálkodás területét érintő kérdésekben, ezzel is elősegítve az ilyen szintű együttműködést.

Ebben az évben 4 ülést tartottak, melyek kiemelt témakörei:

- a **pályakezdők**, kiemelten a 25 év alattiak elhelyezkedési lehetőségei
- **utánpótlás-nevelés** módszerei,
- a **keresletvezérelt képzéstervezés**, a GINOP 5.1.1 Program támogatási lehetőségei. A kiemelt projekt keretében támogatásban részesülhetnek azok a tankötelezettségüket teljesített, de öregségi nyugdíjkorhatárt el nem ért felnőtt személyek, akik az alábbi célcsoportba tartoznak:
 - közfoglalkoztatási jogviszonyban állnak,
 - munkaviszonyban állnak.

- a **duális képzés** gyakorlati megvalósulása a Linamar Zrt.-nél.

2015-2016. évi tevékenységükre vonatkozó információk:

Munkaerőpiaci adatok Orosházi Járás (2016. december)	2015	2016
Nyilvántartott álláskeresők	1457 fő	1 203 fő
ebből pályakezdő	158 fő	138 fő
foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők (-35%)	393 fő	256 fő
Közfoglalkoztatottak (2016. novemberi adat)	1288 fő	1 346 fő

Nyilvántartott álláskeresők éves érintett létszáma	5422 fő	4 872 fő
Foglalkoztatottá váltak	3442 fő	2 923 fő
Képzési támogatás	138 fő	260 fő
Álláshelyek száma	4351 db	3 817 db
Közvetítési események száma	8941 db	9125 db
Szolgáltatásban részesült ügyfelek	4423 fő	3 513 fő
Szolgáltatások esetszáma /alkalom/		7 116 db
Támogatásból kikerültek közül vissza nem kerültek aránya	77,01%	87,91%
Közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos új ügyek	320 db	305 db
2016. évi iktatott iratok száma	56.207 db	64 431 db

A Foglalkoztatási Osztály 2016. évben 2.117 fő részére ítelt oda **foglalkoztatást elősegítő támogatást** 1.883.934.861Ft-os értékben, melyből Orosháza város 989 fő vonatkozásában részesült.

Keresletvezérelt képzési rendszert működtet a Foglalkoztatási Osztály, melynek célja a munkaadói igények kielégítése a megfelelő szakképzettséggel és kompetenciával rendelkező munkaerő biztosításával. A képzések tervezésekor felkeresik a munkáltatókat, felveszik velük a kapcsolatot és igényeik figyelembe vételével állítják össze a tervezett képzések listáját. A munkáltatót bevonják a kiválasztási folyamatba a felvételi eljárás során, valamint lehetőségük van a gyakorlati hely biztosítására is a képzés folyamán.

Közfoglalkoztatással tudják segíteni azon álláskeresőket, akik az elsődleges munkaerőpiacon nem tudnak elhelyezkedni. A közfoglalkoztatás célja, hogy átmeneti lehetőséget biztosítson elsősorban a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve ellátatlan hátrányos helyzetű álláskeresők számára, elősegítse a munka világába történő reintegrációjukat.

ÖSSZEGZÉS:

A három esélyegyenlőséget elősegítő intézkedés végrehajtása vonatkozásában megállapítható, hogy azok megvalósultak, a kitűzött célok elérésre kerültek.

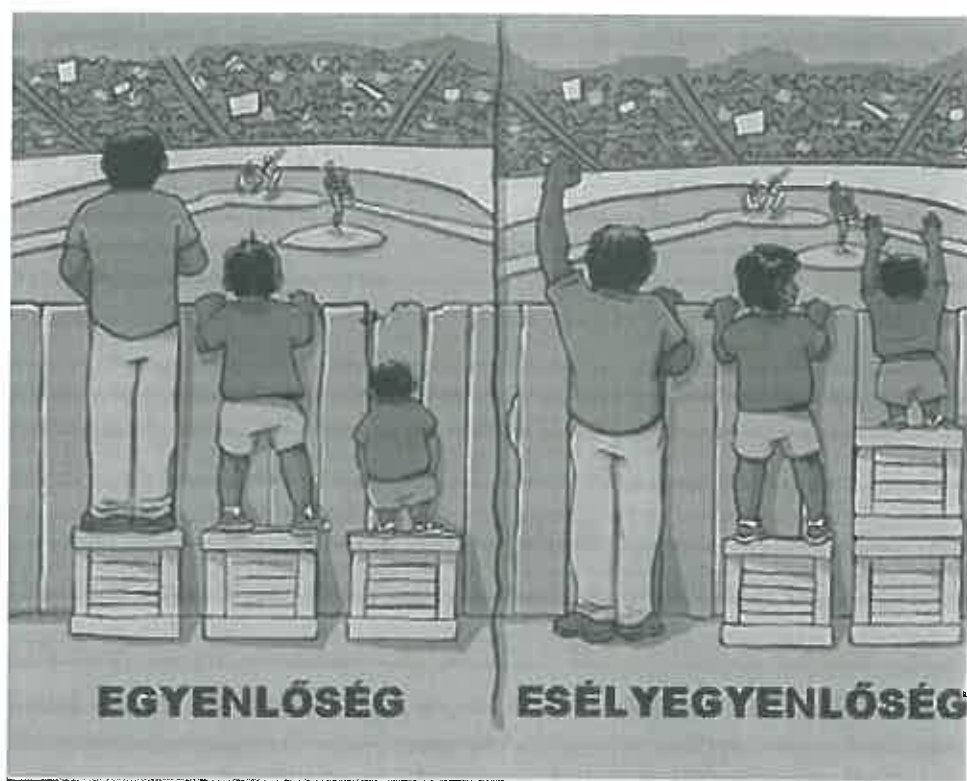
Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Orosháza, 2017. május 17.

Simondán Gusztáv
Mélyszegénységben élők, romák
Munkacsoport - vezető

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport

Készítette:

Kenyeres Anitá

Kenyeres Anitá
Gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó
munkacsoport vezetője

Orosháza, 2017. május 17.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során kiemelt cél a társadalmi egyenlőtlenségek eredményes csökkentése, illetve megszüntetése, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség a társadalmi élet valamennyi színterén való megteremtése minden helyi, orosházi lakos számára. A program kiemelt célcsoportjai a különböző okokból, valamilyen hátrányt elszenvedő állampolgárok, így a mélyszegénységben élők, a romák, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők mellett a gyermekek. A program eredményességét meghatározó fő tényezők között szerepelt a fókuszcsoporthoz tartozó – esélybiztosítás szempontjából hátrányos helyzetű – gyermekek számarányának, helyzetének pontos feltérképezése, az esélyegyenlőségüket elősegítő feladatok, szolgáltatások és hozzáférésük számbavétele, az egyes területeken jelentkező problémák feltárása, valamint a fejlesztésre szoruló területek meghatározása.

A hazánkban jelenleg hatályos, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény meghatározó elve a gyermekek mindenek feletti jogainak érvényesítése és saját családban történő nevelésük, illetve indokolt esetben családból történő kiemelésük esetén az oda való visszahelyezésük vagy családi típusú nevelésre orientált rendszerbe juttatásuk elősegítése. A gyermekvédelmi törvény értelmében tehát minden esetben érvényesülnie kell annak a gyermeki jognak, hogy egyetlen gyermeket sem lehessen a hátrányos gazdasági helyzet, vagyis kizárólag anyagi okok miatt a családjából kiemelni. Ennek alapvető feltétele, hogy a szükséges hatósági intézkedések megtételét minden esetben megelőzze a segítő ellátórendszer által biztosított tevékenységek és szolgáltatások igénybevétele, vagyis a hangsúly preventív, családi típusú nevelésre orientáló megoldásokra helyeződött.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési terve Gyermekek – Család – Jövő elnevezésű terület három nagy kiinduló problémát tárt fel, és próbál azokra megoldásokat keresni.

- 1. Veszélyeztetett kiskorú gyermekek növekvő aránya**
- 2. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek növekvő száma**
- 3. Hátrányos helyzetű gyermekek magas száma**

A feltárt problémátípusokhoz rendelt célok, feladatok megfogalmazása:

Elsődleges cél a növekvő számok csökkentése, növekvési folyamat megállítása, illetve lehetőség szerinti visszafordítása. Célkitűzések és ezekhez rendelt feladatok meghatározása a veszélyeztető tényezők kialakulását előidéző okok feltárása, a családsegítő munkatársak, esetmenedzserek megkérdezésével, a velük történő rendszeres konzultációk biztosításával, az érintettek problémáinak meghallgatásával, igényeinek felmérésével, adatgyűjtéssel, a helyi adatbázis frissítésével, a célcsoportok megfelelő tájékoztatásával, valamint a jelzőrendszeri tagokkal történő együttműködő kapcsolat kialakítása és megerősítése. Szoros együttműködés a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával a képzések/átképzések és a tartós foglalkoztatás kapcsán.

Hangsúlyozni szükséges, hogy a három intézkedési területet igen nehéz külön vizsgálni, így a meglévő problémákat külön kezelni. Ennek oka, hogy az érintettek többségének azonos jellegűek a problémát kiváltó életkörülményeik, ezáltal több csoportba is beleilleszkednek, azok szinte ok-okozati viszonyban állnak egymással.

A gyermekek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport minden évben ülésezik, a szakemberek feltárják a területükön leginkább jellemző problémákat és törekednek meglévő eszközzrendszerükkel ezekre megoldásokat találni, valamint bemutatják, hogy milyen intézkedésekkel próbálják elősegíteni a hátrányok csökkentését.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermejkölési Központja és Családsegítő Szolgálat szakembereinek megítélése szerint az intézményük részére meghatározott alap- és speciális feladatok teljesítése, sokrétű, színes szolgáltatásuk biztosítása, a pályázati lehetőségek kihasználásával működtetett, a kor kihívásaira gyorsan reagáló preventív programjainak, valamint az önkormányzati, alapítványi és pályázati forrásokból szervezett táboroztatások és kirándulások megvalósulása ellenére a klienskörükbe tartozó gyermekes családok problémái továbbra is nagyon magas számúak.

Az egyenlő esélyekhez való hozzájutás elősegítése érdekében a hátrányos helyzetű családok számára a helyi önkormányzat számos segítséget biztosított: rendszeres, rendkívüli vagy krízishelyzetben alkalmankénti anyagi támogatás; segélyek, gyermekétkeztetési kedvezmények, krízishelyzetbe került családok természetbeni támogatásának biztosítása, a gyermekek nappali ellátásáról gondoskodó városi intézmények bölcsőde, óvodák fenntartása,

amelyekkel elősegítette a családok létfenntartási gondjainak csökkentését, a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében történő aktív részvételt.

A segítő szakemberek tapasztalatai alapján a jelentős mértékű önkormányzati támogatások ellenére a nehéz anyagi helyzetben élő, vagy egyéb szociális hátrányokkal küzdő gyermekes családok számára továbbra is az anyagi nehézségek okozzák a legfőbb problémát.

A szakemberek meglátása szerint a problémák eredményes megoldása, az esélyegyenlőség fokozottabb biztosítása érdekében a jövőben

- a korábban eredményre vezető intézkedések folytatására, továbbfejlesztésére,
- további szolgáltatásbővítésre és hatékony stratégiák kidolgozására,
- valamint szoros jelzőrendszeri és szakmaközi együttműködésre,
- az érintettek mind szélesebb körű bevonására, problémák megoldásában való aktív részvételének elősegítésére, motiválására van szükség.

Helyzetelemzés

(Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatata tájékoztatása alapján)

Intézkedés címe: Veszélyeztetett kiskorú gyermekek növekvő aránya

A feltárt probléma kiinduló értéke: 2012. évben 211 veszélyeztetett gyermek volt

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatata adatai alapján a veszélyeztetett kiskorúak száma az alábbi módon alakult.

A vizsgált időszakban, 2012. és 2016. között 30 fővel, 15%-kal csökkent a veszélyeztetett kiskorú gyermekek aránya. Tehát a Helyi Esélyegyenlőségi Programban előirányzott, veszélyeztetett kiskorú gyermekek számának csökkenésére irányuló feladatok teljesítése eredményre vezetett.

A feltárt adatok alapján megállapítható, hogy városunkban a veszélyeztetett kiskorúak száma nem csökkent jelentősen a kiinduló értékhez képest. A 2014-es évben ez a szám kimagasló volt, amely az ezt követő évben csökkenő tendenciát mutatott, majd a 2016-os évben ez a szám ismét növekedésnek indult. **A szociális szakemberek megítélése szerint a veszélyeztetett gyermekek számának növekedése az előző évhez képest az észlelő-és jelzőrendszer egyre hatékonyabb és aktívabb működésével függhet össze.** Az elmúlt időszakban a jelzések számának növekedése és a problémák komplexebbé válása figyelhető meg a gyermekvédelmi rendszerben, mely fokozott odafigyelést és kontrollt igényel a szociális munkások részéről.

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat az alábbi tevékenységeivel próbálta, és próbálja csökkenteni a veszélyeztetett kiskorúak számát településünkön.

Veszélyeztetettség okai lehetnek: szülők, család életvitele, nevelési probléma, gyermek családon belüli bántalmazása, gyermek elhanyagolása, elégtelen lakáskörülmények, kilakoltatás veszélye, csavargás, tankötelezettség elmulasztása, tartós betegség, fogyatékoság, magatartási- és tanulási zavar, drogfogyasztás, alkoholfogyasztás, munkanélküliség, szülők betegsége, iskolai kirekesztés, iskolai erőszak, kortárs csoport negatív hatása, antiszociális viselkedés.

Szakmai tevékenység az intézkedés hatékony megvalósítása érdekében:

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A családsegítés az életvezetési problémákkal, szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő, illetve krízishelyzetbe került családok és személyek ellátása.

A szolgáltatás célja a családok/személyek életvezetési képességének megőrzése, a krízishelyzetük megszüntetése, illetve preventív ellátások biztosítása.

A szolgáltatás feladata olyan személyes szociális szolgáltatás nyújtása, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

Az adósságkezelési szolgáltatás célja, feladata

A szolgáltatás azoknak a lakhatással összefüggésben eladósodott, szociálisan rászoruló családoknak kíván segíteni, akik maguk is készek és képesek tartozásuk részbeni megfizetésére. Az adósságkezelési szolgáltatás kételemű ellátás: egyrészt tanácsadás nyújtása, másrészt természetben nyújtott támogatás.

Célja az eladósodott háztartások fizetési képességének helyreállítása, de nem alkalmas a fizetéképtelen háztartások adósságának teljes tehermentesítésére, és a fizetési készséget nem mutató háztartások támogatására.

Az észlelő-és jelzőrendszer működtetése

Szakmai tevékenységünk hatékonysága érdekében törekszünk a kölcsönösen támogató, erős szakmaközi kapcsolatok fenntartására, a jelzőrendszeri tagokkal való folyamatos és eredményes együttműködésre, a mindenki számára hozzáférhető szakmai háló kiépítésére. Szakmaközi megbeszélések keretében tájékoztatást adunk, információkat nyújtunk, közös megoldásokat, lehetőségeket keresünk a különböző problémák megszüntetésére.

A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. Ezért a jelzőrendszer mind teljesebb körű működtetése munkánk egyik alapvető célkitűzése, nélkülözhetetlen feltétele, hiszen ez a veszélyeztetett, illetve potenciálisan veszélyeztetett gyermekeknek nyújtott hatékony, és kellő időben biztosított segítségünk fontos feltétele.

A jelzőrendszerrel való együttműködés elősegítésének területei:

- Tájékoztatás és tájékoztatás kérése: egymás tevékenységének segítésére,
- Az igények ismeretére épülő szolgáltatási kínálat kialakítása,
- Együttműködés az esetek és a problémák mentén,

- Tanácsadás, esetkonzultáció, esetkonferencia, közös munka, fórum, szakmaközi megbeszélés (évente 6 alkalommal).

Minden év február 28-ig ellátási területünk valamennyi településén éves szakmai tanácskozást tartottunk, ahol lehetőség volt a jelzőrendszerrel kapcsolatos javaslatok, tapasztalatok, észrevételek megosztására, illetve a gyermekvédelmi munka hatékonyságának növelése érdekében intézkedési terv készítésére.

Gondozási tevékenység

A tapasztalatok azt igazolják, hogy napjainkban a családok legjellemzőbb gondjai: a megélhetési és gyermeknevelési problémák, a munkanélküliség, a pénzbeosztás, rangsorolás hiánya, a szülői elhanyagolás, családi konfliktus, a szülők nem megfelelő életvitele.

Gondozási tevékenységünk során azon dolgozunk, hogy a településen élő gyermekek megfelelő anyagi és szociális biztonságban, megfelelő oktatási és kulturális közegben, békés, nyugodt környezetben, biztonságos, szeretetteljes, gondoskodó családban fejlődhessenek. Ezeknek a feltételeknek megteremtése elsősorban a család feladata, a szülők felelőssége, de szükség esetén az államnak – az általa működtetett, finanszírozott intézménynek szolgáltatást nyújtók által – is segítenie kell ebben a családot.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a leghatékonyabb, a megfelelő időben érkező segítség. A nehézségek kialakulásakor, az akadályok felmerülésekor lehet a legeredményesebben megakadályozni a problémák súlyosabbá válását.

A segítségnyújtás elsődleges módját az alapellátásban történő családgondozás jelenti. A családgondozás a segítő kapcsolatra épül. A család gondozásának filozófiája, hogy a gyermek jólétét akkor szolgáljuk a legjobban, ha megerősítjük a családot, mint egységet. A család segítése, gondozása tervezett tevékenység. **A családgondozás hosszú folyamat, nem egy személy, tünet vagy probléma megoldását célozza, hanem egy komplex tevékenység, mely a család problémamegoldásának javítását szolgálja. A tevékenység széles körű, de a megoldásban a „kis lépések” elve érvényesül.**

A szükségletfelmérés alapján láthatóvá válik, hogy a szolgáltatást nyújtó nehézségei és együttműködési szándéka alapján indokolt-e a hosszabb távú együttműködés a klienssel. A segítő munka dokumentálása gondozás esetén az esetnaplóban történik. A gondozási tevékenységről cselekvési terv készül. Az egyénnel vagy a családdal történő együttműködés szabályai írásban történő szerződéskötés során kerülnek rögzítésre, melyet mindkét fél aláír.

A segítő folyamatban - amennyiben a probléma megoldása érdekében indokolt- lehetőség van más szolgáltatóhoz történő irányításra, vagy a család-és gyermekjóléti központ által nyújtott speciális szolgáltatások igénybevételére.

Szolgálatunk az egyének és a családok életvezetési képességeinek megőrzése, valamint az egyén és a család életében jelentkező probléma megszüntetése érdekében tett tevékenységei:

➤ *Tájékoztatás*

- a különböző szociális, családtámogatási és társadalombiztosítási ellátásokról, a hozzájutás módjairól. Az intézmény munkatársai szórólapokat készítettek az ellátásokról, melyeket klienseink rendelkezésére bocsátunk. Orosházán a Járási Hivatalban Kormányablak működik, ahol az ügyintézők segítségünkre vannak ügyfeleink problémáinak megoldásában. A szakemberek naprakész információval rendelkeznek a legújabb ellátási formákról az internet és a továbbképzések jóvoltából;

☛ más szociális ellátási formákról, segítő intézményekről (továbbirányítás).

➤ *Tanácsadás*

Az intézmény a tanácsadás módszerével is igyekszik segítséget nyújtani a problémák orvoslásához. Pszichológiai, jogi, életvezetési, mentálhigiénés, gyermeknevelési tanácsadás, pénzügyi tanácsadás igénybevételének lehetőségét tudtuk felajánlani klienseinknek.

➤ *Ügyintézés*

Jelentős számú ügyben jártunk el ügyfeleink érdekében a helyi önkormányzatnál, a MÁK-nál, vagy a Nyugdíjbiztosítási Igazgatóságnál, és segítettünk kérelmek, pályázatok (pl. Hálózat a közösségért) megírásában.

➤ *Szociális akciók-természetbeni juttatások*

Az intézményben lehetőséget biztosítunk használt ruha és eszközök kínálatára és cseréjére is. A hátrányos helyzetű kliensek számára- indokolt esetben- térítésmentesen biztosítjuk a telefon, a fax, a fénymásolás és az internet használatát, melyre jelentős igény mutatkozik.

A Magyarok Kenyere Alapítvány, illetve a Békés Megyei Agrárkamara jóvoltából 1.000 kg liszt és 170 db kenyér kiosztására kerülhetett sor a járás településein élő, szociálisan hátrányos helyzetű családok körében.

2016 decemberétől hetente 2 nap élelmiszer adományban részesülünk a Tesco Áruháztól, amelyet kiosztunk a rászorulóknak között.

➤ *Krisisintervenció*

A kialakult válsághelyzet azonnali kezelésénél feladatunk, hogy a krízishelyzetben lévőket haladéktalanul fogadjuk, és számukra- az ügyfélfogadási időn kívül is- segítséget nyújtunk. Anyagi jellegű probléma esetén – Orosházán – 300.000 Ft állt rendelkezésre gyógyszer-, élelmiszer-, tűzifa vásárlására, illetve okmányok beszerzésére.

➤ *Csoport*

A települések lakói, illetve a gondozott kliensek számára az elmúlt évben több alkalommal is kínáltunk csoportfoglalkozásokat, a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló programokat, (pl.:Főzőklub, Kreatív klub stb.). A csoportok látogatottsága 12-45 fő között volt.

Egyéb szolgáltatások:

- *Kihelyezett ügyfélfogadások*

Orosházán a tanyagondnoki szolgálattal közösen, minden hónap első hétfőjén, 2 órában kihelyezett ügyfélfogadást tartottunk Kiscsákon, melynek keretében átlagosan 5-9 fő kereste meg problémájával a szakembereket.

Prevenációs célú programok szervezése

A prevenációs munka egyik leghatékonyabb eszköze a szabadidős programok szervezése. Emellett pedig a legtöbb előkészületi, szervezési munkát is igénylő feladat.

Intézményünk igyekszik maximálisan kihasználni a társulási formában rejlő lehetőségeket.

Munkatársaink részt vesznek a különböző településeken megtartott rendezvényeken, eseményeken, kirándulásokon, szabadidős tevékenységeken.

☐ A településen élő, nehéz anyagi helyzetben lévő, vagy egyéb szociális hátránnyal küzdő családok gyermekei (10 fő) a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által kiírt pályázat jóvoltából az Erzsébet - tábor elnevezésű programon vehettek részt. Mindez a szülők részéről gyermekenként egyezer forint önerő befizetését tette szükségessé.

A csoport nagy része most először hagyta el közvetlen lakókörnyezetét, először látta a Balatont. A tábor ideje alatt a gyermekek tisztálkodására való odafigyelés, az étkeztetés, a környezet gondozottságára való nevelés is fontos szerepet kapott, hiszen ezek a feladatok a gondozott családok többségében napi szintű problémaként jelennek meg. A különböző családi környezetből érkező, szociálisan rászoruló gyermekek számára ez a tábor nyújtott egyedüli lehetőséget a nyaralásra, közös élményre.

- A nyár folyamán szerveztünk kirándulásokat (pl. ingyenes fürdőzés Gyopárosfürdőn, charterjáratok az ország több városába) játszóházakat stb., amelyek elsődleges célja, hogy új és maradandó élményeket nyújtsunk olyan gyermekek számára, akiknek szüleik önerőből nem vagy csak nagyon nehezen tudnák ezt biztosítani. Színes, változatos programjaink a résztvevő gyermekek számára a hasznos kikapcsolódás mellett lehetőséget biztosítottak az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteik bővítéséhez, a társas kapcsolataik eredményes működtetéséhez szükséges kommunikációs, szocializációs tapasztalataik gazdagításához, szociális készségeik, képességeik fejlesztéséhez, elősegítette a társadalmi elvárásoknak megfelelő közösségi magatartásformák, szokások és normák megerősítését.

A programokban 60 gyermek vett részt.

- Az SOS Gyermekfaluvall közösen –a családmegtartó programok keretében- családterápiás foglalkozásokat, játszóházakat és művészetterápiára épülő tréninget tartottunk a rászoruló családok számára. Az együttműködési megállapodás értelmében a program 2017-ben tovább folytatódik.

- Az Egy Más jövőÉrt Alapítványunk egyik célkitűzése a kor kihívásaira gyorsan reagáló, a serdülők szórakozási szokásainak is megfelelő, változatos programok szervezése, a tizenéveseket veszélyeztető egészségkárosító, gyakran deviáns viselkedésformák megjelenésének és elterjedésének kezelésére. 2016-ban az alapítvány - pályázati támogatásból- céltaláló tréninget és művészetterápiás csoportot szervezett a szerfogyasztás közelébe került, illetve a problémában érintett fiatalok számára.

- Részt vettünk a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában, nyertes pályázati projektek szervezésében és lebonyolításában.

- Fontos feladatunknak tekintettük a helyi civil és egyházi szervezetekkel történő informális és segítő kapcsolatok ápolását, valamint a városi rendezvényeken, kulturális és hagyományörző programokon való rendszeres részvételünket.

- A Magyar Máltai Szeretetszolgálat támogatásával zajlottak energiatakarékosságra nevelő csoportfoglalkozások a szülők és gyermekek számára.

- Az intézmény koordinálta a szünidei ingyenes gyermekétkeztetést. Feladataink: a gyermekek kiválasztása, értesítése, Orosházán a Gyermekek-és Diákélelmezéssel való tárgyalások, jegyek kiosztása voltak.

- Orosházán, a Gyermekek-és Ifjúsági Önkormányzattal szorosan együtt dolgoztunk, segítettük egymás munkáját, közös szabadidős programokat szerveztünk (pl. Mikulás futás, szabadidős programokra gyermekek delegálása).

- A felnőtt korosztály számára –hiánypótló szolgáltatásként- autogén tréninget szerveztünk a stressz helyzetek kezelése, a feszültségoldás érdekében. A tanfolyam a helyi médiában is meghirdetésre került. A jelentkezők magas száma indokolta, hogy 2017-ben két új csoportot is indítson intézményünk.

- "Tájéoló"- programsorozat veszélyeztetett helyzetű gyermekek és szüleik számára

Megvalósítási időszak: 2017. április 1 - június 30.

A programsorozatba 120 főt kívánunk bevonni.

A serdülőkor a megpróbáltatások, az identitáskeresés nehéz időszaka. Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatát felkereső gyermekeknek ez a kor többszörös megpróbáltatás, mivel alapvetően is sokproblémás családban nőnek fel, viselkedészavarokkal, érzelmi problémákkal, kapcsolatteremtési nehézségekkel küzdenek, így fokozottabban ki vannak téve annak a veszélynek, hogy elkallódnak, kapcsolatba kerülnek a bűnözéssel és a drogokkal.

Kutatások támasztják alá, hogy a serdülőkori bűnözés vagy antiszociális viselkedésmód és a drogfogyasztás hátterében többnyire a szülőkkel való kapcsolat lazasága, az azonosulással szerzett viselkedésminták bizonytalansága és a nem megfelelően kialakult önértékelés áll. Úgy tervezzük, hogy a fiataloknak szervezett programjainkkal a viselkedészavar mögötti problémák gyökerét célozzuk meg.

Tapasztalataink szerint a szülők nagy része nincs tisztában azokkal a technikákkal, eszközökkel, melyek szülői szerepük hatékonyságát növelhetik.

A szülők számára szervezett programjainkkal tehát a gyermekek viselkedészavara mögötti problémák alapját, azaz szüleiket és a szüleikkel való kapcsolatukat célozzuk meg.

Az örökösen változó világban a függésre hajlamos serdülők stresszekre adott reakciói tovább mélyíthetik a negatív viselkedési mintákat az életmódjukban a dohányzás, alkohol és drog választásával. Mindannyiunkban található olyan erőforrások, amelyek segítik a stresszel való általános megküzdést és speciális helyzetekben is segítséget nyújtanak. Prevenációs programunk középpontjában így direkt módon a reziliencia, vagyis a rugalmas ellenálló képesség fejlesztése áll. Abban szeretnénk segíteni a serdülőknél, hogy a változások mentén is képesek legyenek alkalmazkodni, ellenállni a negatív hatásoknak, optimisták és egészségesek tudjanak maradni. Ez nem velünk született képesség, fejleszthető azáltal, ahogyan életmódot és életfelfogást alakítunk ki magunknak. Egyik célcsoportunk 11-18 éves fiatalok csoportja, akik családjukban, iskolájukban, tágabb közösségükben számos leterhelő nehézséggel, hátránnyal küzdenek nap mint nap.

A program másik célcsoportját azon veszélyeztetett gyermekek szülei alkotják, akik nehezen küzdenek meg a gyermeknevelés feladataival, akiknél súlyosan konfliktusos a szülő-gyermek kapcsolat, és emiatt gyermekeik iskolai és társkapcsolati nehézségekkel küzdenek, így ki vannak téve az elsodródás, drogfogyasztás veszélyeinek. Ezek a szülők az együttműködő intézmények (Család-és Gyermekjóléti Központ) ügyfélköreiből lehetnek:

- gyermekeik deviáns ill. drogfogyasztó viselkedésével küzdő szülők,
- gyermekeiket egyedül nevelő szülők (özvegyek, elváltak stb.),
- mozaik-családban élő gyermekek szülei (enyém, tied, miénk),
- fogyatékkal élő és/vagy tartósan beteg gyermeket nevelő szülők,
- az egyik szülő tartósan beteg vagy deviáns életmódot folytat,
- egzisztenciális krízishelyzetbe került szülők,
- örökbefogadott vagy családba fogadott gyermeket nevelő szülők,
- traumatizált gyermeket nevelő szülők.

A függőnek nem minősülő, de annak korai jeleit mutató szerfogyasztó fiatalok számára szervezett programok bemutatása:

1. programelem: "Az Erő legyen Veled!" -Reziliencia-tréning serdülőknek

A program két blokkból áll:

1. blokk

"Nem mindennapi hősök" - komplex művészetterápiás program

Ebben a blokkban 10 héten keresztül, heti másfél órás ülésekben a biblioterápia és a művészetterápia eszközeinek segítségével feltérképezzük a csoporttagok egyéni erőforrásait.

2. blokk

"Erősebb vagy, mint hinnéd!" – kétnapos indoor és outdoor prevenció program

A program felépítése:

1. nap: Céltaláló nap –önismereti tréning pszichológus vezetésével, melynek célja a személyiség erőforrásainak feltérképezése, a meglévő megküzdési mechanizmusok azonosítása, személyes célok, vágyak azonosítása, motivációs bázis azonosítása, célmegvalósítási terv készítése

2. nap: Célmegvalósító nap – tereptréning Gellértegyházán, a személyes erőforrások aktív megtapasztalása, azonnali visszacsatolás az egyén képességeiről, motivációjáról, helyzetkezeléséről.

2. programelem: a Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház és a K.V. Társulat közös produkciója, a „Függésben” c. előadás megtekintése

Az előadás célközönsége: a problémában érintett 14-18 éves korosztály

A Függésben témája: Szervedélybetegségek és azok különböző megjelenési formái.

Az előadás érinti a gyógyszerfüggést, a kényszeres evés, a számítógépfüggés, a munkamánia, a vásárlási mánia, az alkoholizmus, a szerelem - függés és a drogfüggés témáit.

Az alkotók számára fontos volt, hogy erről a témáról középiskolásoknak készítsenek előadást, mert ez az az életkor, amikor sok esetben elválik, hogy egy önmagunkra, vagy a környezetünkre káros szervedély addikcióvá válik vagy sem.

3. Video Work csoport

A filmek és képi narratívák személyiségfejlesztő, mintaadó és gyógyító hatására a XX. század második felében kezdett el felfigyelni a pszichológia. A csoport olyan szülők és családtagok számára ajánlott, akiknek serdülő korú gyermeke valamilyen okból szervedélybetegség által veszélyeztetett, illetve szertől való függőségben szenved.

A program segítségével a szülők, mint a „nézők” rövid idő alatt alapos betekintést nyerhetnek a függőség speciális problémavilágába, miközben intenzíven bevonódva a történetbe sajátos élményanyaggal gazdagodnak és különféle érzéseket élnek át. Ezt követően „megfigyelőkből” aktív résztvevőkké válnak, és bizonyos előre megadott szempontok, írott segédletek alapján megtörténik a film és az élményanyag, gondolatok, érzések feldolgozása. Ez a módszer segít a felgyülemlett feszültség leereagálásában, érzések megfogalmazásában és kimondásában, szakmai (pszichológiai, pszichiátriai, szociológiai, stb.) kérdések tisztázásában. A filmnézést követő munka lehetőséget teremt a szülők és hozzátartozók mindennapjaiban megjelenő, nehezen kezelhető élethelyzetek áttekintésére és kezelésére, a problémával kapcsolatos negatív érzések feldolgozására, valamint ennek következtében a személyiség gazdagodására és pszichológiai készségek (pl. nemet mondás, konfliktus kezelés, stb.) erősödésére.

A programban 12 fő vett részt.

☛ A családi rendszer megerősítése, a szülői készségek fejlesztését szolgáló program bemutatása:

1. Szemléletformáló, előítéletességet és szorongáscsökkentő csoportfoglalkozás szülők számára

A serdülőkori fejlődési krízishez gyakran társul excesszív (kicsapongó, túlzó) alkoholfogyasztás, illetve alkalmi droghasználat. A foglalkozások célja, hogy a szülők képesek legyenek felismerni a vészjeleket, hatékony megoldásokat találni a már felmerült problémákra. A csoport fontos célkitűzése, hogy a tagok társas támaszt nyújtsanak egymásnak, az önszolgáltató aktivitás keretében megküzdési stratégiákat találjanak a közös problémákra. A foglalkozások eredményeként várjuk, hogy a résztvevők jobban megértsék a mindennapok problémáit, megfelelően kezeljék gyermekük megzavarodott érzelmeit, vagy akár saját szülői félelmeiket, kételyeiket.

A programban 15 főt kívánunk bevonni.

2. Szülői hatékonyság fejlesztő tréning Gordon-módszerrel

A szülői hatékonyság tréningünkben a nemzetközileg is elismert, bizonyítottan hatékony, kommunikációt és konfliktuskezelést fejlesztő Gordon módszert alkalmazzuk.

Fejlesztésül tűztük ki a szülői hatékony kommunikációt, mely kihat a kapcsolatokra a családban ugyanúgy, mint az élet más területein. A kommunikáció a kapcsolatok kialakításának, fenntartásának eszköze. Nem mindegy tehát, hogy a szülő hogyan használja a kommunikációját, mint a társas érintkezés legfontosabb eszközét. A tréning során kommunikációs képességfejlesztés történik, ami növeli a szülők interperszonális (személyek közötti) kapcsolatainak hatékonyságát. A csoportban a módszer segítségével továbbá lehetőség nyílik a szülők számára arra, hogy más emberek kommunikációját is megfigyeljék, saját kommunikációjukat tudatosítsák, és új kommunikációs stratégiát tanuljanak meg. A kommunikációnak mindig van egy tartalmi és egy érzésszerű eleme, és az érzelmi elemek tehetik érthetővé vagy félreérthetővé a kommunikáció tartalmi elemeit.

A programban 42 főt vett részt.

3. Autogén tréning az addiktológiai fiatalok családtagjainak stresszkezelésének javításában

A modern nyugati típusú társadalmak kulturális betegsége a folyamatos túlterheltség, az állandó kimerültség és ideges feszültség, melyek következtében változatos képet mutató testi-lelki zavarok alakulhatnak ki. Az addiktológiai kórképekben szenvedők családjában jóval gyakrabban találhatunk szorongó, feszült, indulatait adekvátan kezelni nem tudó családtagokat, mint a normál populációban. A meglévő féltő, szorongó tüneteknek hatékony kezelésére, a „testi-lelki nyugalom” megteremtésére a Dr. Johannes Heinrich Shultz német pszichiáter által a 20-as években kidolgozott autogén tréning terjedt el méltán világszerte. Hatására a vegetatív idegrendszer hormonális működése harmonikussá, egészségessé válik, olyan életfolyamatok, amelyek a szervezetben rosszul működnek pl. alvászavar, hangulati labilitás, levertség, idegesség, szorongás stb. spontán rendeződésnek indulnak, a stresszre adott válaszkészség és válaszintenzitás csökken, vagyis a szervezet „toleránsabbá” és „védekező-képesebbé” válik. Hosszú távon olyan életszemlélet változásra számíthatunk, amely lényeges eleme a családi dinamikában bekövetkező pozitív változásoknak; növekszik a türelmi képesség és a testi-lelki önismeret. Az addiktológiai betegek családjában az előzőekben felsorolt változások pozitív hatással lehetnek a családtagok és az addikcióban szenvedő kapcsolatára, és megtörve a már kialakult önrontó körként működő tranzakciókat építő hatást fejthetnek ki a családi szociális mezőben.

A programban 30 fő vett részt.

Család- és Gyermekjóléti Központ

Gondozási tevékenység

Az Intézmény Család- és Gyermekjóléti Központja végzi és koordinálja a szociális segítő munkát azoknál az ellátási területén élő, veszélyeztetett kiskorú gyermeket nevelő családoknál, ahol a családban fennálló probléma a szolgálat eszközeivel, alapellátás keretében végzett családgondozással nem volt megoldható, így hatósági beavatkozás (gyermek védelembe vétele, gyermek családból való kiemelése) vált szükségessé, vagy az állami gondoskodásból a gyermek már visszatérhetett vér szerinti családjába, de utógondozás van folyamatban. A Központ a gondozási tevékenységet a védelembe vett vagy utógondozott

gyermekeknél, valamint a nevelésbe vett gyermekek vér szerinti családjainál esettmenedzseri munkakört betöltő munkatársaival biztosítja.

A *Központ* a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelyek keretében

- utcai és lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet
- kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát szervez.

Kapcsolattartási ügyelet

Szolgáltatásunk célja, hogy a gyermekek válás után is kapcsolatban maradjanak szüleikkel, nagyszüleikkel, testvéreikkel, és hogy nyugodt, semleges helyet biztosítsunk a velük való rendszeres találkozáshoz.

Készenléti szolgálat

Készenléti szolgálat feladata a gyermekjóléti szolgálatok nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben történő azonnali segítség, tájékoztatás vagy tanácsadás.

A mobiltelefonszám a nap 24 órájában hívható. A gesztor intézményben tevékenykedő kollégák fogadják a hívásokat és megteszik a szükséges intézkedéseket.

Utcái szociális munka

Az SZMSZ -ben rögzítettek alapján e feladat ellátását heti négy órában folytatjuk, de az előző évhez hasonlóan ezt az időbeosztást továbbra is rugalmasan kezeltük.

Azt tapasztaltuk, hogy viszonylag kevés a csellengő fiatalok száma. Jeleit találtuk a város különböző területein fiatalkori csoportosulásoknak, azonban nehéz kiszámítani ott tartózkodásuk idejét, gyakoriságát és okát.

A tapasztalataink azt mutatják, hogy a lakótelepen és környékén sok fiatal él, akiknek kevés kikapcsolódási lehetősége van. Fontosnak tartanánk olyan közösségi helységek kialakítását, amely a késő esti órákban is kulturált szabadidős lehetőséget biztosítana.

Kórházi szociális munka

Célja a szülészeti- nőgyógyászati, valamint a csecsemő és gyermekosztályon a kórházi nővérrel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése.

A kórházi szociális munkát heti egy alkalommal két órában végezzük, de hasonlóan az utcai szociális munkához az időbeosztást rugalmasan kezeltük és a beérkezett jelzésre a hét bármely napján reagáltunk. Sikerült jó kapcsolatot kialakítanunk a fentebb említett kórházi osztályokkal, kölcsönösen tájékoztattuk és segítettük egymás munkáját.

Jogi tanácsadás

A jogi tanácsadó a kistérség illetékesség területén előzetes egyeztetés alapján látja el a feladatát.

Pszichológiai tanácsadás

A pszichológiai tanácsadó Orosházán, illetve a tótkomlói területi irodában előzetes egyeztetés alapján fogadja a klienseket.

Családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia;

Ennek keretében:

- segítséget nyújt családi működési zavarok, illetve a párkapcsolati problémák leküzdésében, illetve kialakulásuk megelőzésében, egy új egyensúlyi állapot megteremtésében és az ahhoz való alkalmazkodásban, új viselkedési formák kialakulásában a családtagoknak vagy a párt alkotóknak a nem megfelelő működés által okozott testi és lelki tünetek megelőzése és megszűnése érdekében.

- segítséget nyújt nehéz életszakaszban levő családoknak abban, hogy külső segítséggel rálásson problémájukra, hogy a munkába minden családtagot bevonva tisztábban értsék, érezzék saját reakcióikat és környezetük viselkedését.

Gyermeknevelési tanácsadás

A tanácsadó előzetesen egyeztetett időpontban gyermeknevelési tanácsadást és korrepetálást biztosít az intézmény szolgáltatásaira jogosult személyeknek, családoknak.

Helyzetelemzés

(A Polgármesteri Hivatal Népjóléti, Szociális Csoportjának és a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának tájékoztatása alapján.)

Intézkedés címe: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkentése.

A feltárt probléma kiinduló értéke: 2011. évben 1.773 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

A vizsgált időszakban, **2011. és 2016. között 667 fővel, 38%-kal csökkent** a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők aránya. Tehát a Helyi Esélyegyenlőségi Programban előirányzott, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők arányának csökkenésére irányuló feladatok teljesítése eredményre vezetett.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja, annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre, a szünidei gyermekétkeztetésre,
- évente két alkalommal (augusztus és november hónapokban) 5.800Ft értékű Erzsébet-utalvány,
- valamint a Gyvt. és egyéb jogszabályok által biztosított kedvezmények igénybevétele.

A jegyző – kérelem alapján – abban az esetben állapíthatja meg az ellátásra történő jogosultságot, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a törvény által meghatározott értékhatárt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelemhez kötött, a kedvezményben részesülő gyermekek számának csökkentése érdekében a család jövedelmi helyzetének javítását célzó, elsősorban munkahelyteremtő intézkedések megtételét kell foganatosítani. A gyermekjóléti központ fontos feladata lehet ezért az illetékességi körükbe tartozó érintett szülők és gyermekeik munkaerőpiacra minél magasabb arányban történő bejutásának elősegítése.

A Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával szorosán együttműködünk. Kiemelt célja, hogy hozzájáruljon a térség foglalkoztatási szintjének megtartásához, illetve lehetőség szerinti javításához. Feladatuk a munkáltatókkal történő mindennapos együttműködés, személyes kapcsolattartás, új munkahelyek létrehozásának támogatása, üres álláshelyek feltárása, likviditási problémákkal küzdő vállalkozások segítése.

Alapfeladataik körébe tartozik továbbá az álláskeresők nyilvántartásba vétele, álláskeresési ellátások megállapítása, folyósítása, ügyfeleink közvetítése, képzésbe irányítása.

A foglalkoztatási osztályra vonatkozóan az éves munkatervben két célkitűzés fogalmazódott meg: az álláskeresők számának csökkentése, és a foglalkoztatottság növelése. Mindkét cél a foglalkoztatási támogatások biztosításával, szolgáltatási és egyéb hatósági feladatok végrehajtásával, valamint a közfoglalkoztatás szervezésében és lebonyolításában történő aktív közreműködéssel valósult meg.

Állásajánlataik, képzéseik heti rendszerességgel megjelennek a helyi médiában, önkormányzataink hirdető felületein, valamint megküldésre kerülnek az e-mail címmel rendelkező ügyfeleink számára. Munkaerőpiaci programjainkról, az aktualitásokról hírlevél formájában rendszeresen tájékoztatják munkáltatókat is. 2016. évben minden 25 év alatti- és minden alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező álláskereső részére csoportos tájékoztatókat szerveztek, ahol ismertették a munkaerőpiaci programokat, elhelyezkedési esélyeket növelő ingyenes képzési lehetőségeket, elhelyezkedést elősegítő támogatásokat, valamint az eredményes együttműködés, a megfelelő szolgáltatás kiválasztása érdekében felmérték érdeklődésüket, jövőbeli terveiket.

2015-2016. évi statisztikai adatok:

A regisztrált álláskeresők zárónapi létszámának nemek szerinti megoszlását mutatja az alábbi táblázat Orosháza város és az Orosházi Járás vonatkozásában:

Regisztrált álláskeresők zárónapi létszáma	2015. december			2016. december		
	Férfi	Nő	Össz.	Férfi	Nő	Össz.
OROSHÁZA város	340	433	773	294	371	665
Orosházi Járás	684	773	1457	560	643	1203

A regisztrált álláskeresők aránya kedvezően alakult a vizsgált időszakban, 2015 decemberében a nyilvántartott álláskeresők létszáma 1457 fő volt, míg 2016. decemberben 1203 fő álláskeresőt tartottak nyilván, 254 fővel (17,4%-kal) kevesebbet, mint előző év azonos időszakában. Arányuk 5,4% volt, mely 1,3% ponttal kedvezőbb arányszám, mint egy évvel korábban, és 1,7% ponttal alacsonyabb érték, mint a megyei átlag. Összetételét vizsgálva a regisztráltak több mint fele (53,4%-a) nő, 33,9%-a legfeljebb alapfokú, 62,2%-a középfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, 3,9%-a diplomás álláskereső.

Orosháza város álláskeresői létszámának alakulása, összetétele a járási létszám változásához, összetételéhez hasonlóan alakult:

2015 decemberében 773 fő, míg 2016 decemberében 665 fő álláskereső szerepelt a regiszterben. Orosháza város vonatkozásában elmondható, hogy 2016 decemberére a regisztrált álláskeresők száma 14%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest.

Az orosházi álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetétele alapján 31,4% legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, 63,4 % középfokú és 5,1 %-uk felsőfokú iskolai

végzettségű. 2016 decemberére jelentősen csökkent a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők -ezen belül is a férfiak- száma.

2016. évben több Európai Unió finanszírozású program nyújtott lehetőséget képzési támogatás odaítélésére, melynek keretében képzési költségtérítést, keresetpótló juttatást, utazási költségtérítést vehettek igénybe a támogatottak, és ingyenes képzési programmal növelhették elhelyezkedési esélyeiket, szerezhették meg első szakképesítésüket. Kiegészítő képesítés, vagy új szakképesítés megszerzésére volt lehetőségük, illetve a GINOP 5.1.1. és a GINOP 5.2.1. program lehetőséget biztosított elhelyezkedés esetén bérjellegű támogatás nyújtására is.

1. Az „Út a munkaerőpiacra”(Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.1.1-15) munkaerő-piaci program szempontjából a bevonás során előnyben részesültek a

- 25-30 év közötti pályakezdő álláskeresők,
- az alacsony iskolázottságú nyilvántartott álláskeresők,
- a gyermekgondozást és hozzátartozó ápolását követő újrakezdés nehézségeivel küzdő nyilvántartott álláskeresők (azok a nyilvántartott álláskeresők, akik a projektbe való belépést megelőző 12 hónapon belül terhességi-gyermekágyi segélyben/csecsemőgondozási díjban részesültek; illetve gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesültek, vagy jelenleg is részesülnek.)
- a tartósan (legalább 6 hónapja) nyilvántartott álláskeresők,
- az 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők,
- a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők.

A program szolgáltatási és támogatási programelem-kínálatából olyan segítő tevékenységek választhatók ki a résztvevők számára, amelyek a képzést, a támogatott foglalkozást, valamint a vállalkozóvá válást, illetve e támogatások igénybevételét segítik, továbbá azok, amelyek hozzájárulnak a résztvevő munkaerőpiaci esélyeinek javításához, személyes fejlődéséhez.

Támogatási formák:

- Képzés (keresetpótló juttatás, képzési díj támogatása, utazási költség)
- Bértámogatás (8+4 hónap, 70%, 12 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményeznie)
- Bérköltség-támogatás (100%, 6 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményeznie)
 - 90 napos munkakipróbálás
 - legfeljebb 8 + 4 hónap bérköltség támogatás
- Lakhatási támogatás (12 havi)
- Vállalkozóvá válási támogatás (6 havi minimálbér)
- Munkába járáshoz kapcsolódó helyi, helyközi utazás költségeinek megtérítése

2. Az Ifjúsági Garancia Rendszer és a keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.2.1-14) munkaerőpiaci program bevezetésével hazánk is vállalta, hogy a 25 év alatti fiataloknak a munka, illetve tanulás világába történő be- vagy visszajutáshoz konkrét lehetőség felajánlását garantálta, meghatározott időtartamon belül. Cél: a munka, illetve tanulás világába történő be- vagy visszajutás.

Támogatási formák:

- Képzés (keresetpótló juttatás, képzési díj támogatása, utazási költség)
- Bértámogatás (8+4 hónap, 70%, 12 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményezni)
- Bérköltség-támogatás (100%, 6 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményezni)
 - 90 napos munkakipróbálás (szakképzett és szakképzetlen álláskereső fiatalok)
 - 10+5 hónap bérköltség támogatás (alacsony iskolai végzettségű álláskereső fiatalok-ISCED 1-2)
 - 6+3 hónap bérköltség támogatás (szakképzett álláskereső fiatalok)
- Lakhatási támogatás (12 havi)
- Vállalkozóvá válási támogatás (6 havi minimálbér)
- Munkába járáshoz kapcsolódó helyi, helyközi utazás költségeinek megtérítése

3. Az Európai Unió támogatásával megvalósuló GINOP-6.1.1-15-2015-00001 kódszámú „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” c. kiemelt projekt keretében támogatásban részesülhettek azok a tankötelezettségüket teljesített, de öregségi nyugdíjkorhatárt el nem ért felnőtt személyek, akik az alábbi célcsoportba tartoznak:

- közfoglalkoztatási jogviszonyban állnak,
- munkaviszonyban állnak.

A program keretében a támogatásban részesülő személy részére, - amennyiben megfelelt a projekt feltételeinek - az alábbi képzéshez kapcsolódó támogatások voltak nyújthatók:

- a képző intézmény által megállapított képzési költség és vizsgadíj átvállalása,
- egészségügyi alkalmasságának vizsgálata és egyéb a képzéssel összefüggésben előírt, a képzés elvégzéséhez szükséges speciális vizsgálat és kapcsolódó védőoltás költsége,
- a képzéséhez kapcsolódó (helyi/helyközi) utazási költségek az állandó, vagy bejelentett tartózkodási hely és a képzés helye közötti viszonylatban,
- a képzés alatt igénybe vett gyermekfelügyelet számlával igazolt teljesítéssel;
- hozzátartozó ápolásának/gondozásának költségei, számlával igazolt teljesítéssel.

A munkáltatóknak a foglalkoztatásra tekintettel nyújtott adókedvezmények:

A munkáltatót terhelő szociális hozzájárulási adóból és szakképzési hozzájárulásból igénybe vehető kedvezmények az alábbiak voltak:

- 25 év alatti munkavállalók utáni kedvezmény
- **55 év feletti munkavállalók utáni kedvezmény**
- A szakképzetlen munkavállalók utáni kedvezmény
- Tartósan álláskeresők utáni kedvezmény
- **Kisgyermekes munkavállalók utáni kedvezmény**
- **Legalább három gyermeket nevelő munkavállalók utáni kedvezmény.**

2016 decemberében 27 fő 18 éves és 18 év alatti korcsoportba tartozó álláskereső szerepelt a nyilvántartásunkban, akik közül 18 fő orosházi lakos. Ők valamennyien bevonhatók a GINOP 5.2.1 programba, képzésük, elhelyezkedésük támogatható.

2016. évi hiányszakmák Békés megyében: bádogos, épület- és szerkezetlakatos, erősáramú elektrotechnikus, festő, mázoló, tapétázó, gazda, gépi forgácsoló, gyakorló ápoló, hegesztő, kőműves és hidegburkoló, központifűtés-és gázhálózat rendszerszerelő, lovász, magasépítő technikus, mélyépítő technikus, mezőgazdasági gépmester, női szabó, nyomdaipari gépmester, szociális gondozó és ápoló, útépítő, villanszerelő, víz, - csatorna- és közmű-rendszerszerelő.

Keresletvezérelt képzési rendszert működtetnek, melynek célja a munkaadói igények kielégítése a megfelelő szakképzettséggel és kompetenciával rendelkező munkaerő biztosításával. A képzések tervezésekor felkeresik a munkáltatókat, felveszik velük a kapcsolatot, és igényeik figyelembevételével állítják össze a tervezett képzések listáját. A munkáltatót bevonják a kiválasztási folyamatba a felvételi eljárás során, valamint lehetőségük van a gyakorlati hely biztosítására is a képzés folyamán.

Közfoglalkoztatással tudják segíteni azon álláskeresőket, akik az elsődleges munkaerőpiacon nem tudnak elhelyezkedni. A közfoglalkoztatás célja, hogy átmeneti lehetőséget biztosítson elsősorban a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve ellátatlan hátrányos helyzetű álláskeresők számára, elősegítse a munka világába történő reintegrációjukat. Közfoglalkoztatási jogviszonyban állók számára jogviszonyuk fennállása alatt a GINOP 6.1.1. program lehetőséget biztosít képzési támogatás nyújtására piacképes, gazdaság által igényelt tudás elsajátítása érdekében.

2016. évben 163 fő járásunkhoz tartozó munkavállaló vett részt képzésen a GINOP 6.1.1. program keretében, melyből Orosházán 44 fő OKJ-s bizonyítványt, míg 34 fő tanúsítványt szerzett. A 163 főből 154 fő közfoglalkoztatott képzését támogattak, melyből 74 fő Orosháza Város Önkormányzatának alkalmazásában állt. 9 fő munkaviszonyban álló számára is nyújtottak képzési támogatást, amely a munkáltatójuk számára szükséges képesítés megszerzését célozta meg.

A képzés befejezését követően az elhelyezkedési nehézséggel küzdő álláskeresők igénybe vehették szolgáltatásaikat, mint pl. álláskeresési tanácsadás, munka- és pályatanácsadás, segítséget nyújtunk önéletrajzírásban is.

2016. évben új **program** segítette a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedését: „**Közfoglalkoztatásból a versenyszférába**” elnevezésű program.

A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatása, a közfoglalkoztatás céljával összhangban, a közfoglalkoztatásban résztvevőt ösztönözte a versenyszférában történő elhelyezkedésre oly módon, hogy a közfoglalkoztatási jogviszony időtartamának lejártát megelőzően történő elhelyezkedése esetén elhelyezkedési juttatásban részesült.

Az elhelyezkedési juttatás összege megegyezett a foglalkoztatást helyettesítő támogatásnak, a közfoglalkoztatási jogviszony megszűnését követő naptól addig az időpontig tartó időtartamra számított összegével, ameddig a közfoglalkoztatási jogviszony - munkaviszony létesítése hiányában - fennállt volna.

Az elhelyezkedési juttatás iránti kérelmet a közfoglalkoztatási jogviszony megszűnéstől számított 30 napon belül kellett benyújtani az illetékes járási hivatalhoz. Elhelyezkedési támogatást 36 esetben ítétek oda 5 095 317 Ft támogatással, melyből 15 kérelmet orosházi lakos terjesztett elő.

Foglalkoztatási osztály 2016. évben 2.117 fő részére ítelt oda foglalkoztatást elősegítő támogatást 1.883.934.861,- Ft értékben, melyből Orosháza város 989 fő vonatkozásában részesült.

Továbbra is cél volt a partnerekkel való együttműködés fejlesztése, az álláskeresők és munkáltatók elégedettségének emelése, a térség munkaerőpiacán való részesedés növelése, a partnerkapcsolataink további erősítése és bővítése, a pénzügyi forrásaik hatékony felhasználása a foglalkoztatási szint növelése érdekében.

Munkaerőpiaci szolgáltatásokkal, foglalkoztatást elősegítő támogatásokkal igyekeztek növelni az álláskeresők elhelyezkedési esélyeit, szakszerű és rugalmas működéssel törekedtek a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összhangjának megteremtésére.

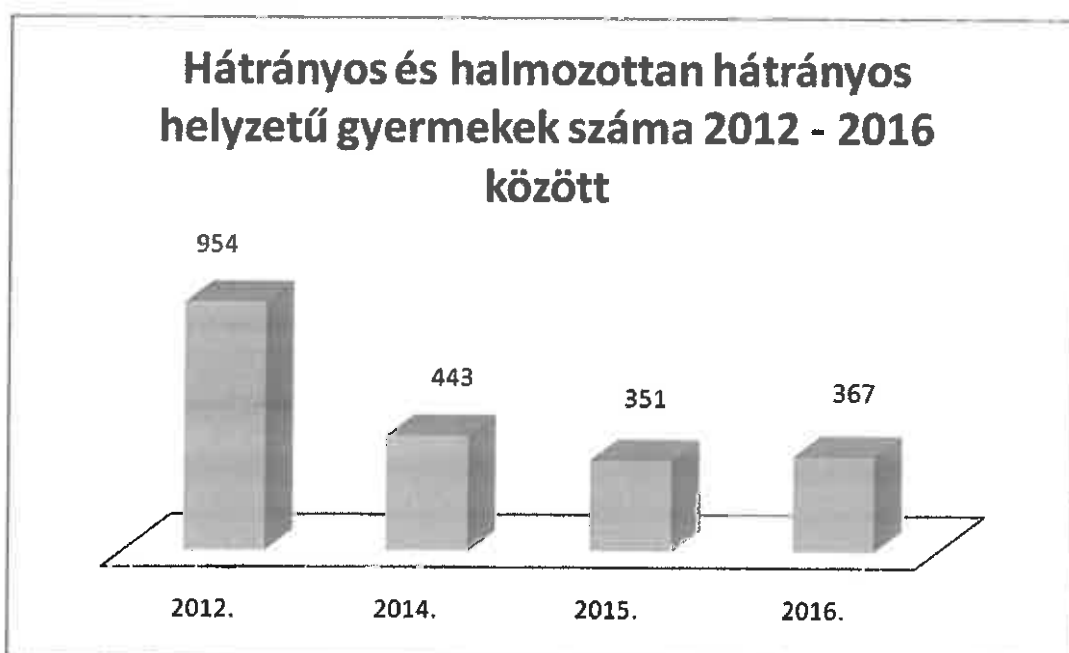
Helyzetelemzés

A Polgármesteri Hivatal Népjóléti, Szociális Csoportjának tájékoztatása alapján.)

Intézkedés címe: Hátrányos helyzetű gyermekek számának csökkentése

A feltárt probléma kiinduló értéke: Hátrányos helyzetű gyermekek magas száma

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2013. évi beszámolója szerint a 2012-es évben az óvodákban: 334 fő, az iskolákban: 620 fő számított az oktatási, nevelési intézmények megítélése szerint hátrányos helyzetűnek.

Az összehasonlított értékek között a jogszabályi változás is előidézte a jelentős különbséget.

A gyermekvédelmi gondoskodás körében, a Gyvt. szabályai alapján a *jegyző* hatáskörében kerül megállapításra a gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetének fennállása, ha a hátrányos helyzet oka a szülők, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, vagy az elégtelen, egészségtelen lakókörnyezet.

Az idevonatkozó szabályozás célja a gyermek körülményeiből, környezetéből adódó hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése kora gyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a) a szülő, gyám iskolai végzettsége alacsony, legfeljebb alapfokú végzettség (8 általános);
- b) a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága;
- c) az elégtelen lakáskörülmények;
- d) a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermek, akinek esetében az a)-c) pontban foglalt körülmények közül egy fennáll.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermek, akinek esetében az a)-c) pontban foglalt körülmények közül legalább kettő fennáll, továbbá ide sorolandó a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A jegyző a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásáról nyilvántartást vezet a saját hatáskörében hozott és a gyámhivatal által megküldött határozatok alapján.

A 2016. december 31-i állapot szerint hátrányos helyzetűek száma 211 gyermek (106 család volt érintett), a halmozottan hátrányos helyzetűek száma 156 gyermek (71 család volt érintett). A hátrányos helyzet fennállásának megállapítására jogosító feltételek az előfordulási gyakoriságuk szerint az alábbi sorrendbe (csökkenő) rendezhetők: a szülő, a gyám alacsony iskolai végzettsége (171 fő), a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága (35 fő), elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények (5 fő). A halmozottan hátrányos helyzet fennállását megalapozó feltételek együttes előfordulásának gyakorisága: a szülő, a gyám alacsony iskolai végzettsége és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények (85 fő), a szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága (35 fő), a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények (3 fő), mindhárom feltétel együttesen jelen van (15 fő).

Az eljárás során az egészségtelen, elégtelen lakókörnyezetre hivatkozás esetén mindenkor helyszíni szemle történik, kivéve a szegregátumban lévő lakást, amelyről e tény hivatalból köztudomású.

A jegyzői feladatok az Orosházi Polgármesteri Hivatal Igazgatási Iroda Népjóléti, Szociális Csoportja által valósultak meg.

A fent leírtak alapján a **2014. és 2016. évi összehasonlítás** lehet releváns. Mely szerint **76 fővel, 19%-kalcsökkent** városunkban a hátrányos helyzetűnek minősített gyermekek száma. Az Esélyegyenlőségi Programban előirányzott, a hátrányos helyzetű gyermekek számának csökkenésére irányuló feladatok teljesítése eredményre vezetett.

A hátrányos helyzetben élő gyermekes családok esetében a szegénységük csökkentése és a biztosabb anyagi jövőjük megteremtése érdekében meghatározó a szülők foglalkoztatottságának biztosítása; amelyet a munkaerő-piaci helyzet javítását célzó pályázati lehetőségek kihasználásával és a programok megvalósításával, továbbá a képzetlen vagy alulképzett szülők részére továbbtanulásra és szakmaszerzésre irányuló képzések szervezésével és azokon való részvétel biztosításával érhetünk el. Megítélésünk szerint a foglalkoztatás eredményes növelése érdekében szükséges a helyi Foglalkoztatási Osztállyal történő rendszeres kapcsolattartás és együttműködés, mivel ennek keretében kölcsönös tájékoztatást adhatunk a felmerülő problémákról, igényekről, szükségletekről, illetve a megoldásukat elősegítő képzési és egyéb lehetőségekről.

Alapvető cél lenne azok az átöröklési mechanizmusok, elégtelen szocializációs ciklusok megszakítása, amelyek nem teszik lehetővé a gyermek számára, hogy kitörjön a generációról generációra átöröklött elégtelen életkörülményekből. Egyik legfontosabb törekvés a gyermekek esélyeinek a növeléséhez, ha a tanulásban tudjuk őket támogatni. A képességeinek kibontakoztatását, a sikeres iskolai pályafutását kell elősegíteni. Fokozottan ügyelni arra, hogy rendszeresen tudjanak óvodába és iskolába járni. Későbbiekben használható szakma megszerzése felé irányítani őket. Pályázatok, különböző ösztöndíj programok keretében az anyagi hátrányaikat csökkenteni, hogy a tanulásra, a használható tudás megszerzésére tudjon

koncentrálni a gyermek. A képességeinek kibontakoztatását, a sikeres iskolai pályafutását kell elősegíteni.

A hátrányok kompenzálására szolgálhat még kortárs csoportok bevonása. Esetleges kortársképzések keretében felkészíteni az idősebb diákokat arra, hogy fiatalabb, tanulásban lemaradt társainak hogyan tud segíteni a tanulásban vagy akár az élet bármely területén.

A veszélyeztetettség megelőzése érdekében nagyon hasznosnak ítéljük a prevenciós szabadidős programok szervezését iskolás gyermekek számára, hogy ne az utcán csellengjenek, hanem hasznosan töltsék a szabadidejüket. A programok keretében megismerkedhetnek például különböző sportokkal, amelyek a fegyelem, a kitartás és a következetesség erősítő hatása mellett a szabálykövetés tanulására és gyakorlására is lehetőséget nyújtanának. Fontos lenne biztosítani a nehéz anyagi helyzetben élő családok gyermekei számára, hogy a sporttevékenységet ingyenesen, de legalábbis kedvezményes tagdíjfizetéssel vehessék igénybe, hogy ne maradjanak le a szociális hátrányaik leküzdését és tehetségük kibontakoztatását elősegítő lehetőségekről.

A gyermekek esélyegyenlőségének biztosításában kiemelkedő tényezőnek tartjuk a személyes odafordulást, továbbá a társadalmi összefogás is szükséges a hátrányok leküzdéséhez és az egyenlő esélyekhez való hozzájutáshoz. Mindannyiunk felelőssége, hogy segítsük a gyermekeket és szüleiket a hátrányok leküzdésében egy jobb, élhetőbb jövő érdekében, társadalmilag hasznos, tevékeny állampolgárok nevelésében, mert minden gyermekben ott az érték, amelynek felszínre hozatalához szükség van minden értő kezű és érző szívű felnőtt támogatására.

A kitűzött cél elérése érdekében a „*Veszélyeztetett kiskorú gyermekek növekvő aránya*” „*Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkentése*” elnevezésű intézkedéseknél kifejtett szakmai tevékenységek sora megvalósításra került.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásul vételét.

Beszámoló
Helyi Esélyegyenlőségi Program
egyres intézkedési területek keretében vállalt célok megvalósításáról

Orosháza, 2017. május 17.

Bokros Éva
Bokros Éva
Munkacsoport vezető

“Ebben az életben nem tehetünk nagy dolgokat. Csak kis dolgokat tehetünk, nagy szeretettel.”

(Teréz anya)

NŐK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉVEL FOGLALKOZÓ MUNKACSOPORT

Orosháza Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának (továbbiakban: HEP) célja érvényesíteni az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét. Elsődleges feladat számba venni az esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen, a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni ezeken a területeken jelentkező problémákat, mindezek ismeretében meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

NŐK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉVEL FOGLALKOZÓ MUNKACSOPORT BEMUTATÁSA

Munkacsoportunk tagjai:

HEP Nők munkacsoportjában 2 fő személyi változás történt a megbízatás kezdete óta.

Dr. Bodonea Izabella helyett Dr. Barák Ildikó gyógyszerész

Dr. Székely Nóra helyett Berta Anikó laboráns vállalta a munkacsoportban való részvételt.

Szilaj Izabella mentőtiszt, Tóth Zoltánné Békés Megyei Vöröskereszt, valamint a Jótékonyági Nőegylet részéről Bokros Éva a munkacsoport vezetőjeként lát el feladatokat.

A munkacsoportunk fél évente tartott tanácskozást. Minden alkalommal jelenléti ívet és jegyzőkönyvet vezettünk.

A legutóbbi tanácskozásunkat 2017. március 21. napján 17:00 órakor tartottuk.

A Nők munkacsoportjának két intézkedés vonatkozásában keletkezett feladata, melyek az alábbiak:

- 1.) Nők a munkaerőpiacon
- 2.) „Hello Baby” Program

Megállapítható, hogy a két intézkedés egymással összefügg, szoros kölcsönhatásban állnak egymással.

1.) Nők a munkaerőpiacon – A munkanélküli nők magasabb aránya a férfiakkal szemben (nők 54 %, férfiak 46 % - 2011. évben)

Az intézkedés megtétele során a munkacsoport együttműködött a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával.

Stratégiként megfogalmazásra került - Munkahelyteremtés céljából, képzés/átképzés megvalósítása

- 1.) A pályakezdő fiatalok tartós munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, különösen a 25 év alatti pályakezdőket sújtó munkaerő-piaci feszültség kezelése az erre

rendelkezésre álló forrásokkal és az Ifjúsági Garancia rendszer biztosította lehetőségek hatékony felhasználásával.

- 2.) A munkáltatói igényeken alapuló képzések révén az elsődleges munkaerő-piacon történő elhelyezkedés elősegítése. A munkaadói igényekhez jobban igazodó képzési struktúra kialakítása, kereslet vezérelt képzési rendszer működtetése. A munkaadói igényeknek megfelelő szakirányú képzések megvalósításával a keresett szakképzettséggel rendelkező munkaerő biztosítása.
- 3.) A nők 40 év szolgálati jogviszonyának megszerzésének elősegítése elnevezésű központi munkaerő-piaci program

A Foglalkoztatási Osztály kiemelt célja, hogy hozzájáruljon a térség foglalkoztatási szintjének megtartásához, illetve lehetőség szerinti javításához. Feladatuk a munkáltatókkal történő mindennapos együttműködés, személyes kapcsolattartás, új munkahelyek létrehozásának támogatása, üres álláshelyek feltárása, likviditási problémákkal küzdő vállalkozások segítése. Alapfeladatai körébe tartozik továbbá az álláskereső nyilvántartásba vétele, álláskeresői ellátások megállapítása, folyósítása, ügyfelek közvetítése, képzésre irányításra.

Megegyezéses Eredménycélokkal történő Vezetési rendszert működtetnek, melynek részét képező indikátorok segítségével a célkitűzéseink időarányos megvalósulását folyamatosan figyelemmel kísérik, szükség esetén megteszik a megfelelő intézkedéseket.

A Foglalkoztatási Osztályra vonatkozóan az éves munkatervben két célkitűzés fogalmazódott meg: az álláskereső számának csökkentése, és a foglalkoztatottság növelése. Mindkét cél a foglalkoztatási támogatások biztosításával, szolgáltatási és egyéb hatósági feladatok végrehajtásával, valamint a közfoglalkoztatás szervezésében és lebonyolításában történő aktív közreműködéssel valósult meg.

Állásajánlataik, képzéseik heti rendszerességgel megjelennek a helyi médiában, az illetékességi területükön működő önkormányzatok hirdető felületein, valamint megküldésre kerülnek az e-mail címmel rendelkező ügyfelek számára. Munkaerő-piaci programjaikról, az aktualitásokról hírlevél formájában rendszeresen tájékoztatják munkáltatóikat is. 2016. évben minden 25 év alatti, valamint minden alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező álláskereső részére csoportos tájékoztatókat szerveztek, ahol ismertették a munkaerőpiaci programokat, az elhelyezkedési esélyeket növelő ingyenes képzési lehetőségeket, elhelyezkedést elősegítő támogatásokat és az eredményes együttműködés, a megfelelő szolgáltatás kiválasztása érdekében felmértük érdeklődésüket, jövőbeli terveiket.

2016. évben több Európai Unió finanszírozású program nyújt lehetőséget képzési támogatás odaítélésére, melynek keretében képzési költségtérítést, keresetpótló juttatást, utazási költségtérítést vehetnek igénybe a támogatottak és ingyenes képzési programmal növelhetik elhelyezkedési esélyeiket, szerezhetik meg első szakképesítésüket, emellett kiegészítő képesítés, vagy új szakképesítés megszerzésére van lehetőségük. A GINOP 5.1.1. és a GINOP 5.2.1. program lehetőséget biztosít elhelyezkedés esetén bérjellegű támogatás nyújtására.

1. Az „Út a munkaerőpiacra”(Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.1.1-15) munkaerő-piaci program megvalósítása során előnyben részesítendőek a

- 25-30 év közötti pályakezdő álláskereső,
- az alacsony iskolázottságú nyilvántartott álláskereső,
- a **gyermekgondozást** és hozzátartozó ápolását követő újrakezdés nehézségeivel küzdő nyilvántartott álláskereső (azok a nyilvántartott álláskereső, akik a projektbe való belépést megelőző 12 hónapon belül **terhességi-gyermekágyi**

segélyben/csecsemőgondozási díjban részesültek; illetve gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesültek, vagy jelenleg is részesülnek.)

- a tartósan (legalább 6 hónapja) nyilvántartott álláskereső, az 50 év feletti nyilvántartott álláskereső,
- a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők.

A program szolgáltatási és támogatási programelem-kínálatából olyan segítő tevékenységek választhatók ki a résztvevők számára, amelyek a képzést, a támogatott foglalkozást, valamint a vállalkozóvá válást, illetve e támogatások igénybevételeit segítik, továbbá azok, amelyek hozzájárulnak a résztvevő munkaerő-piaci esélyeinek javításához, személyes fejlődéséhez.

Támogatási formák:

- Képzés (keresetpótló juttatás, képzési díj támogatása, utazási költség)
- Bértámogatás (8+4 hónap, 70%, 12 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményeznie)
- Bérköltség-támogatás (100%, 6 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményeznie)
 - 90 napos munkakipróbálás
 - legfeljebb 8 + 4 hónap bérköltség támogatás
- Lakhatási támogatás (12 havi)
- Vállalkozóvá válási támogatás (6 havi minimálbér)
- Munkába járáshoz kapcsolódó helyi, helyközi utazás költségeinek megtérítése

2. Az Ifjúsági Garancia Rendszer és a keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.2.1-14) munkaerőpiaci program bevezetésével hazánk is vállalta, hogy a 25 év alatti fiataloknak a munka illetve tanulás világába történő be- vagy visszajutáshoz konkrét lehetőség felajánlását garantálja, meghatározott időtartamon belül. Cél: a munka, illetve tanulás világába történő be- vagy visszajutás.

Támogatási formák:

- Képzés (keresetpótló juttatás, képzési díj támogatása, utazási költség)
- Bértámogatás (8+4 hónap, 70%, 12 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményezni)
- Bérköltség-támogatás (100%, 6 havi átlagos statisztikai állományi létszámhoz képest nettó létszámnövekedést kell eredményezni)
 - 90 napos munkakipróbálás (szakképzett és szakképzetlen álláskereső fiatalok)
 - 10+5 hónap bérköltség támogatás (alacsony iskolai végzettségű álláskereső fiatalok-ISCED 1-2)
 - 6+3 hónap bérköltség támogatás (szakképzett álláskereső fiatalok)
- Lakhatási támogatás (12 havi)
- Vállalkozóvá válási támogatás (6 havi minimálbér)
- Munkába járáshoz kapcsolódó helyi, helyközi utazás költségeinek megtérítése

3. Az Európai Unió támogatásával megvalósuló GINOP-6.1.1-15-2015-00001 kódszámú „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” c. kiemelt projekt keretében támogatásban részesülhetnek azok a tankötelezettségüket

teljesített, de öregségi nyugdíjkorhatárt el nem ért felnőtt személyek, akik az alábbi célcsoportba tartoznak:

- közfoglalkoztatási jogviszonyban állnak,
- munkaviszonyban állnak.

A program keretében a támogatásban részesülő személy részére, - amennyiben megfelel a projekt feltételeinek - az alábbi képzéshez kapcsolódó támogatások nyújthatók:

- a képző intézmény által megállapított képzési költség és vizsgadíj átvállalása,
- egészségügyi alkalmasságának vizsgálata és egyéb a képzéssel összefüggésben előírt, a képzés elvégzéséhez szükséges speciális vizsgálat és kapcsolódó védőoltás költsége,
- a képzéséhez kapcsolódó (helyi/helyközi) utazási költségek az állandó, vagy bejelentett tartózkodási hely és a képzés helye közötti viszonylatban,
- a képzés alatt igénybe vett gyermekfelügyelet számlával igazolt teljesítéssel;
- hozzátartozó ápolásának/gondozásának költségei, számlával igazolt teljesítéssel.

A 2017-ben is folytatódó **Munkahelyvédelmi Akcióterv**, jogszabályi alapja a 2011. évi CLV. törvény és a 2011. évi CLVI. törvény.

A munkáltatóknak a foglalkoztatásra tekintettel nyújtott adókedvezmények:

A munkáltatót terhelő szociális hozzájárulási adóból és szakképzési hozzájárulásból igénybe vehető kedvezmények az alábbiak:

- 25 év alatti munkavállalók utáni kedvezmény
- 55 év feletti munkavállalók utáni kedvezmény
- A szakképzetlen munkavállalók utáni kedvezmény
- Tartósan álláskeresők utáni kedvezmény
- **Kisgyermekes munkavállalók utáni kedvezmény**
- **Legalább három gyermeket nevelő munkavállalók utáni kedvezmény.**

2015-2016. évekre irányuló statisztikai adatok, melyek a nők helyzetét mutatja be foglalkoztatásuk alakulásával összefüggésben:

A regisztrált álláskeresők zárónapi létszámának nemek szerinti megoszlását mutatja az alábbi táblázat Orosháza város és az Orosházi Járás vonatkozásában:

Regisztrált álláskeresők zárónapi létszáma	2015. december			2016. december		
	Férfi	Nő	Össz.	Férfi	Nő	Össz.
OROSHÁZA város	340	433	773	294	371	665
Orosházi Járás	684	773	1457	560	643	1203

A regisztrált álláskeresők aránya kedvezően alakult a vizsgált időszakban, 2015 decemberében a nyilvántartott álláskeresők létszáma 1457 fő volt, míg 2016. decemberben 1203 fő álláskeresőt tartottak nyilván, 254 fővel (17,4%-kal) kevesebbet, mint előző év azonos időszakában. Arányuk 5,4% volt, mely 1,3% ponttal kedvezőbb arányszám, mint egy évvel korábban, és 1,7% ponttal alacsonyabb érték, mint a megyei átlag. Összetételét

vizsgálva a regisztráltak több mint fele (53,4%-a) nő, 33,9%-a legfeljebb alacsonyfokú, 62,2%-a középfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, 3,9%-a diplomás álláskereső.

Orosháza város álláskeresői létszámának alakulása, összetétele a járási létszám változásához, összetételéhez hasonlóan alakul:

2015 decemberében 773 fő, míg 2016 decemberében 665 fő álláskereső szerepelt a regiszterben. Orosháza város vonatkozásában elmondható, hogy 2016 decemberére a regisztrált álláskeresők száma 14%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest.

Az orosházi álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetétele alapján 31,4% legfeljebb alacsonyfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, 63,4 % középfokú és 5,1 %-uk felsőfokú iskolai végzettségű. 2016 decemberére jelentősen csökkent a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők -ezen belül is a férfiak- száma.

31-40 éves korcsoport létszámának alakulása Orosháza városban:

31-40 év közötti regisztrált álláskeresők zárónapi létszáma	2015. december			2016. december		
	Férfi	Nő	Nem	Férfi	Nő	Nem
OROSHÁZA város	70	98	168	63	75	138

Megállapítható, hogy a vizsgált időszakban 17,9%-kal csökkent a 31-40 év közötti regisztrált álláskeresők száma Orosháza várost érintően. Ez a csökkenés meghaladja a városi szinten bekövetkezett -14%-ot. Ezen korcsoportba nyilvántartott férfiak száma 10%-kal, a nyilvántartott nők száma nagyobb arányban, 23,5%-kal csökkent 2016 decemberére az előző év azonos időszakához képest.

Az Orosházaán nyilvántartott álláskeresők nemek és iskolai végzettség szerinti megoszlása

Regisztrált álláskeresők száma zárónapon		kitöltetlen	ált. iskolai végz. nélküli	általános iskola	szakiskola	szakmunkásképző	gimnázium	szakközépiskola	technikum	főiskola	egyetem	Összes
2015/dec	Férfi		6	87	7	133	26	47	12	5	17	340
	Nő		15	115	32	102	63	69	10	6	21	433
	Nem		21	202	39	235	89	116	22	11	38	773
2016/dec	Férfi		5	101	5	107	19	42	10	4	1	294
	Nő		10	93	25	95	54	56	9	5	24	371
	Nem		15	194	30	202	73	98	19	9	25	665
változás /%/ vált.	Férfi		14,0%				-18,7%			-77,3%		-13,5%
	Nő		-20,8%				-13,4%			7,4%		-14,3%
	Nem		-6,3%				-15,8%			-30,6%		-14,0%

Orosháza város álláskeresői létszámának alakulása, összetétele a járási létszám változásához, összetételéhez hasonlóan alakul: Orosháza város vonatkozásában elmondható, hogy 2016 decemberére a regisztrált álláskeresők száma 14%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti összetételét tekintve a férfiaknál 13,5%-os, a nők esetében pedig 14,3%-os csökkenés jellemzi ezt az időszakot. Az orosházi álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetétele alapján 33,9% legfeljebb alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezik, 62,2% középfokú és 5,1%-uk felsőfokú iskolai végzettségű. 2016 decemberére jelentősen csökkent a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők -ezen belül is a férfiak- száma.

Az Orosházán nyilvántartott álláskereső nők életkor és iskolai végzettség szerinti megoszlása

Regisztrált álláskeresők száma zárónapon		Kitöltetlen	ált. iskolai végz. nélkül	általános iskola	szakiskola	szakmunkásképző	gimnázium	szakközépiskola	technikum	főiskola	egyetem	Összes	2015/dec	
17 év és alatta				4										4
18 - 20 év			2	8			3	3						16
21 - 25 év				12	1	17	12	6	2	1				51
26 - 30 év				10	1	5	13	4	2		2			37
31 - 35 év			2	6	5	8	6	6	2	1	0			36
36 - 40 év			4	6	11	14	8	12		1	6			62
41 - 45 év			2	11	2	13	9	2	1	2	5			47
46 - 50 év			1	17	0	10	4	12	1	1	4			50
51 - 55 év			2	20	7	9	2	5	1		2			48
56 - 60 év			2	16	3	17	4	10	1		1			54
60 év felett				5	2	9	2	9			1			28
Összes			15	115	32	102	63	69	10	6	21			433
17 év és alatta			1	3										4
18 - 20 év			0	11	1	5	5	5						27
21 - 25 év			1	9	1	5	15	6	2	0	2			41
26 - 30 év				7	2	7	5	7	3	1	1			33
31 - 35 év			1	8	5	6	9	6		1	4			40
36 - 40 év				6	5	8	5	3	0	1	7			35
41 - 45 év			4	11	4	18	5	7		1	4			54
46 - 50 év				12	2	10	5	8	2	1	2			42
51 - 55 év			1	3	1	11	4	1	1		2			23
56 - 60 év			2	11	2	12	4	4	1		1			33
60 év felett				12	2	13	1	9	1		1			39
Összes			10	93	25	95	54	56	9	5	24			371
Változás [%]				-20,77		-13,4					7,4			-14

OROSHÁZA

NŐ

Regisztrált álláskeresők száma zárónapon

(egyes sorok összeshez viszonyított
százaléka)

	kitöltetlen	ált. iskolai végz. nélkül	általános iskola	szakiskola	szakmunkásképző	gimnázium	szakkozépiskola	technikum	főiskola	egyetem	Összes
2015/dec											
17 év és alatta			100,0%								100,0%
18 - 20 év		12,5%	50,0%			18,8%	18,8%				100,0%
21 - 25 év			23,5%	2,0%	33,3%	23,5%	11,8%	3,9%	2,0%		100,0%
26 - 30 év			27,0%	2,7%	13,5%	35,1%	10,8%	5,4%		5,4%	100,0%
31 - 35 év		5,6%	16,7%	13,9%	22,2%	16,7%	16,7%	5,6%	2,8%	0,0%	100,0%
36 - 40 év		6,5%	9,7%	17,7%	22,6%	12,9%	19,4%		1,6%	9,7%	100,0%
41 - 45 év		4,3%	23,4%	4,3%	27,7%	19,1%	4,3%	2,1%	4,3%	10,6%	100,0%
46 - 50 év		2,0%	34,0%	0,0%	20,0%	8,0%	24,0%	2,0%	2,0%	8,0%	100,0%
51 - 55 év		4,2%	41,7%	14,6%	18,8%	4,2%	10,4%	2,1%		4,2%	100,0%
56 - 60 év		3,7%	29,6%	5,6%	31,5%	7,4%	18,5%	1,9%		1,9%	100,0%
60 év felett			17,9%	7,1%	32,1%	7,1%	32,1%			3,6%	100,0%
Összes		3,5%	26,6%	7,4%	23,6%	14,5%	15,9%	2,3%	1,4%	4,8%	100,0%
2016/dec											
17 év és alatta			75,0%								100,0%
18 - 20 év		0,0%	40,7%	3,7%	18,5%	18,5%	18,5%				100,0%
21 - 25 év		2,4%	22,0%	2,4%	12,2%	36,6%	14,6%	4,9%	0,0%	4,9%	100,0%
26 - 30 év			21,2%	6,1%	21,2%	15,2%	21,2%	9,1%	3,0%	3,0%	100,0%
31 - 35 év		2,5%	20,0%	12,5%	15,0%	22,5%	15,0%		2,5%	10,0%	100,0%
36 - 40 év			17,1%	14,3%	22,9%	14,3%	8,6%	0,0%	2,9%	20,0%	100,0%
41 - 45 év		7,4%	20,4%	7,4%	33,3%	9,3%	13,0%		1,9%	7,4%	100,0%
46 - 50 év			28,6%	4,8%	23,8%	11,9%	19,0%	4,8%	2,4%	4,8%	100,0%
51 - 55 év		4,3%	13,0%	4,3%	47,8%	17,4%	4,3%			8,7%	100,0%
56 - 60 év		6,1%	33,3%	6,1%	36,4%		12,1%	3,0%		3,0%	100,0%
60 év felett			30,8%	5,1%	33,3%	2,6%	23,1%	2,6%		2,6%	100,0%
Összes		2,7%	25,1%	6,7%	25,6%	14,6%	15,1%	2,4%	1,3%	6,5%	100,0%

Az Orosházán nyilvántartott 31-40 év közötti álláskeresők életkor és iskolai végzettség szerinti megoszlása

Regisztrált álláskeresők száma zárónapon		kitöltetlen	ált. iskolai végz. nélküli	általános iskola	szakiskola	szakmunkásképző	gimnázium	szakközépiskola	technikum	főiskola	egyetem	Összes
2015/dec	Férfi		0	15	2	29	3	9	3	2	7	70
	Nő		6	12	16	22	14	18	2	2	6	98
	Nem		6	27	18	51	17	27	5	4	13	168
2016/dec	Férfi		0	24	1	19	5	6	5	2	1	63
	Nő		1	14	10	14	14	9	0	2	11	75
	Nem		1	38	11	33	19	15	5	4	12	138
változás /%/	Férfi		60,0%				-21,7%			-66,7%		-10,0%
	Nő		-16,7%				-34,7%			62,5%		-23,5%
	Nem		18,2%				-29,7%			-5,9%		-17,9%

Megállapítható, hogy a vizsgált időszakban 17,9%-kal csökkent a 31-40 év közötti regisztrált álláskeresők száma Orosháza várost érintően.

Az orosházi álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételénél valamivel kedvezőbb a 30-41 év közötti korosztály iskolai végzettség szerinti összetétele. Legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel 28,3%-uk rendelkezik, 60,1%-uk középfokú, 11,6%-uk pedig felsőfokú iskolai végzettségű 2016 decemberében.

- Családbarát munkahelyek kialakításának ösztönzése

A családbarát munkahelyek feltérképezése és kialakításának ösztönzése érdekében több helyi intézményt, céget és vállalkozást kerestünk fel. Ezen a területen azt tapasztaltuk, hogy a munkáltatói oldal nehezen nyit a családbarát munkahelyek kialakítása érdekében. A foglalkoztatói szféra, különösen a profitorientált cégek nem szívesen vállalnak kötelezettséget a munkavállalók érdekében. Folyamatos tárgyalásokat folytatunk a város számos munkáltatójával, elsősorban a nagyobb cégekkel, ahol a női munkavállalók nagyobb létszámban vannak jelen. Olyan együttműködési megállapodás megkötésére törekszünk, amely mindkét fél érdekeit szem előtt tartja.

2.) Helló Baby Program Gyermekek születésének csökkenő száma (222 fő-2011. évben)

- Családtervezés, születések számának növelése:

1.) Orosháza Városában működő bölcsődék:

Orosházán a Kisharang Bölcsőde a város egyetlen önkormányzati fenntartású bölcsődéjeként működik, férőhelyszáma: 76 fő. A bölcsőde kapacitásának növelése szükséges, hogy a 2014. évben bevezetésre került GYED EXTRA által generált megnövekedett igényeket ki tudják elégíteni. Ennek megoldásaként kerül kialakításra a Könd utcai óvodában 2 bölcsődei csoport számára 24 férőhely.

2.) Orosháza Városában működő óvodák és gyermeklétszám adatok.

Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodájában
1 székhelyen és 7 telephelyen 524 gyermeket látnak el.

Székács József Evangélikus Óvoda gyermeklétszáma 145 fő.

Forrás Református Óvodába járó gyermekek száma 71 fő

Eötvös József Katolikus Óvoda gyermeklétszáma 76 fő.

A védőnők jelenléte folyamatosan biztosított a nevelési, oktatási intézményekben, kikkel munkacsoportunk aktív kapcsolatot ápol.

Orosháza város tekintetében a születések száma elmúlt 5 évben nem mutat jelentős változást.

2016. évben a születések száma Orosháza városban: 205 fő
(2015-ben 221 fő, 2014-ben 220 fő, 2013-ban 215 fő, 2012-ben 219 fő)

a. A védőnői szolgálat által gondozott gyermekek száma: 1.369 fő
b. Szociális problémát észleltek 144 fő

Védőnői Szolgálat bevonása

- 1.) Családlátogatás, tanácsadás tartása (önállóan, illetve orvossal közösen), fogadóóra tartása, szűrővizsgálatok elvégzése óvodákban és iskolákban, védőoltások megszervezése, oltás beadásának előkészítése, egészségfejlesztő- nevelő munka (szülésfelkészítő tanfolyam, elsősegélynyújtó tanfolyam, csecsemőgondozási tanfolyam, babamasszázs stb.). A védőnő a gondozottal, illetve a családdal akkor találkozik először, amikor a leendő anya várandósként tanácsadáson megjelenik. A megszületett gyermek fejlődését 18 éves koráig elkíséri.
- 2.) Az Ifjúsági védőnők felvilágosító előadásainak megtartása a középiskolákban.

A születések számának ösztönzése érdekében, olyan felvilágosító előadás megtartását valósítottuk meg szakemberek bevonásával, amely a kései gyermekvállalás kockázatára hívja fel a figyelmet. A nők jellemzően a 30-40 éves kort betöltve vállalják első gyermekük születését. Ennek oka, hogy a hölgyek a tanulmányok befejezését, majd a munkában való elhelyezkedést részesítik előnyben. Társadalmi szempontból nehezebbé válik a második, illetve harmadik gyermek vállalása. A felvilágosító előadásunkban a genetikai és társadalmi problémákra kívánjuk felhívni a figyelmet.

A gyermekvállalás tekintetében a lakhatás biztosításának is jelentős szerepe van.

Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az alábbi rendelet alkotásokkal segítette elő az intézkedés megvalósulását

a.) Használt lakáshoz jutás:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testületének 10/2016. (V.02.) önkormányzati rendelete a használt lakás vásárlási támogatásáról.

b.) Életkezési támogatás nyújtása:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzügyi és szociális ellátásokról szóló 4/2015.(II.25.) önkormányzati rendeletét módosította úgy, hogy 2016. évtől életkezési támogatást nyújt azon újszülötteknek, akiknek anyakönyvezése időpontjában Orosházán bejelentett lakóhelyük van.

Mértéke gyermekeként 18.000,- Ft, formája természetbeni juttatás: Erzsébet-utalvány. A támogatás átadására először 2016. október hónapban került sor ünnepélyes keretek között, amelyben 92 kisgyermek volt érintett. Költsége 1.656 eFt volt és az önkormányzat a saját forrásai terhére biztosította azt.

c.) Bárányhimlő elleni védőoltás támogatása:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzügyi és szociális ellátásokról szóló 4/2015.(II.25.) önkormányzati rendelet módosításával döntött arról, hogy 2016. január 01. napjától a képviselő-testület gyógyszer-kiváltás települési támogatását nyújtja kérelemre azon szülő vagy törvényes képviselő számára, aki 9-24 hónapos, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermekét bárányhimlő elleni védőoltással kívánja beoltatni. A támogatás összege megegyezik a két alkalomra szóló védőoltás gyógyszerértéki árával, melyet jogosultság esetén egy határozatban kell megállapítani és egy összegben kell kifizetni a kérelmezőnek. A védőoltás beszerzését igazoló gyógyszerértéki nyugtát utólag be kell mutatni.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásul vételét.

Összefoglaló Beszámoló
a HEP Fórum
Idősek Esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoportjának
részéről

Készült:

2017. május 17.

Összeállította:

Tajti Katalin
Tarjánné Kósa Rita
munkacsoport vezetője

”Az idősokkal és betegekkel való bánásmódunk legkegyetlenebb hibája az,
ha nem vesszük észre, hogy mást is fontosnak tartanak a pusztán életben maradáson és
biztonságon kívül;
hogy az életünk alakításának lehetősége nélkülözhetetlen feltétele
az értelmes életnek.”

/Atul Gawande/

I. Időskor definíciója

Magyarországon, társadalmi szinten általában a nyugdíjazás időpontjától számítódik idősnek az ember, míg más országokban, általánosságban 65–70 éves kortól tekintik idősnek az ott élőket.

A sokféle szemlélet és meghatározás mellett általánosan elfogadott az Egészségügyi Világszervezet (World Health Organization -WHO) életkor szerinti felosztása, mely az **időskor szakaszolását** az alábbiakban állapítja meg:

- 50-60 év közötti időszakot az „áthajlás” korának nevezi,
- 60-74 év időintervallumot az „idősödés korának” hívja,
- a 75-90 év közötti időszakokra az „időskor” terminust használja,
- míg a 90-100 év közötti emberek az „agg” korúakhoz tartoznak,
- végül a 100 év feletti korra a „matuzsálemi kor” jelzöt fogadja el. (Iván László 2002)

Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában a 60-74 év, a 75-89 év közötti, valamint a 90 év fölötti személyeket, tehát e három nagy korcsoportot tekintik időseknek.

Az objektív kategóriák mellett szem előtt kell tartani, hogy az öregedés olyan pszichofizikai folyamat, mely az egyes emberek esetében individuális különbségekkel játszódik le. Az idős emberekkel kapcsolatban beszélhetünk:

- kronológiai korról (a megélt évek száma),
- biológiai korról (testi állapot), és
- pszichológiai korról (szubjektív közérzet).

Függetlenül az időskor behatárolásától elmondható, hogy korunk egyik legpozitívabb változása az, hogy a születéskor várható élettartam meghosszabbodott. Ez egyrészt társadalmi siker, másrészt nagyon nagy kihívás a társadalom számára, amelyet folyamatosan szem előtt kell tartani, és amellyel folyamatosan foglalkozni szükséges.

Az idősekről alkotott vélemények között sokáig elfogadott volt az ún. deficit modell, mely lényege az volt, hogy idős korára mire válik képtelenné az ember. Ez a szemlélet mára

megváltozott, és az öregedést nem egy állapotnak, hanem egy folyamatnak tekintjük, amely középpontjában nem a deficit elmélet áll. Az öregedés már nem csak negatív változások összességéként értelmezendő, hanem egy egész életen át tartó személyiségfejlődés.

Ennek ismeretében az időseket célzó intézkedések, ellátások, szolgáltatások szervezése során szem előtt kell tartani, hogy:

- az öregedés természetes jelenség,
- a népesség öregedése világjelenség,
- az időskorúak értékes erőforrások a társadalom részére,
- az emberek nem egyformán öregszenek,
- az idősek a társadalom integráns részét képezik,
- a sikeres öregedést segíteni kell,
- az aktív időskorra fel kell készülni.

II. Idősek helyzete Orosháza városában¹

II.1. Adatok az időskorú lakosságról

Magyarország népessége, ezzel együtt Orosháza város népessége is fogy, korösszetételében pedig folyamatosan változik, idősödik.

A településre jellemző:

- lassan fogyó lakosságszám - Orosháza lakónépességének csökkenése 2012-2015.év között 1713 fő volt.
- míg 2012. évben a 62 éves és idősebb népesség aránya az összlakosságon belül 21,3 % volt, addig 2015. év végére ez az arány 23,2%-ra nőtt

Lakosságszám felosztása korcsoportok szerint Orosházán

	2012	2013	2014	2015
állandó népesség száma	30 916	29 584	29 342	29 203
0-14 évesek száma	3 986	3 730	3 773	3 477
15-18 évesek száma	1 226	1 109	1 017	1 303
19-62 évesek száma	19 115	18 158	17 783	17 662
62-X évesek száma	6 589	6 587	6 769	6 761
62-X évesek aránya a népességen belül (%)	21,3	22,3	23,1	23,2

(Forrás: Polgármesteri Hivatal)

¹ Orosháza Város Önkormányzat Időügyi Konceptiója – 2017. – felhasználásával készült

- Az előregedést támasztja alá évente az élveszületések és halálozások számából megállapított negatív természetes szaporodási mutató. 2015. évben az élveszületések száma 226 fő, míg a halálozások száma 394 fő. Ennek eredményeként a természetes szaporodás -168 fő.
- a 62 éven felüliek aránya mára meghaladja a 23 %-ot, míg a fiatal korosztály (18 év alattiak) aránya 17 %.

A külterület lakosságában az idős emberek sokkal nagyobb arányt képviselnek. Itt az előregedéssel együtt járó problémák még hatványozottabban jelentkeznek, köztük a lakosság fogyása, a tanyák elnéptelenedése.

Főbb problémátípusok:

- magány, személyes kapcsolatok hiánya;
- alacsony iskolázottság, szakképzetlenség;
- munkanélküliség;
- alacsony jövedelemviszonyok, megélhetési problémák;
- elszigetelődés;
- hiányos vagy gyér infrastrukturális ellátottság;
- rendszeres rendőri jelenlét hiánya.

A lakónépesség előregedésének természetes velejárója, hogy az aktív évek után jelentős számban élnek **nyugdíjból vagy nyugdíjszerű ellátásból**. A KSH közzétett adatai Békés megyére vonatkoznak, melytől kirívó különbséggel nem tér el Orosháza sem, mint a megye egyik települése.

***Nyugdíjban és egyéb ellátásban részesülők ellátástípus szerinti megoszlása
Békés megyében (január)***

Ellátás típusa (%)	2013	2014	2015
Öregségi nyugdíj	62,5	65,7	67,3
Életkoron alapuló ellátás	4,0	2,4	2,1
Megváltozott munkaképességűek ellátása	22,5	21,9	21,7
Hozzá tartozói ellátás	8,0	7,0	6,6
Egyéb ellátás	3,0	3,0	2,3

(Forrás: KSH)

A megye lakosságának megromlott egészségi állapotát mutatja, hogy a nyugellátásban részesülők egyötöde a megváltozott munkaképességűek ellátására jogosult. Arányukban némi csökkenés mutatkozik, de ennek kevésbé oka az állapotjavulás, mint az, hogy megtörtént valamennyi ellátott jogosultságának folyamatos felülvizsgálata némileg átstrukturált, vélhetően szigorúbb feltételrendszer alapján.

A foglalkoztatást érintő, az aktív időskor irányába ható intézkedés a nyugdíjkorhatár emelése 65 évre. A lépcsőzetes áttérés a megemelt nyugdíjkorhatárra jelenleg is zajló folyamat, és a 65. életévben nyugdíjazás az 1957. évben születetteknél válik majd általánossá 2020. évben. A nyugdíjkorhatár emelésével viszont nem tart lépést a foglalkoztatóknál a munkaszervezés és a munkafeltételek „idősbarát” kialakítása. Idősnél, fiatalnál ugyanazok a munkafeltételek és elvárások, pedig nem nehéz belátni, hogy egy 30 éves vagy egy 60 évet betöltött munkavállaló másban és másként tud helyállni, hatékony és értékkeremtő lenni.

Jellemző a városban az aktív időskor ellen ható társadalmi jelenség, hogy az 50 év feletti munkanélküliek, még ha egészségi állapotuk alapján munkavégzésre alkalmasak is, életkoruk miatt versenyképtelenek fiatalabb társaikkal szemben.

II.2. Gondoskodás az idősekről

Egészségügyi ellátás Orosháza városában

Mivel az egészségügyi alapellátás biztosítása a települési önkormányzat feladata, így önkormányzati rendeletben van szabályozva a háziorvosi körzetek száma, területi beosztása. Az önkormányzat a háziorvosokkal kötött feladat-ellátási szerződés útján gondoskodik az egészségügyi orvosi alapellátásról.

Orosháza város szeretné az ellátás minőségét, és az idős lakosság elégedettségét megőrizni, ezért a folyamatosan csökkenő lakosság szám ellenére sem változtatott az alapellátási körzetek számán.

2012-óta a járóbeteg-és fekvőbetegellátó egészségügyi intézmények az államhoz kerültek, ezért az önkormányzatnak már nincsenek fenntartói feladatai. Ettől függetlenül Orosháza Város Önkormányzata próbálja támogatni a kórházat.

Kiemelkedő szerepe van a kórház Gyopárosfürdőre kihelyezett részlegének, amely nagyon sok idős beteg részére nyújt rehabilitációs és mozgásterápiás kezeléseket.

A városban működő gyógyszertárak, - szolgáltatásaik mellett - rendszeresen szerveznek egészségügyi szűrővizsgálatokat, tanácsadásokat.

Egészségügyi ellátás Orosházán

Felnőttek és gyermekek részére szervezett (vegyes) háziorvosi szolgálatok száma	2
Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	10
Házi gyermekorvosok részére szervezett szolgálatok száma	5
Fogorvosi szolgálatok száma az alapellátásban	7
Gyógyszertárak száma	8

(Forrás: önkormányzati adatok)

Szociális gondoskodás

Orosháza városa az idős lakosság szükségleteinek kielégítéséhez, az egészségügyi ellátások igénybevételének lehetősége mellett kiépült szociális ellátórendszer működtetésével, fenntartásával járul hozzá.

Orosháza Város Önkormányzata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) alapján végrehajtási rendeleteket alkotott, amelyek közül:

- pénzbeli és természetbeni ellátásokról,
- a szociális szolgáltatásokról,
- egyes szociális ellátások feltételeként a lakókörnyezet rendezettségének biztosításáról szóló rendeletek érinthetik az idősödő és idős személyek ellátását.

A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére pénzbeli vagy természetbeni ellátásként rendkívüli települési támogatást nyújt, melynek formái:

- a) gyermekek rendkívüli települési támogatása,
- b) átmeneti települési támogatás,
- c) rendszeres települési támogatás.

A képviselő-testület az Szt. pénzbeli és természetbeni ellátásainak kiegészítéseként a személyek és családok, egyes esetekben háztartásaik szociális biztonságának erősítése érdekében, célhoz kötötten, települési támogatás keretében az alábbi támogatásokat nyújtja:

- a) lakhatási települési támogatás,
- b) szemétszállítási települési támogatás,
- c) adósságkezelési célú települési támogatás,
- d) gyógyszer-kiváltás települési támogatása,
- e) temetési települési támogatás.

Az Önkormányzat kötelező természetbeni szolgáltatása a köztemetés.

Újonnan beépített ellátási forma az újszülöttek köszöntése, azaz életkezdesi támogatás.

Járási hivatal hatáskörébe tartozó, szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátási formák:

- a) időskorúak járadéka
- b) aktív korúak ellátása
- c) ápolási díj
- d) közgyógyellátás
- e) egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások nem kimondottan csak az idős lakosságot megcélzó ellátási formák, azonban több vonatkozásban is segítheti a felmerülő, életkörülményekkel, anyagi helyzettel összefüggő megélheti problémák elhárítását, megoldását.

Szintén az 1993. évi III. törvény - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról – határozza meg azokat a szolgáltatásokat, amelyek elérhetőségéről, a hozzájárásról valamennyi települési önkormányzatnak kötelessége gondoskodni, fenntartóként, szolgáltatóként, ellátási szerződés útján vagy társulásban való részvétellel.

A szervezési lehetőségek kihasználásával, az önkormányzat szociális ellátó tevékenysége mellett, megtalálhatóak a városban az egyházi, nem állami fenntartók és természetes személyek fenntartásában működő szociális szolgáltatók is.

**Szociális ellátások intézményfenntartók szerint
(2015.12.31.)**

Ellátás megnevezése	Fenntartók szerinti bontásban				
	Önkormányzat	Egyház	Civil szervezet	Szociális vállalkozás	Orosházi Kistérségi Társulás
Alapellátások:					
Étkeztetés	189 fő	72 fő	-	-	-
Házi segítségnyújtás	148 fő	62 fő	-	-	-
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	-	-	-	-	305 db, ebből Orosházán 52 db
Tanyagondnoki szolgálat	2 körzet	-	-	-	-
Nappali ellátások:					
Idősek klubjai	115 férőhely	30 férőhely	-	-	-
Hajléktalanok nappali melegedője	36 férőhely	-	-	-	-
Pszichiátriai és Szenvedélybetegek nappali ellátása	20+20 férőhely				
Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények					
Éjjeli menedékhely	26 férőhely	-	-	-	-
Hajléktalan személyek átmeneti szállása	14 férőhely	-	-	-	-
Tartós bentlakásos ápolást gondozást nyújtó intézmények					
Idősek otthonai	150+74 férőhely	-	-	-	-

(Forrás: Önkormányzat adatbázisa)

Jogszábeli előírásoknak eleget téve Orosházán biztosított:

- családsegítés
- étkeztetés
- házi segítségnyújtás

továbbá az állandó lakosok számának (29. 203 fő) megfelelően az önkormányzat biztosítja:

- idősek nappali ellátását
- fogyatékos személyek nappali ellátását
- pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátását
- hajléktalan személyek nappali ellátását – nappali melegedőt.

Az alapellátások rendszerét bővítve került a városban bevezetésre a tanyagondnoki szolgáltatás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

Az idézett joghely alapján csak a harmincezer fő feletti településen kötelező biztosítani az átmeneti ellátásokat, /Orosháza állandó lakosainak száma 2011-óta nem éri el a 30.000 főt/ ennek ellenére az Önkormányzat, továbbra is fenntartja és gondoskodik a már korábban kiépített és jelenleg is működő átmeneti ellátásokról:

- az éjjeli menedékhely
- a hajléktalan személyek átmeneti szállásának biztosításáról.

Ugyancsak ellátási kötelezettséget meghaladó, önként vállalt feladatként üzemelteti a Város a tartós bentlakásos ápolást, gondozást nyújtó idősek otthonait. Intézményeinkben az átlagos ápoláson túl, demenciával küzdő ellátottakról is gondoskodunk.

Orosháza Városában a személyes gondoskodást nyújtó ellátások biztosítása terén az elsődleges intézmény az Önkormányzat fenntartásában működő **Egységes Szociális Központ**.

Az ESZK integrált szervezeti formában, 11 telephelyen biztosítja azokat a szociális alap- és szakosított ellátási formákat, amelyek a települési önkormányzat számára kötelezően biztosítandóak. Továbbá amelyek működtetését az önkormányzat önként vállalta, kielégítve ezzel a város lakosságának igényeit.

Az Egységes Szociális Központ a telephelyek áttekinthető működése, szakmai munkája, és irányítása érdekében két egységet, és egy Gazdasági- pénzügyi részleget alakított ki:

- Bentlakásos Ellátások Egysége
 - Platán Idősek Otthona
 - Ezüst Fenyő Idősek Otthona
 - Hajléktalan Szálló
 - Hajléktalanok átmeneti szállása
 - Hajléktalanok éjjeli menedékhelye
- Nappali- és Alapellátások Egysége
 - Hajléktalan Szálló
 - Hajléktalanok nappali melegedője
 - Gyöngyvirág Klub
 - Idősek/demens személyek nappali ellátása
 - Házi segítségnyújtás
 - Étkeztetés

- Öreg Tölgy Klub
 - Idősek/demens személyek nappali ellátása
 - Házi segítségnyújtás
 - Étkeztetés
- Tanyagondnoki Szolgálat
- Őszirozsa Klub
 - Idősek/demens személyek nappali ellátása
 - Házi segítségnyújtás
 - Étkeztetés
- Reménység Klub
 - Idősek/demens személyek nappali ellátása
 - Házi segítségnyújtás
 - Étkeztetés
- Vadvirág Esély Klub
 - Fogyatékos személyek nappali ellátása
 - Fejlesztő foglalkoztatás
- Harmónia Klub
 - Pszichiátriai betegek nappali ellátása
 - Fejlesztő foglalkoztatás
- Fordulat Klub
 - Szenvedélybetegek nappali ellátása
 - Fejlesztő foglalkoztatás
- Kisharang Bölcsőde
 - Gyermekjóléti alapszolgáltatás
 - Többlétszolgáltatás (időszakos gyermekfelügyelet, játszóház, só-terápia)
- Gazdasági- és pénzügyi részlegek
 - Gazdasági részleg / Műszaki részleg /Főzőkonyha részleg

Az ESZK szervezeti felépítéséből is látható, hogy a speciális ellátotti célcsoportokon túl, a szolgáltatások jelentős számban az időskorú személyek segítésére, ellátására, és gondozására specializálódtak, így az étkeztetés; házi segítségnyújtás; tanyagondnoki szolgálat – két körzetben; idős klubjai – négy telephelyen; idős otthonai – két telephelyen 224 férőhellyel.

Ezen túlmenően vannak olyan ellátási formák, amelyek nem kimondottan az idős generációt hivatottak segíteni, de az ellátotti körben gyakran találkozunk nyugdíjkorhatárt betöltött, vagy rokkant nyugdíjas, egészségkárosodott személyekkel is.

Ilyen ellátási forma:

- hajléktalan ellátás: nappali melegedő, éjjeli menedékhely, hajléktalanszálló
- pszichiátriai és szenvedélybetegek nappali ellátása

Az önkormányzati fenntartású Egységes Szociális Központ működése mellett Városunkban, az alapszolgáltatások terén fontos szerepet tölt be az **Orosházi Kistérség Többcélú Társulás:**

- mely egyrészt szerződés alapján látja el a **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** feladatokat,
- másrészt életkortól függetlenül bármely rászoruló, egy idős családtag is fordulhat az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálatához, igénybe véve ezzel a családsegítés szolgáltatását.

Az ellátási kötelezettségek, fizikai gondozási igények mellett nagyon fontos szerepet töltenek be azok a nyugdíjas egyesületek, melyek megformálják az összetartozás képét, lehetőséget teremtenek a társas kapcsolatok építésére, ápolására, és prevenciós feladatokat látnak el. Ezek a civil szervezetek, köztük az idősek és nyugdíjasok szervezetei társadalmi támogatottsággal dolgoznak. Az Önkormányzat évente pályázat útján nyújt támogatást részükre, kifejezve ezzel az idősek iránti tiszteletet, megbecsülést, elismerést, és segítve az idős személyek szélesebb körű ellátását.

Idősek civilszervezeteinek támogatása (2013-2016. év)

sor-szám	Megnevezés	Támogatási összeg (eFt)			
		2013.	2014.	2015.	2016.
1.	Fegyveres Testületek Nyugállományúak Klubja	30	30	130	30
2.	Hadirokkantak, Hadiözvegyek, Hadiárvak Orosházi Szervezete	-	-	-	-
3.	Határőr Nyugdíjasok Orosházi Egyesülete	20	20	120	30
4.	Nyugdíjas Pedagógus Egyesület	30	100	130	20
5.	Rákócziitepi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete	-	-	100	100
6.	„Fénysugár” Nyugdíjas Egyesület	400	400	200	50
7.	Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületének a támogatása	2500	2750	600	290

(Forrás: Polgármesteri Hivatal adatbázisa)

III. Helyi Esélyegyenlőségi Program – Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport összefoglaló beszámolója

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban (továbbiakban: HEP) megfogalmazott célok megvalósulása érdekében HEP Fórum jött létre, melynek munkáját hivatottak segíteni az egyes munkacsoportok.

Az idősek esélyegyenlőségének biztosítása, felmerülő problématerületek feltárása, valamint a területen kitűzött célok megvalósulása érdekében alakult meg az Idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport.

A munkacsoport éves munkatervvel rendelkezik.

A Munkacsoportban 2016. évben vezetőváltás, valamint tagváltás is történt, amely eredményeként **2016. május 27-től az idősek esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport tagjai:**

Orosházi Polgármesteri Hivatal Igazgatási Iroda	
Népjóléti és Szociális Csoport részéről:	Vargáné Szluka Izabella
Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat részéről:	Halustyik Éva
Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete részéről:	Erős Károly
Jótekonysági Nőegylet Egyesület részéről:	Bokros Éva
Orosházi Kórház részéről:	Greksza Lászlóné
Háziorvosi Szolgálat részéről:	Dr. Krajczár István
OVÖ Egységes Szociális Központ részéről:	Tarjánné Kósa Rita

A munkacsoport vezetője:

Tarjánné Kósa Rita - az OVÖ ESZK Bentlakásos Ellátások Egységének vezetője

A munkacsoport tagjai hivatásszerű munkájuk, önkéntes tevékenységeik révén rendszeres és folyamatos kapcsolatban vannak Orosháza város időskorú lakosságával.

Közülük többen tagjai a Szociálpolitikai Kerekasztalnak, ezáltal segítik Orosháza Város Önkormányzatának munkáját.

Továbbá a munkacsoport tagjai segítették a város Idősügyi Konceptiójának 2017. évi felülvizsgálatát.

Orosháza Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi programjában megfogalmazott, idősök esélyegyenlőségét érintő intézkedési területek és azok megvalósulása

1.) „KÉPES VAGY RÁ – TANULJ VELÜNK!”

Feltárt problémaként fogalmazódott meg, az informatikai gyakorlat hiánya az idősök körében.

Az intézkedések célja, hogy az idős korosztály minél szélesebb körben sajátítsa el az informatikai alapismereteket, valamint annak elérése, hogy az e-közigazgatás népszerűvé váljon az idősök körében.

A program eredményesen és határidőben megvalósult. (Tematika, Jelenléti ív, fényképes illusztráció) 2014. decemberében, egy tanfolyam keretében az idős korosztály lehetőséget kapott az internet használói szokásainak fejlesztésére. A tanfolyam ugyan rövid volt, de figyelemfelhívó céljának eleget tett.

2014-óta a Justh Zsigmond Városi Könyvtár - nyári diákmunkások, illetve közösségi szolgálatot teljesítő tanulók közreműködésével -, minden évben meghirdeti, a Kattints velünk! programot. A 2016. évben a Könyvtár például az Egységes Szociális Központtal együttműködve, célzottan kereste meg az idősök otthonainak lakóit.

A tanfolyamon résztvevők ismereteket szereztek az e-mail cím regisztrációról, szövegszerkesztői programokról, Facebook-használatról és egyéb kommunikációs programokról. Továbbá nagyszerű lehetőséget kínált a különböző generációk találkozására, egymás segítésére illetve megismerésére.

A szolgáltatás, így az internet használati tanfolyam is minden könyvtártag számára ingyenes volt!

2.) „NEMCSAK A HÚSZÉVESEKÉ A VILÁG” –

Feltárt probléma az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek növekvő aránya.

Általános célként fogalmazódott meg a foglalkoztatás növelése az érintett célcsoportban.

Majd helyzetelemzések, stratégiakészítések eredményeként elérni a hosszú távú célt, a tartós munkahelyteremtést a célcsoport tagjai számára.

2015. júniusában a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szakmai tevékenységéhez is jóváhagyott központi irányelvek alapján az Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának partneri együttműködésével kerültek a **stratégiai célok** meghatározásra.

Cél:

- a munkavédelmi akcióterv alapján a munkahelymegőrzésre, a foglalkoztatás bővítésére irányuló, a gazdasági szervezeteket, a munkavállalók egyes csoportjait érintő kedvezményekről az érintettek széleskörű tájékoztatása;
- új munkavállalókat foglalkoztatni szándékozó gazdasági szervezetek figyelmének azokra az álláskeresőkre történő ráirányítása, akik után kedvezményekre lehetnek jogosultak, kiemelt figyelmet fordítva az 55 év feletti célcsoportra, valamint a hátrányos helyzetű álláskeresőkre;
- a befektetési, fejlesztési szándék, s az ezzel összefüggő munkahely teremtési lehetőségek folyamatos figyelemmel kísérése, tájékoztatás nyújtás az állami foglalkoztatási szerv szolgáltatásairól, támogatásairól, a munkahelyek teremtése, a foglalkoztatás elősegítése érdekében együttműködés felajánlása az érintett gazdasági szervezetek részére;
- a munkáltatói igényeken alapuló munkaerő-piaci képzések révén az elsődleges munkaerő-piacon történő elhelyezkedés elősegítése;
- a munkaadói igényekhez jobban igazodó munkaerő-piaci képzési struktúra kialakítása, keresletvezérelt képzési rendszer működtetése;
- a munkaadói igényeknek megfelelő szakirányú képzések megvalósításával a keresett szakképzettséggel rendelkező munkaerő biztosítása;
- a gazdálkodó szervezetek létszámcsökkentési szándékának megismerését követően a lehető legrövidebb időn belül történő kapcsolatfelvétel az érintett szervezetekkel;
- kiemelt közreműködés a munkahely megőrzés érdekében, tájékoztatás a nyújtható szolgáltatásokról, támogatásokról;
- az üres állások feltárására, bejelentésére irányuló módszerek, információs csatornák bővítése, a meglévők egyszerűsítése, a munkáltatókkal való együttműködés minőségének, hatékonyságának javítása;
- a feltárt, bejelentett állásokra a lehető legrövidebb időn belül a megfelelő álláskereső közvetítése;
- e területen a modern információ-technológiai lehetőségek szélesebb körben történő felhasználása, az öninformációs és önkiszolgáló rendszerek (e-ügyintézési lehetőségek) fejlesztése;

- a személyre szabott szolgáltatások nyújtása, az aktív, megelőző munkaerő-piaci intézkedések hatékonyságának növelése;
- az álláskeresők elhelyezkedési esélyeinek felmérésére szolgáló profiling rendszer hatékony működtetése;
- a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetben lévő álláskeresők, illetve a közfoglalkoztatási programokban résztvevők foglalkoztathatóságát javító, az elsődleges-munkaerőpiacon történő elhelyezkedés esélyét növelő intézkedések megvalósításának elősegítése aktív munkaerő-piaci eszközök és humánszolgáltatások megfelelő számban történő biztosításával;
- a kiemelt TÁMOP projektekkel az állásukat elvesztő emberek minél nagyobb hányadának aktív munkaerő-piaci programba vonása, ezáltal segítve a munkavégző-képességük megtartását, tudásuk, kompetenciáik fejlesztését és újbóli elhelyezkedésüket;
- a munkaerő-piaci információk és adatok szisztematikus gyűjtése, elemzése;
- a térség munkaerő-piaci szereplőinek informáltsága érdekében széleskörű információszolgáltatás nyújtása, munkáltatói fórumok, tájékoztatók és szakmai rendezvények szervezése.

Az állást keresők összetételének adottságát valamennyi megvalósítandó cél esetében szem előtt szükséges tartani. A támogatások, szolgáltatások, programok során külön figyelmet kell, hogy kapjanak azok, akik önmaguk nem tudnak, vagy régóta sikertelenül próbálnak megoldást találni foglalkoztatási problémáikra, és olyan kiemelt célcsoportba tartoznak, mint pl. az idősebb életkorú munkavállalók.

A célok érdekében tett lépések, eredmények:

A Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának kiemelt célja, hogy hozzájáruljon a térség foglalkoztatási szintjének megtartásához, illetve lehetőség szerinti javításához. Feladatuk a munkáltatókkal történő mindennapos együttműködés, személyes kapcsolattartás, új munkahelyek létrehozásának támogatása, üres álláshelyek feltárása, likviditási problémákkal küzdő vállalkozások segítése.

Alapfeladataik körébe tartozik továbbá az álláskeresők nyilvántartásba vétele, álláskeresési ellátások megállapítása, folyósítása, ügyfeleink közvetítése, képzésre irányításra.

Megegyezéssel Eredménycélokkal történő Vezetési rendszert működtetnek, melynek részét képező indikátorok segítségével a célkitűzéseik időarányos megvalósulását folyamatosan figyelemmel kísérik, szükség esetén megteszik a megfelelő intézkedéseket.

A foglalkoztatási osztályra vonatkozóan az éves munkatervben két célkitűzés fogalmazódott meg: az álláskeresők számának csökkentése, és a foglalkoztatottság növelése. Mindkét cél a foglalkoztatási támogatások biztosításával, szolgáltatási és egyéb hatósági feladatok végrehajtásával, valamint a közfoglalkoztatás szervezésében és lebonyolításában történő aktív közreműködéssel valósult meg.

Állásajánlataik, képzéseik heti rendszerességgel megjelennek a helyi médiában, önkormányzataik hirdető felületein, valamint megküldésre kerülnek az e-mail címmel rendelkező ügyfelek számára. Munkaerő-piaci programjaikról, az aktualitásokról hírlevél formájában rendszeresen tájékoztatják munkáltatókat is.

A Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya által összeállított 2016. évi beszámolóból ismerhettük meg az elmúlt év változásait, az idők helyzetét, esélyegyenlőségét érintő kérdést, a foglalkoztatás növelésének lehetőségeit az 55 év feletti korcsoport körében:

55 év feletti álláskeresők számának alakulása iskolai végzettség szerinti bontásban,

Orosháza városban

Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	ált. nél. kül	általános iskola	szakiskola	szakmunkás-képző	gimnázium	szakiskola	technikum	főiskola	egyetem	Összes
2015/dec	2	21	5	26	6	19	1	0	2	82
2016/dec	2	23	4	25	1	13	2	0	2	72
változás /%/	8,7		-21,1					0,0		-12,2

Az 55 év feletti álláskeresők száma 10 fővel, 12,2%-kal csökkent –mely 1,8%-kal elmarad a városi szintű csökkenéstől a vizsgált időszakban, 2016 decemberében 72 fő orosházi álláskeresőt tartottak nyilván az érintett korcsoportból. Iskolai végzettség szerinti összetételüket tekintve megállapítható, hogy 8,7%-kal nőtt a legfeljebb alapfokú, és 21,1%-kal csökkent a középfokú iskolai végzettségűek aránya.

Kiemelt figyelmet fordítottak valamennyi alacsony iskolai végzettségű álláskereső elhelyezkedési esélyei növelésének elősegítésére akár képzési támogatással, akár támogatott elhelyezéssel. Sajnos a tapasztalatok azt mutatják, hogy ezen célcsoport – különösen az idősebb korosztály - képzési hajlandósága minimális, valamint elhelyezkedésüket mentális, egészségügyi és családi körülmények is korlátozzák.

Ezen célcsoport is hátrányos helyzetű álláskeresőnek minősül, ezért támogatást nyújthatnak képzésük, elhelyezkedésük esetén, és munkáltatójuk a Munkahelyvédelmi akcióterv keretében járulékkedvezményt érvényesíthet.

Az elhelyezkedési esélyek növelése, valamint munkahely megtartás esélyének növelése érdekében az Európai Unió programoknak köszönhetően 260 fő számára nyújtottak képzési támogatást, mely tanfolyamok egy része a gazdaság által igényelt hiány szakképesítések megszerzésére irányult.

Munkaerő-piaci szempontból a bevonás során előnyben részesítendő, kiemelt korcsoportok között szerepel **az 50 év feletti nyilvántartott álláskeresők.**

A munkáltatóknak a foglalkoztatásra tekintettel nyújtott adókedvezmények:

A munkáltatót terhelő szociális hozzájárulási adóból és szakképzési hozzájárulásból igénybe vehető kedvezmények az alábbiak:

- 25 év alatti munkavállalók utáni kedvezmény
- **55 év feletti munkavállalók utáni kedvezmény**
- A szakképzetlen munkavállalók utáni kedvezmény
- Tartósan álláskeresők utáni kedvezmény
- Kisgyermekes munkavállalók utáni kedvezmény
- Legalább három gyermeket nevelő munkavállalók utáni kedvezmény.

Összességében elmondható, hogy az érintett célcsoport esélyegyenlőségét pozitív diszkriminációval igyekeznek biztosítani a kormányhivatalok munkaügyi szervei. Támogatási szerződést kötnek az 50 év feletti munkanélkülieket foglalkoztatókkal bér és járulékok támogatására.

További módszer, hogy az idősödő munkanélkülieket szervezett képzésekbe vonják be, és alkalmassá teszik őket a magasabb technikai, technológiai tudást igénylő munkák elvégzésére.

Cél mindig az, hogy minden potenciális munkavállaló számára adódjon lehetőség minél hosszabb, munkával töltött jogszerző idő összegyűjtésére, saját jogú nyugdíj megszerzésére.

3.) „SENIOROK, EGYÜTT KÖNNYEBB!” -

Feltárt problémaként megfogalmazásra került az **elmagányosodás, az izoláció, és a 65 év feletti nők magasabb aránya a férfiakkal szemben.** /62% nő – 38 %férfi/

Rövid távú cél teljesítéseként 2014. június 20-án elkészült a Helyzetfeltárás, helyzetelemzés, amely összességében megállapította, hogy a 65 év feletti korosztályt jelentősen nagyobb arányban képviselik a nők, mint a férfiak. Mindez elsősorban abból adódik, hogy a lakosság körében is kevesebb a férfiak száma.

Hosszú távú célként fogalmazódott meg a 65 év feletti nők-férfiak arányának egyensúlyba hozása. Azt gondolom, ez a cél túlmutat egy települési önkormányzat hatáskörén, és a város intézményein, civil szervezetein.

Ezzel szemben nagyon sokat tehetünk az elmagányosodás, izoláció csökkentése, megelőzése és lehetőség szerinti megszüntetése érdekében.

Orosházán évről évre nő azon kulturális programok, szórakoztató rendezvények, időseket középpontba helyező ünnepek száma, amelyek nagymértékben hozzájárulnak az elmagányosodás, izoláció csökkentéséhez, generációs kapcsolatok erősítéséhez.

Az igényeket, szükségleteket szem előtt tartva egyre elterjedtebb, hogy a rendezvények aktív résztvevői a prevenció sátrak, ahol többek között lehetőség van vércukor, vérnyomás, koleszterin szint mérésre is.

OVÖ Egységes Szociális Központ (ESZK) szervezésében megvalósult programok:

- **Idősek Világnapja** alkalmából minden évben méltó módon köszönti az ESZK az idős ellátottjait. Az idősek tiszteletére szervezett programokhoz szívesen hívják meg a helyi iskolák tehetséges tanulóit, lelkes kis óvodásokat, tehetséges művészeket, egyesületeket. Az ünnepség részeként munkajutalommal, elismerő oklevelekkel köszönik meg az intézményeken belül „aktív” idősek segítő munkáját, közösségi együttműködését. Az idősek kérésének megfelelően összeállított ünnepi ebédet követően, zenés-táncos multság feledteti az idős kor problémáit.
- Az Idősek Világnapja alkalmából az ESZK a nyugdíjba vonult munkatársairól sem feledkezik meg. Az intézmény nagy öröme, hogy az évről-évre tradicionálisan

megrendezett **Nyugdíjas Találkozóra** egyre többen fogadják el a meghívást, megőrizve így a köteléket az intézménnyel, aktív dolgozókkal.

- Az Intézményenként egyre kedveltebb **Családi Napi rendezvény** elsődleges célja, hogy az idős ellátottak évente legalább egy alkalommal egy szórakoztató nap keretében megvendégelhessék családtagjaikat, barátaikat, meghívott vendégeiket, felidézve ezzel a családi ebédek hangulatát.

Az évek óta megrendezésre kerülő rendezvényen ma már nemcsak az idősek fogadják büszkén hozzátartozóikat, hanem dolgozóink is várják gyermekeiket, családtagjaikat, hogy megmutathassák, hol és hogyan dolgoznak.

A családi kapcsolatokra épülő nyílt nap nemcsak szórakoztató, hanem segíti a generációk közötti távolságok csökkentését, továbbá előtérbe helyezi a társadalmi összefogás, önzetlen segítségnyújtás jelentőségét.

- Néhány évvel ezelőtt vette kezdetét az a kulturális program, mely a **Vidám Majális** elnevezést kapta. A tapasztalatok, visszajelzések fényében mára már a rendezvény igazi majális hangulatot idéz meg, mindamelllett, hogy az ellátottak, dolgozók és Békés Megye területéről érkező társintézmények produkcióval nem mindennapi kulturális élményben részesítik a résztvevőket.

- Az Idősek Otthonaiban a „**Szépkorú**” ellátottak köszöntése is fontos esemény. Az ünnepség lebonyolítása az ellátottakkal és hozzátartozóikkal történő egyeztetés követően elérően alakult. Néhány lakót szerény lakótársi közösségben köszöntöttünk születése napján, míg másoknak a család emlékezetes születésnapot rendezett az Intézmények munkatársainak segítségével.

Az Idősek Otthonaiban huszonhat időst köszöntöttek:

- 9 főt a 90. születésnapján,
- 6 főt a 91. születésnapján,
- 2 főt a 92. születésnapján,
- 2 főt a 93. születésnapján,
- 3 főt a 94. születésnapján,
- 1 főt a 95. születésnapján,
- 2 főt a 97. születésnapján,

- 1 főt 101. születésnapján

A programok mellett az önkormányzat célul tűzte ki az Egységes Szociális Központ idős klubjainak fejlesztését, a **TOP-4.2.1-15** - Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése – pályázati lehetőségen keresztül. A pályázat keretében lehetőség nyílna nyílászárók cseréjére, épület átalakítására, akadálymentesítésre, fűtés korszerűsítésére.

A felújítások minőségi javulást eredményeznének a klubok tárgyi feltételeinek vonatkozásában, melynek eredményeként az idősök körében vonzóbbá válhatna a szolgáltatás igénybevétele.

Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálata által létrehozott Egy Más jövőÉrt Alapítvány rendszeres programjai közé tartozik az **Idősök napja**, valamint az **Idősök Karácsonya**. A hagyományos ebéddel egybekötött karácsonyi ünnepséget olyan idős emberek számára szervezik, akik egyedül vagy távol élnek családjuktól.

Az intézmény további programjai között rendszeresen szerepeltek olyan kirándulások, klubtevékenységek, prevenciós tevékenységek, amelyek célja a magányosság oldása, a hasznos szabadidő eltöltése, generációs kapcsolatok építése, ápolása, valamint idősök biztonságának megteremtése.

Orosháza Város Önkormányzatának együttműködő partnerei az idős lakosság közéleti szereplése, közösségi élete tekintetében:

- Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete,
- Rákócziutcai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete,
- Nyugdíjas Pedagógusok Orosházi Egyesülete,
- Fegyveres Testületek Nyugállományúak Klubja,
- Fénysugár Nyugdíjas Egyesület,
- Határőr Nyugdíjasok Orosházi Egyesülete,
- Cinkusiak Baráti Köre – Bokréta Népdalkör.

Néhány rendezvény, melyeket az idős lakosság, illetve egyesületi tagok szívesen látogatnak:

- **Nyugdíjas Majális:** 150 nyugdíjas tölthetett együtt egy kellemes napot az Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete szervezésében. A zenés rendezvényen a Rákóczitelepiek és a térség egyesületeinek képviselői is részt vettek. A fehér asztal mellett eltöltött tavaszi délután az egyik legnagyobb létszámú esemény a Töhötöm utcán, ám a mindennapokban is rendszeresek azok az alkalmak, klubfoglalkozások, ahol hasznos időtöltésre lelhetnek az idősek.
- **Erdélyben túráztak a nyugdíjasok:** Őszi kirándulásként Erdélybe vették útjukat az Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületének tagjai. Ezúttal a még ismeretlen barcasági vidéket fedezték fel. Újabb csodás élménnyel gazdagodtak a résztvevő egyesületi tagok.
- **Nőnap a nyugdíjasklubban:** Az Orosházi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületének egyik nagy rendezvénye a Nőnap.

Programok vonatkozásában nem kevésbé aktív a Rákóczitelepi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesülete, az alábbi rendezvényeikkel:

- **Idősek Napja:** A Rákóczitelepi Közösségi Házban október elsején virággal és mulatsággal ünnepeltek a nyugdíjasok.
- **Ünnepelték az időseket Rákóczitelepen:** A Rákóczitelepi Nyugdíjasok 90 fővel ünnepelték azokat a klubtársaikat, akik 65, 70, 75 vagy 80. életévüket töltötték be.
- **Utólag és előre – együtt ünnepeltek a Rákóczitelepi nyugdíjasok:** Hagyományos nő- és férfಿನapot ünnepeltek a Rákóczitelepi nyugdíjasok. Ahogy szokták, mindkét nemet megünnepelték vacsorával zenével, táncos mulatsággal.
- **Erzsébet és Katalin – ünnepeltek a Rákóczitelepi nyugdíjasok:** a hagyományos rendezvényre a Rákóczitelepi nyugdíjasok mellett meghívást kaptak a szerbiai barátaik is.
- **Zombán jártak nyugdíjasaink:** A Rákóczitelepi Nyugdíjasok két remek napot töltöttek Orosháza testvértelepülésén.
- **Járási nyugdíjasok találkozója:** Értékes estét töltöttek együtt a járási nyugdíjasok Rákóczitelepen – orosházi és vidéki vendégek ülték körül a vacsoraasztalt.

- **Mikulás járt a nyugdíjasoknál:** Nem csak a gyerekekhez látogatott el a rótszakállú, a Rákóczi-telepi Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületének tagjait is megajándékozta.

4.) „FIATALOK OROSHÁZÁN”

Az idősök helyzete, esélyegyenlőségének vizsgálata során megállapításra került az idős lakosság növekvő aránya, az elöregedő település problémája. Fejlesztési lehetőségként fogalmazódott meg:

- elvándorlás csökkentése munkahelyteremtés elősegítésével,
- elvándorlás csökkentése kedvezményes építési telekvásárlással,
- születések motiválása egyszeri újszülött támogatással.

Az elmúlt évben a város vezetése több olyan intézkedést is foganatosított, amely arra irányul, hogy csökkenjen a fiatalok elvándorlása, kellő támogatást kapjanak az Orosházán történő letelepedéshez, és a családalapításhoz.

Ilyen intézkedések voltak:

1. CSOK helyi költségvetésből történő támogatása – www.oroszhaza.hu/csok - Orosháza Város Önkormányzat Képviselő – testületének 10/2016. (V.02.) önkormányzati rendelete a használt lakás vásárlási támogatáshoz
A helyi rendelet és a honlap tájékoztatása értelmében:
első körben azok juthatnak vissza nem térítendő támogatáshoz, akiknek munkáltatója az önkormányzati támogatás mértékével azonos vagy nagyobb összegű, ilyen célú támogatást biztosít. A későbbiekben az önkormányzat saját területein építési telkeket alakít ki, és új építésű lakásokra is kibővíti a támogatást.
2. TOP pályázati lehetőség keretében benyújtásra került egy kisebb létszámú Bölcsőde beindításának terve. Ez tovább segítené a GYES, GYED mellett dolgozni vágyó szülők elhelyezkedési lehetőségét.
3. Életkezdési támogatás bevezetése - Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testületének 18/2016. (V.31.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 4/2015. (II.25.) önkormányzati rendelet módosításáról.

Az Önkormányzat egy új támogatás bevezetésével szeretné enyhíteni a kisgyermekes szülők anyagi terheit, illetőleg ösztönözni a gyermekvállalást.

Az **életkezdesi támogatás** azon újszülött gyermekek után kapható, akinek anyakönyvezése időpontjában Orosháza közigazgatási területén bejelentett lakóhelye létesül.

A támogatás készpénz formájában kerül átadásra, így a kisgyermekes szülő arra tudja fordítani, ami az adott életszakaszban leginkább szükséges kisgyermek számára.

A támogatás nyújtása évente két alkalommal történik, ünnepélyes keretek között. Az ünnepélyes köszöntéssel a gyermekvállalást, mint elismerésre méltó értékteremtést kívánja hangsúlyozni a támogatást nyújtó.

Foglalkoztatást elősegítő együttműködési programok:

A Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala több körben nyújtott/nyújt tájékoztatást a lakosság részére:

2016. évben több Európai Unió finanszírozású program nyújtott lehetőséget képzési támogatás odaítélésére, melynek keretében képzési költségtérítést, keresetpótló juttatást, utazási költségtérítést vehetnek igénybe a támogatottak és ingyenes képzési programmal növelhették elhelyezkedési esélyeiket, szerezhették meg első szakképesítésüket, kiegészítő képesítés.

2016. évben minden 25 év alatti- és minden alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező álláskereső részére csoportos tájékoztatókat szerveztek, ahol ismertették a munkaerő piaci programokat, elhelyezkedési esélyeket növelő ingyenes képzési lehetőségeket, elhelyezkedést elősegítő támogatásokat és az eredményes együttműködés, a megfelelő szolgáltatás kiválasztása érdekében felmérték érdeklődésüket, jövőbeli terveiket.

Munkaerő-piaci programok:

- „Út a munkaerőpiacra” - Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.1.1-15, mely személyre szabott szolgáltatásokkal, támogatási formákkal kívánja elérni a munkaerőpiacra való be-, illetve visszajutást.

Munkaerőpiaci szempontból a bevonás során előnyben részesítendőek között szerepeltek a 25-30 év közötti pályakezdő álláskeresők is.

- „Ifjúsági Garancia” - Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 5.2.1-14 munkaerő-piaci program

Cél: a munka illetve tanulás világába történő be- vagy visszajutás.

Célcsoport: a 25 év alatti (betöltött 15 év és még nem betöltött 25 év) sem nem tanuló, sem nem dolgozó fiatalok.

2017. évben a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya az Egységes Szociális Központ intézményeiben is tartott előadást.

A három helyszínen (OVÖ ESZK Ezüst Fenyő Idősek Otthona, OVÖ ESZK Platán Idősek Otthona, OVÖ ESZK Kisharang Bölcsőde) megrendezett tájékoztató elsődleges célja az volt, hogy az ESZK munkatársai, általuk családtagjaik, ismerőseik, illetve a kisgyermekes szülők „testközeli” tájékoztatást kapjanak:

- Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának munkájáról,
- a jelenlegi és a jövőben várható képzési, továbbképzési, átképzési lehetőségekről,
- hozzájussanak tájékoztató anyagokhoz,
- választ kapjanak személyes kérdéseikre.

IV. Idősbarát Önkormányzat

Az időskorúak számára működtetett differenciált ellátórendszer feladata, hogy az igényeknek és szükségleteknek megfelelő dolgozó, alkotó életszakasz lezárása, derűs, gondtalan, nyugodt életet jelentsen.

A felvázolt időseket ellátó rendszer, az önkormányzat által támogatott civil szervezetek munkája, az idősek esélyegyenlősége érdekében szorgalmazott programok, mind azt támasztják alá, hogy Orosháza Város Önkormányzata jogosan érdemelte ki a 2015. évben az „Idősbarát Önkormányzat Díjat”.

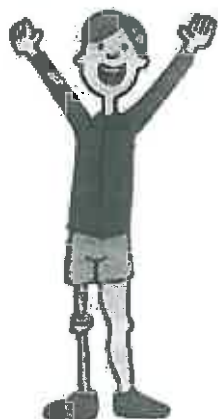
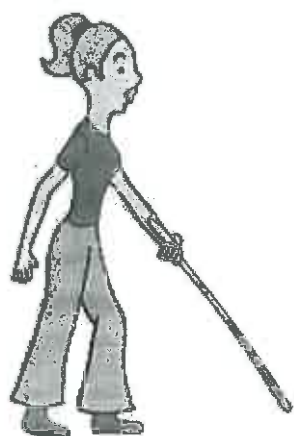
Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Belügyminisztérium által kiírt „Idősbarát Önkormányzat Díj” elnyerésével elismerték, az önkormányzat idősekért vállalt cselekvő felelősségét, és az önkormányzati idősügyi tevékenységek konkrét eredményeit. A díjhoz járó pénzjutalommal az Önkormányzat 6 nyugdíjas egyesületet, és 4 önkormányzati fenntartású idősek klubját támogatott egyenlő arányban.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásul vételét.

FOGYATÉKKAL ÉLŐK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉVEL

FOGLALKOZÓ MUNKACSOPORT

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Orosháza, 2017. május 17.

Tóthné Kis Judit
Tóthné Kis Judit

Munkacsoport vezető

FOGYATÉKKAL ÉLŐK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉVEL

FOGLALKOZÓ MUNKACSOPORT

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

„Az erő nem testi képességekből fakad. Forrása a rendíthetetlen akarat.”
(Mahatma Gandhi)

I.A fogyatékoság definíciója

I.1. Szociológiai megközelítés

Az emberek egymáshoz való viszonyulásán, társadalmi kulturáltságán, személyes tisztességén múlik, hogyan bánnak a fogyatékos emberekkel.

A fogyatékoság fogalmának számtalan definíciója létezik, ezek mindegyike tartalmazza, hogy fizikai, szellemi vagy érzékszervi károsodásról van szó, némelykor ezek együttes halmozódásával.

Nemcsak a fogalom tartalma, hanem a kifejezés és szinonimái is gyakran vitát váltanak ki: rokkant, sérült, fogyatékos – vagy konkrétan megnevezve a károsodás fajtáját, vak, világtalan, béna, stb. Amikor azokról emberekről beszélünk, akik ilyen hátrányokkal kénytelenek élni, kevésbé diszkrimináló, ha az állapotukra utaló jelzőt nem használjuk főnévi értelemben, így nem egy résztulajdonság jelöli az egész embert.

A fogyatékosághoz való viszonya a mai embereknek abból az ősi félelemből táplálkozik, hogy egészsége sérülékeny, a társadalomban betöltött aktív szerepe időleges, s életük betegségtől megtörve, kiszolgáltatottan múlhat el. Ez előli szorongásukat, háritással igyekeznek palástolni.

Alapvetően kétféle társadalmi modellt különböztethetünk meg fogyatékosokkal szemben a történelem során: vagy a közösség korlátjának tekintik, mert nem tudnak részt venni a társadalmi munkamegosztásban, s ezért akár meg is ölik őket (mint az öregeket), vagy gondozzák őket, még ha ez áldozatokkal is jár a közösség részéről.

Európa keresztény kultúrájában középpontba került a sérült, elesett ember gyámolítása, de a hozzájuk való viszonyulás ellentmondásos volt: míg felkarolásuk magasztos erkölcsi tett volt, magát a fogyatékoságot valamilyen bűn következményeként isteni igazságszolgáltatásnak vélték. A keresztény gyámolítás sokszor a jócselekedet eszközévé degradálja a sérült embereket.

Napjainkhoz közelítve mégis a humanisztikus szemlélet látszik eluralkodni, hiszen a fogyatékkal élők társadalomba történő integrációja az egyik legfontosabb célkitűzéseink, feladataink között szerepelnek.

A fogyatékosággal élő emberek érdekérvényesítő mozgalmainak a világháborúk sérültjei adtak nagy lendületet, s kiindulópontja az Egyesült Államok volt.

Az ENSZ Egészségügyi Világszervezet terminológiája a fogyatékosággal kapcsolatban (1985.)

Betegségből/ balesetből származó károsodás

Az ember pszichológiai, fiziológiai szerkezetének, funkciójának rendellenessége, esetleg hiányossága.

Fogyatékoság

Módosult, csökkent képessége az ember bizonyos tevékenységeinek.

Hátrány

Károsodásból, vagy fogyatékoságból eredő társadalmi hátrány, mely korlátozza, megakadályozza, hogy az egyén betöltse kortól, nemtől, társadalmi és kulturális tényezőktől függő szerepét.

Ezt a definíciót sok kritika érte, elsősorban orvosi jellegét és individuális megközelítését illetően. Ezek a fogalmi meghatározások azt sugallják, mintha mindezek a jelenségek egyéni problémaként jelentkeznének, személyes pech, hogy kivel mi történik, s azt hogyan tudja kezelni.

Napjainkra ez a megközelítés túlhaladottá vált, s egyfajta szociális megközelítésben felvetődik a társadalom felelőssége.

1997-től új megközelítésben fogalmazódott meg a WHO fogalomhasználata.

Kiindulási pontként itt is az egészségi állapot a meghatározó, mert az egészségkárosodás korlátozza az egyén aktivitását, s ez kihat a társadalmi részvételre. Ehhez a környezeti (társadalmi) és személyi (egyéni) háttértényezők kapcsolódnak, s finomítják ezt a lineáris képet, megmutatva, hogy gyakran nem az állapot, hanem a környezet teszi fogyatékosá az embert.

A fogyatékos emberek társadalmi egyenlőségéért folytatott harc lassan vált jogegyenlőségért vívott küzdelemmé, nehéz volt a negatív sztereotípiák leküzdése.

A rehabilitáció fejlődése, melynek kezdetei az ipari forradalom korába nyúlnak vissza, ennek a lassú folyamatnak is mutatója.

Ezt a folyamatot szemlélteti az alábbi ábra.

Modellváltás a rehabilitációban – modellváltás a törvényhozásban

Rehabilitációs modell	A modell alanya	Kapcsolódó törvényhozási modell
Orvosi-egészségügyi	A beteg	Jótékonyági: a sérült ember főleg orvosi és egészségügyi szolgáltatások passzív befogadója
Pedagógiai- Képzési	A növendék	Képességkibontó: rasegítő szabályozás (pozitív diszkrimináció szükséges az esélyegyenlőséghez)
Szolgáltatói	A fogyasztó (kliens)	Szolgáltatás-központú: csak speciális szolgáltatásokkal biztosítható a társadalmi részvétel
Szükségleten alapuló	Az állampolgár	Jogokon alapuló: sem több, sem kevesebb, a sérült ember jogai azonosak a többiekével, a speciális mértéket csakis az állapot szabja meg.

Ezen modellek túlsúlya földrajzilag és időben is gyakran keveredve jelennek meg, és nagymértékben függenek az egyes társadalmak fejlettségi szintjétől. Hazánkban legerősebb a szükségleten alapuló modell, amely a legszélesebb körben képes biztosítani a fogyatékkal élő személyek egyenlő bánásmódhoz történő hozzájutását.

I.2. Filozófiai megközelítés

Az emberi méltóság kérdése felől is meg lehet közelíteni a fogyatékos emberek problémáját.

A legtöbb ember elfogadja azt a tényt, hogy különböző adottságokkal, tehetséggel rendelkezünk, amelyek egyesek számára kiemelkedő teljesítmény elérését teszik lehetővé, s ezáltal nekik nagyobb tisztelet és elismerés jut a társadalom részéről. Azt is kénytelenek vagyunk elfogadni, hogy nem egyenlő mértékben részesülünk az anyagi javakból vagy, hogy nem egyformán nézünk ki, előnyös vagy kevésbé előnyös külsőnk van, eltérő etnikumhoz, kultúrához tartozunk. Mindettől függetlenül az egyenlő elismerésre való igényünk közös tulajdonságunk.

II. János Pál pápa így vélekedett erről: „Az ember nem rendelhető pusztán eszközként alá sem a fajnak, sem a társadalomnak; önmagáért értékes személy. Intellektusával és akaratával képes kapcsolatot kiépíteni közösséggel, képes szolidaritásra és odaadásra... Spirituális lelkéből következően a méltóságnak az egész személy részese, még a teste is.”

Ahhoz, hogy az emberi méltóság fogalma mindenki számára elfogadható legyen, szükség van arra, hogy valláserkölcstől független választ adjunk a kérdésre. Ha nem találjuk meg, mi köti össze valamennyi embert, akkor nincs mód a diszkrimináció kiküszöbölésére, mivel valamilyen tekintetben, mint individuumok, mindannyian mások vagyunk.

I.3. Fogyatékoság típusai

Mozgássérültség

Látássérültség

- *Gyengénlátás*
- *Vakság*

Hallássérültség

- *Nagyothallás*
- *Sikettség*

Értelmi fogyatékoság

Beszéd fogyatékoság

- *Dadogás*
- *Dizartria*
- *Afázia*
- *Némaság*

Autizmus

Asperger-szindróma

Siketvakság

Súlyosan-halmazottan fogyatékoság

Léteznek többszörös fogyatékoságok is. Ekkor egy embernél több fogyatékosági típus is előfordul. Ilyen például a siketvakság. Mivel ezek az egyszeres típusoktól nagymértékben különböző helyzetet idéznek elő, ezért ezeket külön típusokként kezelik a gyakorlatban.

Vannak olyan betegségek, amik (nagy valószínűséggel) fogyatékos állapotot idéznek elő. A különböző típusúhoz tartozó fogyatékosok nem tekintik sorstársnak egymást, bár a látás- és hallássérültek rokonnak tartják e két típust. Az egyes típusok különböző kultúrák kialakulására vezettek, amik közül a siketkultúra a legismertebb.

II. Fogyatékkal élők társadalmi helyzete Magyarországon

Esélyegyenlőségi szempontból a fogyatékkal élők különösen hátrányos helyzetben vannak, hiszen testi, értelmi, vagy éppen érzékszervi hátrányuk megnehezíti, vagy teljes mértékben meggátolja a társadalmilag megszokott, illetve elvárt életvitel folytatását. A fogyatékkal élők számára problémát jelent a közlekedés, a köz- és magánszolgáltatások igénybevétele, így különösen a bekapcsolódás az iskolai oktatásba; szakképzettség megszerzése, amely egyben a munkaerő-piaci integráció korlátját is jelenti.

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a fogyatékkal élők száma az 1990-ben regisztrált 368 ezerről 577 ezer főre emelkedett a 2001-es népszámlálás adatai szerint.

A fogyatékoság típusa	-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-	Összesen
2001										
Mozgássérült	4 852	2 339	6 708	9 953	30 812	49 846	49 015	51 356	20 734	225 615
Alsó, felső végtag hiánya	288	133	455	830	2 059	3 304	4 231	3 675	1 279	16 254
Egyéb testi fogyatékos	1 338	538	1 863	2 371	5 895	7 612	5 145	4 396	1 784	30 942
Gyengénlátó	3 176	2 286	5 073	4 216	7 800	11 254	12 598	16 623	11 466	74 492
Egyik szemére nem lát	486	325	915	1 212	2 438	3 469	4 173	5 351	3 160	21 529
Vak	471	232	514	479	910	1 343	1 801	2 458	2 346	10 554
Értelmi fogyatékos	11 168	5 757	10 870	8 482	8 151	5 902	4 403	3 340	1 661	59 734
Nagyothalló	1 758	907	2 178	2 331	4 351	7 781	10 226	16 506	15 465	61 503
Siket, siketnéma, néma	957	500	1 196	1 420	1 672	1 671	1 565	1 454	1 053	11 488
Beszédhibás	2 325	812	1 884	1 831	2 247	2 456	2 179	1 837	654	16 225
Egyéb	7 141	2 473	6 763	9 716	27 728	40 812	21 540	16 788	6 609	139 570
Fogyatékosággal élők	28 803	13 882	32 916	37 496	84 335	120 900	102 172	104 672	51 830	577 006
2011										
Mozgássérült	4 573	2 391	5 256	9 573	16 861	50 416	56 430	51 059	35 647	232 206
Gyengénlátó, aliglátó	2 344	1 717	3 238	4 377	5 811	12 555	12 695	14 593	16 100	73 430
Vak	247	186	457	699	780	1 358	1 635	1 724	1 968	9 054
Értelmi fogyatékos	6 094	4 083	7 307	7 719	6 076	5 182	3 050	1 854	1 414	42 779
Autista	2 598	735	1 071	364	165	88	46	32	21	5 120
Mentálisan sérült (pszichés sérült)	1 648	1 059	2 804	5 216	7 392	12 770	6 897	4 517	3 962	46 265
Nagyothalló	1 596	865	1 864	2 827	3 831	8 005	10 959	14 055	19 012	63 014
Siket	378	264	645	1 025	1 190	1 544	1 366	1 141	1 018	8 571
Siketvak (látás- és hallássérült)	124	61	141	172	245	592	603	583	741	3 262
Beszédhibás	2 151	760	1 422	1 746	1 767	2 559	2 057	1 320	746	14 528
Beszéd fogyatékos	1 962	598	1 114	1 070	1 076	1 614	1 637	1 123	719	10 913
Súlyos belszervi fogyatékos	2 160	764	1 546	2 618	4 224	11 887	10 379	8 224	4 846	46 648
Egyéb	260	105	146	205	267	519	364	261	150	2 277
Ismeretlen	2 329	999	1 687	2 803	3 961	8 804	7 756	5 507	3 274	37 120
Fogyatékosággal élők	23 190	11 931	23 059	33 817	45 102	98 384	98 744	88 033	68 318	490 578

Forrás: KSH

A fogyatékosággal élők korcsoport és fogyatékoság típusai szerint, 2011.

A 2011-es népszámlálás adatai szerint – ha nem is nagymértékben-, de csökkent a fogyatékos személyek száma Magyarországon a 2001-es népszámlálás adataihoz képest.

A fogyatékkal élők körében a fiatalok aránya elmarad, az idősebb korosztályok részesedése pedig meghaladja a teljes népességre jellemző arányokat, alátámasztva azt a nézetet, hogy a fogyatékkal élők számának növekedése mögött jelentős részben a társadalom elöregedése húzódik meg. Ez a tendencia 2001-ben és 2011-ben is megfigyelhető.

A település jogállása szerint vizsgálva a fogyatékkal élőket, megállapítható, hogy a községekben – egyetlen korcsoporttól, a 14 évnél fiatalabbaktól eltekintve – magasabb a fogyatékkal élők aránya, mint a városokban.

E jelenség háttérében feltételezhetően több tényező együttes hatása is meghúzódik. Ebben éppen úgy megjelenik az egészségügyi szolgáltató rendszer rosszabb elérhetősége, mint a szociokulturális és mentális jellemzők, illetve az országosnál kedvezőtlenebb munkakörülmények.

Az esélyegyenlőség megteremtésének egyik legfontosabb intézménye az iskola, és ezen a területen az állapítható meg, - a közoktatási rendszer erőfeszítései ellenére -, hogy a fogyatékkal élők iskolai végzettsége elmarad az országos szinttől.

A fogyatékkal élők tudásszintje erősen korlátozza munkaerő-piaci lehetőségeiket. Az iskola ugyanis nem csupán a szocializáció színtere, de a társadalmilag elvárt minimális tudásszint átadója is, így az egyén munkaerő-piaci lehetőségeit nagyban meghatározza az iskolában elért teljesítménye.

Az elmúlt évtizedben sokat javultak a fogyatékkal élők munkaerő-piaci kilátásai Magyarországon, ugyanakkor a befogadás még most sem zökkenőmentes.

A napjainkban végzett felmérések szerint arányaiban a munkanélküliség nem nagyobb a megváltozott munkaképességűek körében, mint a nem fogyatékkal élők között.

A fogyatékkal élő foglalkoztatottak korcsoport, foglalkozási főcsoport és nemek szerint, 2011

Foglalkozási főcsoport	15-29	30-39	40-49	50-59	60-	Összesen
Férfi						
Gazdasági, igazgatási, érdek-képviselési vezetők, törvényhozók	40	316	420	609	368	1 753
Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások	368	1 013	790	1 140	1 087	4 398
Egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások	451	1 002	941	1 301	553	4 248
Irodai és ügyviteli (ügyfélkapcsolati) foglalkozások	213	431	342	383	99	1 468
Kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások	398	823	943	1 385	625	4 174
Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások	177	282	395	561	322	1 737
Ipari és építőipari foglalkozások	674	1 634	1 928	2 833	784	7 853
Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők	608	1 188	1 355	1 786	277	5 214
Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások	918	1 396	1 543	1 790	413	6 060
Fegyveres szervek foglalkozásai	5	20	12	11	8	56
Együtt	3 852	8 105	8 669	11 799	4 536	36 961
Nő						
Gazdasági, igazgatási, érdek-képviselési vezetők, törvényhozók	34	122	223	348	135	862
Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások	296	681	871	1 436	601	3 885
Egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások	439	1 005	1 383	2 033	481	5 341
Irodai és ügyviteli (ügyfélkapcsolati) foglalkozások	322	584	705	1 125	304	3 040
Kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások	487	748	953	1 576	559	4 323
Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások	46	72	115	219	126	578
Ipari és építőipari foglalkozások	186	375	447	609	136	1 753
Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők	345	679	1 034	1 530	178	3 766
Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások	446	804	1 317	2 030	469	5 066
Fegyveres szervek foglalkozásai	–	4	1	1	–	6
Együtt	2 601	5 074	7 049	10 907	2 989	28 620
Összesen						
Gazdasági, igazgatási, érdek-képviselési vezetők, törvényhozók	74	438	643	957	503	2 615
Felsőfokú képzettség önálló alkalmazását igénylő foglalkozások	664	1 694	1 661	2 576	1 688	8 283
Egyéb felsőfokú vagy középfokú képzettséget igénylő foglalkozások	890	2 007	2 324	3 334	1 034	9 589
Irodai és ügyviteli (ügyfélkapcsolati) foglalkozások	535	1 015	1 047	1 508	403	4 508
Kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozások	885	1 571	1 896	2 961	1 184	8 497
Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozások	223	354	510	780	448	2 315
Ipari és építőipari foglalkozások	860	2 009	2 375	3 442	920	9 606
Gépkezelők, összeszerelők, járművezetők	953	1 867	2 389	3 316	455	8 980
Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások	1 364	2 200	2 860	3 820	882	11 126
Fegyveres szervek foglalkozásai	5	24	13	12	8	62
Összesen	6 453	13 179	15 718	22 706	7 525	65 581

Forrás: KSH

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma felkérésére a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. pályázatot hirdetett annak érdekében, hogy a Fogyatékos-barát Munkahely Elismerés, Segítő Vásárlás, Jobb Velünk a Világ alternatív munkaerő-piaci programok 2016. évben is megszakítás nélkül működhessenek, továbbá a Rehabilitációs Foglalkoztatási Tanácsok országos elterjesztéséhez a módszertani feltételek létrejöhessenek.

Az elmúlt évek következetes foglalkoztatáspolitikai lépései és az országos szintű munkaerőhiány következtében a fogyatékkal élők foglalkoztatási aránya az öt évvel ezelőtti 13 százalék után, 2017. évben már a 20-25 százalékot is elérheti.

III. Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport szakmai munkájának ismertetése (HEP Orosháza)

III.1. A Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport bemutatása

A munkacsoport tagjai

- Vakok és Gyengénlátók Békés megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport
- Orosházi Kórház – Várnainé Imre Gizella kórházi szociális munkás
- Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola
- Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete
- Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

A Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport (a továbbiakban Munkacsoport) helyzetelemzést végzett a fogyatékkal élők számának meghatározásával, igényeinek felmérésével. Az Orosházán élő fogyatékos személyekre vonatkozóan nem készült helyi kutatás, így a Munkacsoport tagjainak megállapításaira alapoztuk az összesített adatokat. (Fontos megjegyezni, hogy tapasztalataink alapján a fogyatékkal élő személyek közül sokan nem kívánják tudatni másokkal, hogy fogyatékosok, annak ellenére, hogy külső szemlélő számára ez egyértelmű. Éppen ezért az ilyen jellegű kutatások mindig az önkéntességre épülnek és a kellő tapintatra).

Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport

A Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, Orosházi Csoport képviselőjében Tóth György úr körzeti csoportvezető információja szerint Orosháza közigazgatási területén 50 fő vak és gyengénlátó személy él. Nem tapasztaltak velük szembeni ellenérzést, hátrányos megkülönböztetést a lakosság részéről. Szerencsésnek tartaná, ha a vakok és gyengénlátók viselnék a számukra gyártott látássérültséget jelző kitűzőt, vagy fehér botot, így könnyebben tudnának segítséget kérni, illetve kapni. Nincs arról tudomása, hogy sorstársai közül bármely cég vagy magánvállalkozó látássérült vagy vak embert foglalkoztatna, pedig négy órás munkaidőben szívesen dolgoznának.

Évente egyszer egy nagyobb rendezvényük van, ahol Békés megye látássérültjeit látják vendégül.

Esetenként 8-10 fős kirándulásokat szerveznek, amit nagyon kedvelnek a tagok, de tömegközlekedési eszközzel nehéz és körülményes eljutni bárhova is.

A körzeti csoport számára rendkívül fontos a társadalom ép tagjainak az „érzékenyítése”, mely rendezvényekre évente több alkalommal is sort kerítenek óvodákban, iskolákban, társadalmi és kulturális programok keretében.

A helyi média a körzeti csoport minden jelentősebb programjáról beszámol, ám ennek ellenére jó lehetőségnek tartanak, ha évente legalább egy alkalommal bemutatkozhatnának a helyi médiában, és beszélhetnének a vakok és gyengénlátók helyzetéről. Ezt akár egy riport keretében is el tudják képzelni.

Véleménye szerint ez elősegíthetné a fogyatékkal élők még nagyobb elfogadását, megértését és társadalmi integrációját.

Orosházi Kórház – Várnainé Imre Gizella kórházi szociális munkás

Az orosházi kórházban, rendelőintézetben mozgáskorlátozottak, vakok és gyengénlátók, siketek, nagyothallók, valamint értelmi fogyatékkal élők is rendszeresen megfordulnak.

A kórházi szociális munkás 2015. I. félévében **8 főnek** nyújtott segítséget fogyatékosági támogatás igénylésében. A fogyatékosági támogatás igénylésének rendszere jelentősen megváltozott, így még többen kérték a kórházi szociális munkás segítségét.

A kórházból, különösen az ápolási osztályról több személy adott be kérelmet idősotthoni elhelyezés végett az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Platán, illetve Ezüst Fenyő Idősek Otthonaiba. A jelentkezők közül 30 százalék mondható fogyatékosnak, jellemzően mozgásszervi fogyatékoságban szenvednek, és ez a fő oka annak, hogy idősotthonba kérték elhelyezésüket.

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola

A Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola képviselőjében Kacsala Gyöngyi pedagógus információja szerint az intézményben 3-18 év közötti gyermekek óvodai, általános iskolai és szakiskolai nevelésével-oktatásával foglalkoznak, így ezen korosztályra vonatkozóan tudnak csak adatokat közölni. Tanulóik összlétszáma 223 fő.

A szakértői bizottság kontrollvizsgálatai folyamatban vannak, így az egyes gyermekek diagnózisa változhat, ami a létszámok változását vonhatja maga után.

Az intézményben **8 fő** súlyos értelmileg akadályozott, halmozottan sérült tanulót, **8 fő** értelmileg akadályozott tanulót, és **82 fő** tanulásban akadályozott tanulót nevelnek.

Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Vadvirág Esély Klub

A Vadvirág Esély Klubnak, mint a fogyatékos személyek nappali ellátását biztosító intézménynek célja és feladata

- az ellátást igénybevevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatás nyújtása;
- a helyi igényeknek megfelelő közösségi programok szervezése, valamint helyet biztosít a közösségi programoknak, csoportoknak.

Az intézmény a szociális foglalkoztatás keretében munka-rehabilitációs foglalkoztatást valósít meg, melynek célja az ellátott személy munkakészségének, valamint testi és szellemi képességeinek munkavégzéssel történő megőrzése, illetve fejlesztése. A munkavégzésért az ellátottak munkabért kapnak. A felelős munkavégzés, a pénzösszeg ésszerű elköltésének megtanulása, a takarékoskodás megtapasztalása elősegíti, hogy az ellátottak minél hatékonyabban igazodjanak el mindennapi feladataik ellátásában és ne érezzék kirekesztettnek magukat szűkebb és tágabb környezetükben sem.

(Megjegyzés: 2017. április 1-jét követően az intézményben fejlesztő foglalkoztatás formájában történik a munkavégzés.)

Az intézmény Békés megye közigazgatási területéről várja az ellátottakat.

Az igénybevevők összetétele heterogén, kor-, nem- és fogyatékosági típus szerint is. A Helyi Esélyegyenlőségi Program kiemelt célja, hogy a fogyatékkal élők számára is megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozási lehetőségek területén egyaránt. A Vadvirág Esély Klub szem előtt tartja ezen törekvések megvalósítását, hiszen nappali intézményként széles választékban kínál szórakozási és kulturális programokat az ellátottak részére. Ezen kívül újszerű kezdeményezésekkel próbálja elősegíteni a fogyatékkal élők elfogadását Orosházán, és szeretné elősegíteni, hogy az előítéletek csökkenjenek a fogyatékos személyek megismerése által. (Például Ability Café – önkéntes kávéházi felszolgálat, „Ne érte, vele fuss” - futóverseny).

Az évente megrendezésre kerülő Családi Napon bárki betekintést nyerhet a klubban folyó szakmai munka „kulisszatitkaiba”. A Vadvirág Esély Klub nemcsak Orosházán ismert, de országos szintű rendezvényeken is rendszeresen részt vesznek a klub szakemberei és ellátottjai.

**A Vadvirág Esély Klubban ellátottak fogyatékoság szerinti összetétele
2015. június 30-án**

Állapot	férfi	nő	összesen
enyhe mentális retardáció viselkedésromlás nélkül	2	2	4
enyhe mentális retardáció enyhe viselkedésromlással	5	2	7
enyhe mentális retardáció egyéb viselkedésromlással	2	1	3
enyhe mentális retardáció markáns viselkedésromlással	0	1	1
közepes mentális retardáció viselkedésromlás nélkül	2	1	3
közepes mentális retardáció enyhe viselkedésromlással	6	2	8
közepes mentális retardáció egyéb viselkedésromlással	1	1	2
közepes mentális retardáció markáns viselkedésromlással	0	2	2
mentális retardáció viselkedésromlás nélkül	1	1	2
nem osztályozott mentális retardáció viselkedésromlás nélkül	1	1	2
ÖSSZESEN:	20	14	34

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége helyi Szervezet Orosháza képviselőjében Szanda Gábor Úr információja szerint, Orosháza közigazgatási területén **90 fő** hallássérült személy él. Nem tapasztaltak hátrányos megkülönböztetést vagy ellenérzést a lakosság részéről.

Esetenként 8-10 fős kirándulásokat szerveznek, amit nagyon kedvelnek a tagok, de tömegközlekedési eszközzel nehezebben jutnak el messzebbre.

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

A Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesület képviselőjében Bogdány József egyesületi elnök információja szerint, Orosháza közigazgatási területén 671 fő mozgássérült személy él. Az egyesült legnagyobb csoportja az orosházi csoport, mivel Gádoros, Nagyszénás, Kardoskút és Végegyháza mozgáskorlátozottainak képviselője is hozzájuk tartozik. Az orosházi taglétszámból több mint 50 százalék 55 év feletti. Próbáltak ifjúsági tagozatot toborozni, de érdeklődés hiányában ez a kísérlet nem sikerült. Elmondható, hogy a taglétszám folyamatosan nő, ugyanakkor a fizetési kedv (tagdíj) csökken. Az iroda nyitvatartási ideje alatt tanácsokat adnak mozgássérült embereknek nyújtható kedvezmények igénybevételi lehetőségéről. Nagyon sokan fordulnak hozzájuk, hogy milyen nyomtatványok szükségesek egy-egy ügymenet intézéséhez. Úgy érzik, hogy tevékenységüket szűkítették azáltal, hogy a lakásban végzett akadálymentesítési ügyek át lettek adva az OTP-nek. Eddig a gépkocsi szerzési támogatások odaítélésében részt vehettek, és így tudták, hogy hány sorstársuk részesült megyei szinten támogatásban. Az új rendszerben semmilyen visszajelzés nem érkezik hozzájuk.

Elmondható, hogy nem tapasztaltak ellenérzést, hátrányos megkülönböztetést a lakosság részéről.

A fentieket összegezve megállapítható, hogy egyes átfedéseket figyelembe véve mintegy 900 fő fogyatékkal rendelkező személy él településünkön. Természetesen ezen számadat azokat reprezentálja, akik annak is vallják magukat.

III. 2. Munkacsoport munkájának (ülések, megbeszélések alapján) bemutatása

A Munkacsoport vezetői feladatait 2015. év májusáig Szokolai-Olasz Mónika, az Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ nappali ellátás vezetője látta el, majd ezt követően személyemet érte az a megtiszteltetés, hogy Dávid Zoltán polgármester úr felkérésére betölthettem a csoportvezetői pozíciót.

Szociális munkásként és szociológusként is elhivatottnak érzem magam ebben a témában, és vallom, hogy a fogyatékkal élő személyek elsősorban azt szeretnék, ha teljes jogú

állampolgárként élhetnének hazájukban. Nem szabad az empátiát sajnálkozássá degradálni, mert az soha nem szolgálja a fogyatékkal élők ügyét.

Ahhoz, hogy radikális változások történjenek, illetve még több eredményt érjünk el ez ügyben, elsősorban paradigma-váltásra van szükség, nemcsak az intézmények, közintézmények vezetői, de az állampolgárok részéről is.

A tudat, hogy mi nem vagyunk fogyatékkal élők, nem véd meg attól, hogy soha nem is leszünk. Bármikor, bárki válhat fogyatékosná! Éppen ezért fontos, hogy ezt átérezve gondoljuk át minden lépésünket, amelyet a fogyatékos személyek ügyében teszünk, vagy nem teszünk.

Csoportvezetői feladataimat minden örömmel próbálom ebben a szemléletben végezni.

A Munkacsoport minden évben elkészíti az éves munkatervét. Munkacsoport vezetőjeként áttekintem, hogy a munkacsoporthoz tartozó taglétszám változott-e az elmúlt évhez képest. Amennyiben személyi változás történt, úgy gondoskodom az új tag/tagok pótlásáról, ezzel is elősegítve a Munkacsoport zavartalan működését. Ezen kívül meghatározásra kerülnek az adott év teendői, aktuális feladatai, illetve a Munkacsoport ülésezéseinek időpontjai is.

A Munkacsoport összehívását általában a csoportvezető, de bármely tag is kezdeményezheti. Fontos, hogy minden esetben jegyzőkönyv készül az elhangzottakról, illetve jelenléti ív is aláírásra kerül a részt vevők által.

A Munkacsoport rendszeresen ülésezett 2014. év és 2016. év között. A 2017. évi munkaterv szerint a Munkacsoport 2017. I. félévében tervezi a szakmai megbeszélést. A szakmai ülések során a Munkacsoport minden tagja képviselteti magát, ezt a jelenléti ívek is alátámasztják.

III. 3. Infokommunikációs akadálymentesítés (helyzetelemzés és szükségletfelmérés)

Az alábbiakban ismertetésre kerül a Munkacsoport helyzetelemzése és szükségletfelmérése infokommunikációs akadálymentesítés témában.

Javaslattevők:

- Vakok és Gyengénlátók Békés megyei Egyesülete, Orosházai Körzeti Csoport
- Orosházi Kórház – Várnainé Imre Gizella kórházi szociális munkás
- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete
- Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola

Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete, Orosházai Körzeti Csoport

A vakok és gyengénlátók számára jelentős könnyebbséget jelentene a napi életvitelben és ügyintézésben, ha a postán, és minden olyan helyen (bankok, közintézmények, kormányablak, okmányiroda) ahol sorszám húzása szükséges, valamilyen módon be is mondanák a sorszámot.

Hasznos lenne, ha az épületek előtt, a bejáratoknál az első/legelső lépcső széle sárga színnel lenne felfestve, vagy sárga csíkkal lenne leragasztva a botlásveszély elkerülése végett.

Gyalogos átkelőhelyeknél problémát jelent a beszélő forgalmi lámpa hangjának nehezen érthetősége, illetve több helyen lenne szükség a felszerelésére.

Fontos információ, hogy bár az orosházi szakrendelőben vannak Braille írással készült táblák, de magasan vannak elhelyezve, és ezért sokak számára nem hozzáférhető. Az viszont tény, hogy a vakok és gyengénlátók közül sajnos sokan nem ismerik a Braille írást.

Városi Kórház, Orosháza – Várnainé Imre Gizella kórházi szociális munkás

A siketek, nagyothallók tájékoztatását megkönnyítik az intézmény minden területén található információs táblák, írásos tájékoztatások, figyelmeztető jelzések. (Pld: „csúszásveszély”)

A látássérült emberek kezében lévő fehér bot figyelemfelkeltő, így a Braille írás hiányában a portaszolgálat és más készséges munkatársak segítségével tudnak tájékozódni.

Az értelmi fogyatékosok tájékoztatásukhoz információszerzésükhöz segítő bevonása szükséges, amely segítő általában az egészségügyben dolgozó személy, vagy a kísérőjük, képviselőjük.

A kórház TIOP pályázat útján létrehozott új épülete teljesen akadálymentesített (műtösblokk, labor, röntgen).

Rendelkezik akadálymentes parkolóval, bejáratokkal, illemhelyiségekkel, tusolókkal, a vakok, gyengén látók részére pontírással: Braille írással.

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete

A siketek és nagyothallók tartoznak a hallássérültek csoportjába. Mivel a kommunikáció input (hallás) csatornája korlátozott, ezért ezek az emberek az információhoz jutásban hátrányba kerülnek. A siketek egy része beszéd fogyatékossgal él (beszédük nem, vagy csak nehezen érthető).

A siketek nagy része az egymás közötti kapcsolatteremtéshez nem a beszélt hangokat, hanem a jelnyelvet használja. A hallókészüléket használó hallássérültek számára ún. indukciós hurokerősítő készülékkel biztosítható a megfelelő akadálymentes kommunikáció.

Hallássérültek számára az infokommunikációs akadálymentesítésre olyan helyeken lenne szükség az egyesület szerint leginkább, ahol a mindennapi ügyintézés folyik. Ilyenek többek között az Orosháza Posta 1. számú hivatala, az Okmányiroda, és Orosháza Város Önkormányzata, jogi segítségnyújtás esetén a Bíróság, illetve a Jogpont díjmentes jogsegélyszolgálat épülete. Amennyiben a kulturális lehetőségeket vesszük figyelembe, akkor meg kell említeni a Petőfi Művelődési Központ épületét is.

Gyalogos átkelőhelyeknél problémát jelent a beszélő forgalmi lámpa hangjának nehezen érthetősége, illetve több helyen lenne szükség a felszerelésére.

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola

Orosháza város közintézményeiben és közterületein az alábbi infokommunikációs eszközök lennének szükségesek:

- Az eligazító és információs táblák szövegeinek képpel (piktogrammal) történő kiegészítése
- NAV iroda bejáratának rámpával történő ellátása
- A posta és önkormányzat sorszám-automatájának hanggal és/vagy Braille-írással történő ellátása

Az infokommunikációs akadálymentesítés megteremtéséhez, az önkormányzat felé irányuló kérések, elképzelések megvalósításához természetesen források szükségesek. Ebben egyetértenek a javaslattevők. További kérésük lenne, hogy az önkormányzat pályázatfigyeléssel megbízott munkatársa továbbítsa az aktuális, tudomására jutó pályázatokat a Munkacsoport felé, lehetőséget teremtve a pályázati lehetőségek kiaknázására.

Természetesen a Munkacsoport tagjai is figyelemmel kísérik a pályázati kiírásokat. Ez a közös munka eredményesnek mondható.

III. 4. Fizikai akadálymentesítés (helyzetelemzés és szükségletfelmérés)

Javaslattevők:

- Orosházi Kórház – Várnainé Imre Gizella kórházi szociális munkás
- Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete
- Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola

Orosházi Kórház – Várnainé Imre Gizella kórházi szociális munkás

A mozgássérült parkolót a mozgáskorlátozottak és az erre jogosító kártyával rendelkező egyéb fogyatékossgal élők használhatják. A rendelőintézet és a kórház épületeinek bejáratai akadálymentesítettek.

Összesen 12 rámpa található: Az épületbe történő bejáratnál, a Krónikus osztálynál, a Neurológiánál, a Mozgásszervi rehabilitációnál, az aulához tartozó 3 ajtónál, az udvaron lévő gyógyszertárnál, az ebédlőnél, a Patológiánál, a Sürgősségi Osztály hátsó bejáratánál és az új épületnél.

A rendelők, illetve a kórház osztályaihoz a mozgáskorlátozottak el tudnak jutni lifttel, amelyek a jogszabálynak előírt feltételeknek megfelelnek. Nyílás szélességük nagyobb, mint 90 cm, szabad magasságuk eléri az 1,95 cm-t.

A rendelőintézet 3 szintes, 2 lift található, amely kezelő nélkül működik. Lépcsőzés esetén, a lépcsőfokok száma 20-nál kevesebb, 11. lépcsőfokot pihenőtér követ. Minden emeleti részen található mozgáskorlátozottak számára kialakított mosdó.

A kórház 6 szintes, ahol szintén működik megfelelő nagyságú lift, amit dolgozó irányít.

A kórház TIOP pályázat útján létrehozott új épülete teljesen akadálymentesített. (műtösblokk, labor, röntgen)

Rendelkezik **akadálymentes** parkolóval, bejáratokkal, illemhelyiségekkel, tusolókkal, a vakok, gyengén látók részére pontírással: Braille írással.

Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete

Az egyesület úgy ítéli meg, hogy Orosházán az országos szinthez képest nem rossz a helyzet, de azért van mit pótolni helyi szinten. Az Orosháza Város Önkormányzat épületének bejárata, a földszintre történő bejutás akadálymentes, azonban indokolt lenne egy lift beépítése az emeleti irodák megközelítése, így az ügyintézés megkönnyítése érdekében.

Az iskolák közül csak az Evangélikus Iskola és Gimnázium teljesen akadálymentes. Itt mindenütt van rámpa, kapaszkodó és lift is. Az Előd utcai iskolában a bal oldali bejáratnál a magas földszintre még egy kapaszkodó sincs kialakítva. A Bíróság épületénél szintén ez a helyzet. Több lépcső vezet a magas földszintre, ezért kapaszkodó felszerelése indokolt lenne. Nem minden ember közlekedik kerekesszékekkel, ezért, van, akinek ez a megoldás is nagy

segítséget jelentene. Az utcai akadálymentesítés jó, biztosított a padkáknál az akadálymentes átjutás.

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola

Az orosházi NAV iroda bejáratának rámpával történő ellátása indokolt lenne, és a főtér környéki járdaszegélyek, padkák megszüntetése a gyalogátkelőhelyeknél szintén előmozdíthatná a fogyatékkal élő emberek biztonságát.

Fontos lenne a képtár bejáratának akadálymentesítése is, hiszen nemcsak az ügyek intézésében, hanem a kulturális, szórakozási lehetőségek megteremtésében is segítséget igényelnek fogyatékkal élő társaink.

A fizikai akadálymentesítés megteremtéséhez, az önkormányzat felé irányuló kérések, elképzelések megvalósításához természetesen források szükségesek. Ebben egyetértenek a javaslattevők. További kérésük lenne, hogy az önkormányzat pályázatfigyeléssel megbízott munkatársa továbbítsa az aktuális, tudomására jutó pályázatokat a Munkacsoport felé, lehetőséget teremtve a pályázati lehetőségek kiaknázására. Természetesen a Munkacsoport tagjai is figyelemmel kísérik a pályázati kiírásokat.

IV. Elképzelések, kezdeményezések

Munkacsoportunk tagjai 2016. évben elhatározták, hogy személyesen keresik fel Orosháza közintézményeit, és személyesen tájékoznak az infokommunikációs és fizikai akadálymentesítés lehetőségeiről. Tettük mindezt azért, mert úgy gondoltuk, hogy a közvetlen kontakt által szenzitívebbé válhatnak a megkeresett döntéshozók és talán könnyebben tudjuk képviselni érdekeinket úgy, ha a Munkacsoport tagjai közösen összefogva, egymást segítve teszik mindezt.

2016. december 12-én ülésezett a Munkacsoport, ahol megbeszéltük tapasztalatainkat az alábbi jegyzőkönyv szerint:

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Jegyzőkönyv

Fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport üléséről

Időpont: 2016. december 12.

Helye: Orosháza Város Önkormányzat Egységes Szociális Központ Kisharang Bölcsőde
5900 Orosháza, Zöldfa u. 8-10. szám alatti hivatalos helyisége

Jelenlevők: Jelenléti ív szerint

Tóthné Kis Judit köszöntötte a megjelenteket, és új tagként bemutatta a munkacsoport tagjainak Antalné Elek Juditot, a Vadvirág Esély Klub munkatársát.

Kiemelte a megbeszélés jelentőségét, hiszen a mai napon minden csoporttag elmondhatja, hogy a fizikai és infokommunikációs stratégia részeként meghatározott célkitűzések hogyan, milyen eredménnyel valósultak meg.

A munkacsoport tagjai 2016. június 12-én állapodtak meg abban, hogy 2016. augusztus 30-ig felkeresik az orosházi hivatalokat, intézményeket, és felméri az intézmények fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésének lehetséges módjait, kérve az adott intézmény együttműködését és megoldási javaslatait.

Tóthné Kis Judit elégedettséggel nyugtázta, hogy a csoporttagok az általuk választott intézményeket, hivatalokat a meghatározott határidő végéig sikeresen felkeresték. Kérte a csoporttagokat, hogy mondják el ezzel kapcsolatos tapasztalataikat.

Várnainé Imre Gizella kórházi szociális munkás elmondta, hogy Tóthné Kis Judittal az orosházi Szakrendelő Intézetet és az orosházi Erste Bankot keresték fel.

Orosházi Szakrendelőben tett látogatás tapasztalatai:

A szakrendelő műszaki csoportvezetője írásban kérte a javaslatokat, észrevételeket, melyek a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítésre vonatkoznak.

Az alábbi elképzelések fogalmazódtak meg részükről, melyek a munkacsoport minden érintett tagjának a véleményét tükrözték.

- a kórházban, rendelőintézetben, ahol sorszám alapján történik a vizsgálat, a kijelzett számokat nem tudják elolvasni, szükség lenne „hangos” bemondásra

- Braille írás a rendelőintézetben nem található
- az alsó és felső lépcsőkön sárga festett csík legyen, a könnyebb tájékozódás elősegítése érdekében
- nincs állandóan elérhető jeltolmács
- nincs indukciós hurok (legalább az intézmény porta helyiségében)

A rendelőintézet műszaki vezetője elmondta, hogy minden észrevételt fontosnak tart, és arra tett ígéretet, hogy a Braille írással elkészített információs táblák szintenkénti kihelyezésére lesz lehetőség, illetve erre biztosított az anyagi forrás is.

Az Erste Bank vezetője a személyes megkeresés során elmondta, hogy az intézmény fizikailag akadálymentesített, és rendelkezésre áll egy nagyméretű kivetítő is a gyengén látó ügyfelek részére. Hozzátette, hogy az alkalmazottak számára fontos a fogyatékkal élő ügyfelek személyes, testre szabott segítése, sőt már telefonon is lehetőség van ügyintézési időpontot kérni, ezzel is elkerülhetővé téve a hosszabb várakozást.

Összességében nagyon pozitív, segítőkész hozzáállással találkoztunk látogatásunk során.

Fülöpné Sipos Erika (Vakok és Gyengén látók Békés megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport) elmondta, hogy a Vadvirág Esély Klub és a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Helyi Szervezetének képviselőivel együtt keresték fel a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatalát, illetve az Orosházi Postát.

Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatalban tett látogatás tapasztalatai:

- az illemhelyiségekig további vezetőcsíkok felhelyezésére, illetve az illemhelyiségek előterébe lépve az ajtóig vezetőcsíkok kihelyezésére lenne szükség
- vezetősáv kiépítése a foglalkoztatási osztályon, illetve vezetősáv korrigálása a kormányablak fogadóterében, hogy a vak és gyengén látó ügyfelek az ügyintézés során ne az ügyintéző munkatársakat elválasztó oszlopnak legyenek „irányítva”.
- a sorszám kiosztó készüléken a kezelőgomb ellátása Braille írással
- az ügyfélhívó rendszeren a soron következő szám hangos bemondása
- a gyengén látók számára segítséget jelentene, ha a hívószám a táblán nagyobb méretben jelenne meg
- az intézmény egyik munkatársának képzése (jelnyelvi tolmács)

Az észrevételekre konkrét írásban megfogalmazott válasz még nem érkezett, szóban elmondták, hogy fontosnak tartják az észrevételeket, de meg kell fontolni a megoldási javaslatokat.

Orosházi Postán tett látogatás tapasztalatai:

- az intézmény egyik munkatársának képzése (jelnyelvi tolmács)
- burkolati vezetőcsík felfestése a sorszámhívó készülékhez, illetve az ügyintéző pultokhoz
- a sorszámhívó készülék alatt lévő helyre be lehetne építeni egy gombot, amely mellé Braille írással fel lehetne tüntetni egy speciális számot, amely ennek az ablaknak az ügyintézőjéhez „szólna”
- a hívószámot jelző táblán a hívószám nagyítására, képernyőnagyító alkalmazására, a táblák megfelelő magasságba helyezésére, a soron következő szám hangos bemondására lenne szükség
- „speciális eseteket” fogadó ügyintézőpult létrehozása, ahol kizárólag fogyatékkal élőkkel történne az ügyintézés. Itt figyelembe lehetne venni a fogyatékkal élők fizikai adottságait is, például, hogy a pult alacsonyabb legyen, így a kerekesszékekkel közlekedő ügyfél is elérné.

Az észrevételekre konkrét írásban megfogalmazott válasz még nem érkezett. Szóban elmondták, hogy fontosnak tartják az észrevételeket, de meg kell fontolni a megoldási javaslatokat.

Danicska Józsefné (Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete) elmondta, hogy a Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola képviselőjével az Orosházi Polgármesteri Hivatalban jártak. Az intézmény földszintje akadálymentesített, viszont nincs lift, így a fogyatékkal élő ügyfelek kizárólag segítséggel tudnak csak feljutni az emeletre. Fontos információ, hogy – bár lift nincs, de –, az ügyintéző munkatársak az ügyfél kérésére lemennek a földszintre. Javaslatként fogalmazódott meg egy járólift kialakítása, melyet akár a portás is kezelhetne. Sajnos az anyagi lehetőségek itt is korlátozottak, így a járólift megépítésére nem történt konkrét ígéret.

Danicska Józsefné megemlítette, hogy a hivatalban dolgozik egy mozgáskorlátozott fiatalember, aki először az emeleten végezte feladatait. Egy alkalommal Polgármester Úr megkérdezte tőle, hogy miért nem a földszinten dolgozik, hiszen ott sokkal könnyebb lenne a

közlekedés. A probléma - Polgármester Úr közbenjárásával - néhány nap alatt megoldódott, és a mozgáskorlátozott fiatal ember a földszintre került, most is ott dolgozik.

Jó példája ez annak, hogy sok esetben elegendő, ha figyelmesek, empátikusak vagyunk embertársainkhoz, hiszen ez pénzbe sem kerül, viszont megkönnyítheti mások életét, mindennapjait.

Fülöpné Sipos Erika (Vakok és Gyengén látók Békés megyei Egyesülete, Orosházi Körzeti Csoport) elmondta, hogy a Vadvirág Esély Klub képviselőjével együtt keresték fel az orosházi OTP Bankot.

A tapasztalatok egyértelműen pozitívak, az intézményben fontos szempont a fogyatékkal élő ügyfelek segítése. Ha egy fogyatékkal élő ügyfél érkezik a bankba, akkor a biztonsági őr már a sorszámhúzásnál is segítséget nyújt, és végigkíséri az ügyfelet az ügyintézés minden fázisában.

Az intézmény akadálymentesített, viszont nincs hangos kijelző, illetve nagyobb méretű számkijelző képernyő sem, ennek ellenére – úgy tűnt -, hogy kiemelt figyelmet fordítanak a fogyatékkal élő ügyfelekre.

Danicska Józsefné (Mozgáskorlátozottak Orosháza és Vidéke Egyesülete) elmondta, hogy a Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola Orosházi Tagiskola képviselőjével az orosházi Petőfi Művelődési Központban jártak. Az intézmény maximálisan megfelel a fogyatékkal élő emberek igényeinek, és érzékelhető volt, hogy az intézményben lényeges szempont, hogy az esélyegyenlőség a gyakorlatban is megvalósuljon.

Szanda Gábor (Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének Helyi Szervezete) a Vadvirág Esély Klub képviselőjével az orosházi közüzemi szolgáltatókat látogatta meg.

Elmondása szerint egyik intézményben sem használtak indukciós hurkot, nincs Braille írás, de az online ügyintézés mindenütt biztosított.

A részletesen megfogalmazott javaslatokat írásban kérték az adott intézmények, annak érdekében, hogy továbbítsák a felettes szerveik felé.

Az észrevételekre konkrét írásban megfogalmazott válasz még nem érkezett.

A csoport tagjai kiemelték, hogy bár minden intézményben, hivatalban segítőkész és az ügy iránt elkötelezett illetékes vezetőkkel, munkatársakkal tárgyalhattak, de az anyagi források

hiánya jelentősen befolyásolja az eredményes megvalósítást az akadálymentesítés mindkét területén.

Tóthné Kis Judit megkérte Várnainé Imre Gizella kórházi szociális munkást, mérje fel, hogy a rendelőintézet lépcsőinek sárga színnel történő felfestése milyen költséggel járna.

A konkrét költségek ismeretében fontos, hogy olyan segíteni akaró embereket keressenek, akik hajlandóak áldozni a fogyatékkal élő emberek érdekében.

Közös célként fogalmazták meg ismételten a csoport tagjai, hogy a fogyatékkal élők esélyegyenlősége szempontjából fontosnak ítélt új intézmények építése, illetve a már meglévő épületek jelentős felújítása előtt minden esetben kérjék ki a döntéshozók a fogyatékkal élők esélyegyenlőségével foglalkozó munkacsoport véleményét.

V. Összegzés

A Munkacsoport tagjaival egyetértünk abban, hogy 2017. évben ismételten felkeressük a tavalyi évben meglátogatott intézményeket, de új intézmények látogatását is megcélazzuk, annak érdekében, hogy minél több felelős vezető, döntéshozó tájékozódjon helyi szinten a HEP célkitűzéseiről. Fontos, hogy talán a leghatékonyabb eszközzel, a saját személyiségünkkel győzzük meg az illetékeseket, ezáltal lehetőséget teremtve a közös gondolkodásra és együttműködésre.

Hiszünk abban, hogy közös erőfeszítéssel jelentősebb sikereket tudunk elérni, hiszünk abban, hogy a különböző nézőpontok megismerése és egyeztetése célravezető lehet, és hiszünk abban is, hogy – bár az anyagi források nélkülözhetetlenek - sok esetben némi odafigyeléssel, empátiával akár csodákat is tehetünk embertársainkkal.

És ezekhez a „csodákhoz” még pénz sem kell, csak rajtunk múlik, hogy megtegyük-e.....

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásul vételét.

